

Kárpátaljai Hírmondó

V. évfolyam 2. szám, 2009. június

Lator László

Határon

K. F.-nek

Hányszor ismétli majd az álom
azon a baljós beszegetlen
határa nincs heges lapályon
megiramlik megáll meredten
hol biztatva hol fenyegetve
kínálja vad kapaszkodóit
a patak szikkadt partja medre
meghőköltet és nekilódít

majd felfedi majd eltakarja
a pontos tudat vagy az éber
ösztön a kamasz-riadalmat
a felnőtt józan közönyével
meddig kell hogy a téli ritka
bozótosban szorongva lássa
a menekült felnagyítva
torkolattűz-világításban

az érfűzfáit jegenyéit
ahogy a tar föld árapályát
mozdulatlan rendekben állják
ahogy a futónak kimérik
a bizonytalan végű pályát
ahogy mindenből kiszakítva
fel a töltésre fel a hídra
ahogy az ajtót betaszítja

ahogy rikítóan színészi
mozdulattal a színre lépett
mint aki nagyszerűnek érzi
ezt a kicsit giccs-ízű képet
ahogy úgy érzi most kiválik
s alakot ölt és tündökölve
megáll és így áll mindhalálig
s leborul a hazai földre

(1977)

A gáti református templom

KÁRPÁTALJAI Hírmondó

V. évfolyam, 2. szám
2009. június

Kiadja a Kárpátaljai Szövetség
1052 Budapest,
Semmelweis u. 1–3.
Tel/fax: 267-0198.

Felelős kiadó: Katona Tamás,
a Kárpátaljai Szövetség elnöke

Főszerkesztő: Füzesi Magda

Főszerkesztő-helyettes:
Benda István

Szerkesztőbizottság:
Dr. Pomogáts Béla,
Dupka György,
Szöllősy Tibor,
Zubánics László,
Elbéné Mester Magdolna.

Gazdasági felelős:
dr. Damjanovich Imre

A szerkesztőség címe:
1052 Budapest,
Semmelweis u. 1–3.
Tel/fax: 267-0198.

HU ISSN: 1787-0445

OTP számlaszámunk:
11711034-20834951

Megjelenik negyedévente
600 példányban.

A lap megjelenését
a MeH Nemzetpolitikai Főosztálya
támogatta.

A folyóiraton nyereség
nem képződik.

A címünkre beérkező kéziratok közlésének és szerkesztésének jogát fenntartjuk, azok recenzálását, visszaadását, levélben történő megválaszolását, valamint más szervezetekhez, intézményekhez való továbbítását nem vállaljuk. A publikációkban közölt tényekért és véleményekért minden esetben a szerző viseli a felelősséget. A szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet a lapban közölt publikációkkal.

A tartalomról

- * Vers mindenkinek
- * Szervezeti élet
- * Hírek, események
- * Ez történt
- * Hitélet
- * Közös dolgaink
- * Arasznyi történelem
- * Határok nélkül
- * Jogi tanácsadó
- * KÁRISZ-kollázs
- * Népi kultúra
- * Gyökerek: Pocsai Vince református lelkész
- * Irodalom
- * Könyvespolc
- * Korkép
- * Naptárunk
- * Hírek, események
- * Szemelvények kárpátaljai eseményekből
- * Szerkesztőségünk postájából
- * Képzőművészet
- * A Kárpátaljai Hírmondó galériája: Cserniga

Gyula festőművész

A kimondott nemhez keresd az igent

A csálhatatlanok csupán egyetlen igazságot ismernek: a nemet és az igent. A tétovák egyikkel sem bírnak, ők a hümmögők. Az érdektelenek semmivel sem törődnek, fölötté állnak az élet minden örömének és bánatának.

Aki képes bölcsen dönteni, mindent egynek lát: a szeretet igazsága magába olvasztja a türelmet, a figyelem, az odaadás, az együttérzés, a magasba vágyódás, a felemelkedés képességét és a felemelés erényét.

Önmagad vagy a válasz mindenre. Nincs olyan kérdés, amelyre szíved ne ismerné a választ.

Aki képtelen nemet mondani másnak, nem tud igent mondani önmagának.

Az önszémélet feledhetetlen pillanata: legyünk jelen az életben.

Ki vágyai szerint él — önmaga szerint él.

A vágyak láncolata maga az élet. A szív szereti dédelgetni a maga vágyait,

és vágyak erősítik a szeretni tudó szívet.

Élni csupán legtisztább vágyaink szerint érdemes. S ha vágyaink keserűek, vagy édesek — fanyar, vagy boldog lesz életünk. Képzeld el, amit kívánsz, s kívánd, amit elképzeltél. A boldogság vágy, a képzelt hit, a cselekedet megvalósulás.

A lehetetlen — méltatlan az emberhez. Hited törvénye — életed törvénye. Ne higgy olyasmiben, ami árthat neked, vagy sérthet téged. Hited szerint adatik meg minden.

Aki nem tud hinni, az vár. Aki hisz az indul.

Ne vágyakozzunk nagy örömökre, mert észrevétlenül elmegyünk az élet igazi örömei mellett.

Ne vágyakozzunk nagy dolgok után, érjük be apróságokkal, de azt szeretettel tegyük.

Forrás:

Tatiosz „A szeretet kiskönyve”

Fennállásának 15. évfordulóját méltatta a VMSZ

Megalakulásának 15. évfordulóját ünnepelte Palicson a Vajdasági Magyar Szövetség. Az esemény alkalmából szervezett Ünnepi Akadémián megjelentek Szerbia és a Magyar Köztársaság legmagasabb közjogi méltóságai, pártvezetői, illetve a határon túli magyarság képviselői.

A kulturális programot követően Boris Tadic szerb államfő beszédében kihangsúlyozta: az állami vezetés mindent megtesz annak érdekében, hogy az itt élő népek, köztük a kisebbségek is megőrizhessék nemzeti identitásukat. Ezt a célt szolgálja egyebek között az ország európai uniós csatlakozási szándéka és a szerbiai régiók arányos fejlesztése. E tekintetben létfontosságú folyamat lesz a regionalizáció, amelynek vonatkozásában Tadic széles körű társadalmi vitát szorgalmaz az elkövetkező években.

Ugyanakkor az államfő hozzátette: „... ne gondolja senki, hogy a regionalizáció és a hatalom leépítése megállíthatja Vajdaság státútumának és a kísérő törvénynek az elfogadását, mert ezek nincsenek ellentétben egymással, kiegészítik egymást”.

Boris Tadic nyomatékosította: mélyen hisz abban, hogy a decentralizáció kezdetével nemcsak az itt élő többségi és kisebbségi emberek életminősége javul, hanem ez alapfeltétele az ország területi épisége megővésének is.

Az ünneplőket köszöntötte Slavica Dukic Dejanovic, a szerb nemzetgyű-

lés elnöke, Szabó Vilmos, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának államtitkára, Gémesi Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal szakállamtitkára. A politikusok kiemelték a VMSZ intézményteremtő és -fenntartó szerepét. „Ma nem lennének tehetséggondozó gimnáziumok, nem lenne szabadkai magyar tanítóképző kar, nem lenne élénk színházi, kulturális élet, nem lennének lapok” — mondta Gémesi Ferenc.

Szabó Vilmos Szerbia európai integrációs törekvéseiről szólt. Magyarország érdeke, hogy a szomszédos ország állampolgárai vízummentesen utazhassanak a schengeni övezetbe, ebben a vajdasági magyarok számíthatnak az anyaország támogatására — mondta a politikus.

A határon túli magyarság üdvözlését Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke tolmácsolta.

— Mára a VMSZ megkerülhetetlen politikai erővé vált mind Szerbiában, mind a Kárpát-medencében. Számunkra, kárpát-medencei magyarok számára példamutató, hogy az elmúlt választásokon saját érdekeiket is félretéve magyar egységet teremtek.

A szervezet másfél évtizedes múltjára Kasza József tiszteletbeli elnök és Pásztor István elnök emlékezett. „Mára a Vajdaságban mi maradtunk az egyetlen olyan politikai szervezet, amely megőrizte függetlenségét, arculatát és identitását” — mondta Pásztor István.

Tudósítónk

Kedves Olvasóink!

A Kárpátaljai Szövetség honlapján naprakészen tájékoztatjuk az érdeklődőket az aktuális programokról, tervekről, beszámolunk korábbi rendezvényeinkről. Szeretnénk kikérni ezzel kapcsolatos véleményüket: mit látnának még szívesen a www.ksz.egálnet.hu című honlapunkon.

Vers mindenkinek

Kányádi Sándor

KUPLÉ A VÖRÖS VILLAMOSRÓL

avagy abroncs nyolc plusz két pótkerekre

holtvágányra dőcögött végül
a kopott vörös villamos
kalauz és vezető nélkül
dőcögött holtvágányra végül
a kopott vörös villamos

nem volt rakva virágos néppel
bezzeg amikor érkezett
bíborló színben sok beszéddel
meg volt rakva virágos néppel
bezzeg amikor érkezett

vörösölt de amint utólag
utólag minden kiderül
bíborát nem a pirkadó nap
vértől vereslett mint utólag
utólag minden kiderül

mint a görög tragédiában
belül történt mi megesett
a színen csak siráncok van
mint a görög tragédiában
belül történt mi megesett

hát sic tranzit gloria mundi
a dicsőség így múlik el
honnan lehetett volna tudni
hogy sic tranzit gloria mundi
a dicsőség így múlik el

s így állunk ismét mint az ujjunk
sok hite-volt-nincs nincstelen
a magunk kárán kell tanulnunk
ismét itt állunk mint az ujjunk
sok hite-volt-nincs nincstelen

s tülekedünk egymásnak esve
ha jön a volt-már villamos
sárgára avagy zöldre festve
tülekedünk egymásnak esve
ha jön a volt-már villamos

félre ne értsd a dalom testvér
nem sirató csak szomorú
nem szeretném ha lépre mennél
félre ne értsd *ismét*/lem testvér
nem sirató csak szomorú

Mellékdal a pótkerekre

de holtvágányra dőcögött-e
vajon a veres villamos
eljárt-e az idő fölötté
és holtvágányra dőcögött-e
vajon a veres villamos

s nem lesz-e vajon visszatérte
boldog aki nem éri meg
halomra halnak miatta s érte
most is s ha lenne visszatérte
boldog aki nem éri meg

(1992)

Kányádi Sándor 1929. május 10-én született Nagygalambfalván. A számos kitüntetést kapott költő az 1989-es politikai változások után nemcsak a múlttal vet számot, hanem keserű iróniával arra is figyelmeztet, hogy a zsarnokság továbbra is él a társadalom mélyebb szerkezetében (Kuplé a vörös villamosról).

POMOGÁTS BÉLA

KÁRPÁTALJAI NAPOK BUDAPESTEN

A Kárpátaljai Szövetség, a Kárpátaljai Írók, Költők, Képzőművészek Magyarországi Alkotó Közössége, illetve a szövetség Ifjúsági Tagozata (KARISZ) 2009. március 27–28-án tartotta hagyományos tavaszi találkozóját, amelynek keretében több érdekes előadás is elhangzott.

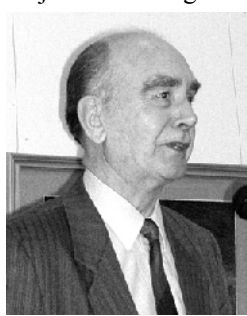
A rendezvénysorozat péntek délután nyelvi és irodalmi fórummal kezdődött, képzőművészeti tárlattal és könyvbemutatóval folytatódott, szombaton közgyűlést tartottunk, aztán kulturális program várta az érdeklődőket.

A Magyarok Háza Bartók-termében egybegyűlteket Katona Tamás, a Kárpátaljai Szövetség elnöke köszöntötte.

A rendezvény első előadója dr. Deák Ferenc kárpátaljai egyetemi tanár, a pszichológiai tudományok kandidátusa volt, aki a kárpátaljai magyar köznyelv különlegességéről osztotta meg gondolatait az egybegyűltekekkel.

Ezután dr. Sebestyén Árpád, a Debreceni Egyetem nyugalmazott tanára mutatta be Bagu Balázs–dr. Deák Ferenc „Beszéljünk magyarul!” című könyvét. A kiadványt, amelynek alcíme „Magyar nyelvi tanterv és segédanyag a nem magyar iskolákban tanulók és tanítók számára”, az Intermix Kiadó jelentette meg.

Dr. Sebestyén Árpád rámutatott, milyen fontos szerepet tölthet be a könyv a szórványban élő magyarság körében, hiszen ők azok, akik több mint fél évszázada elvesztették anyanyelvi iskoláikat, a harmadik nemzedékhez tartozók közül ma már kevesen, vagy egyáltalán nem beszélik nagyszüleik nyelvét. Az előadó leszögezte: óriási jelentőségű volt az összeállítók vállalkozása. Felhívta a figyelmet az úgynevezett „apró szep-lőkre” is, amelyeket a gyakorlatban kell majd kiküszöbölnie a szórványban magyar nyelvet tanító pedagógusnak.

Dupka Györgyöt Katona Tamás „kisebbségi mindenestnek” nevezte. Nem is csoda, hiszen a közművelődési fórum programjában is több feladatot látott el: beszámolt a 15 éve működő Magyar Értelmiségi-

ek Kárpátaljai Közösségének tevékenységéről, illetve tájékoztatót az Intermix Kiadó eredményeiről és terveiről. Elmondta: a MÉKK nem előzmények nélkül jött létre: ott volt példának a Forrás Stúdió, később a József Attila Alkotóközösség, az 1984-ben alakult beregszászi Illyés Gyula Magyar Irodalmi Klub és természetesen a 20. születésnapját ünneplő Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség is. A kárpátaljai magyar politikai formációk, mint köztudott, érdekvédelemmel foglalkoznak. A MÉKK kultúrával politizál, azaz igazolja a magyarság létjogosultságát bölcsőhelye körül. Idősebb volt, hogy Dupka György az emlékművek helyzetéről is szólt: a Kárpátaljára betolakodó, ott nem őshonos ukránság (nem tévesztendő össze a ruszinokkal!) indulatait napjainkban éppen a magyar történelmi emlékművek váltották ki olyannyira, hogy még az ungvári Petőfi-szobrot sem kímélték. Asors fintora, folytatta az előadó, hogy Ungváron március 15-én, nemzeti ünnepünkön soha annyi ember nem gyűlt még össze a Petőfi téren, mint az idén.

Ezután az Intermix Kiadó új könyveit mutatta be az egybegyűltekeknek. A számos kiadvány között ott voltak a Kárpátaljai Hírmondó állandó szerzőinek művei is: Weinrauch Katalin „... majd megmondom neki...” című novelláskötete, Schober Ottó „A statisztika így kívánta” (Történetek kesernyés humorral) című könyve, Lengyel János „Arccal a falnak” című, elbeszéléseit, naplójegyzeteit tartalmazó kötete, illetve a közelmúltban lapunkban is bemutatott Lőrincz P. Gabriella fiatal beregszászi költő Karcok című első verseskötete. A kiadó a bemutatott könyveket az Országos Széchényi Könyvtárnak ajándékozta.

Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke a tavaly ősszel létrehozott intézményfeladatait ismertette.

Elmondta: a KMMI négyszintes, 600 négyzetméter területű épülete eddig is számos képzőművészeti kiállításnak adott otthont, több nemzetközi konferencia színhelye volt, a könyvbarátok az intézmény 10 ezer kötetet számláló könyvtárából csemegézhetnek. A közeljövőben Prófus Marianna népművész jubileumi szövegyűjtését tekinthetik meg az érdeklődők.

A vendég fotográfusként is bemutatkozott: „Kárpátalja várai és nevezetességei” című kiállítása nagy visszhangot keltett a jelenlévők körében. Az alkotó a kiállított fotográfiákat a Kárpátaljai Szövetségnek adományozta.

Fuchs Andrea fiatal ungvári grafikus alkotásai szintén nagy sikert arattak. A képzőművész elmondta: munkáit a kritikusok a szürrealista irányzathoz sorolják, mert kompozíciói elgondolkodtatóak. Tagja a MÉKK két évvel ezelőtt alakult Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesületének, tagtársai-val együtt számos csoportos tárlaton vett részt. Egyébként a művészetek barátai a kiállításokat a közelmúltban Kijevben is láthatták.

A rendezvény fénypontja az Ugocsából elszármazott Kutlán András képzőművész alkotásait bemutató születésnap retrospektív képzőművészeti kiállítás megnyitója volt. A festő életútját, művészetét földije, Lator László Kossuth-díjas költő, a Kárpátaljai Írók, Költők, Képzőművészek Magyarországi Alkotó Közösségének elnöke méltatta. Elmondta: jómagam is festő szeretett volna lenni, így gyakran eljárt Kutlán István, a neves képzőművész (Kutlán András nagybátyja) műtermébe. A jubiláns alkotóval sok közös kamaszkori élménye van, nagy csavargások, természetjárás. A kiállított vásznanak számos fa-bokor személyes ismerős, nem egy visszaköszön. Alkotói életútjukon mindketten sokáig éltek a gyermekkor hamuba sült pogácsáiból. ■

KÁRPÁTALJAI NAPOK BUDAPESTEN

■ A Kossuth-díjas költő szeretettel ajánlotta a festményeket a műpártolók szíves figelmébe, ám nagyobb rábeszélésre nem volt szükség: a késői óra ellenére sokan Kárpátaljáról elszármazott tagtársunk gyönyörködött a nosztalgiát kiváltó szépséges hazai tájakat elénk varázsoló festményekben. A képzőművész az általa néhány – hobbiból készített – bördíszmű tárgyat is elhozott a kiállításra. Kiderült, hogy Kutlán András iparművészként is megállja a helyét.

Kezdeként, befejezésül és az előadók közötti átmenet gyanánt az Anyanyelvi Konferencia oklevélével kitüntetett kárpátaljai Filep Anita versénekklő, az ungvári Zádor Dezső Zeneművészeti Főiskola hallgatója saját gitárkísérettel adott elő egy csokorra valót kárpátaljai költők megzenésített verseiből.

A közművelődési fórumon részt vett Czabán Sára, a Miniszterelnöki Hivatal Nemzetpolitikai Főosztályának főtanácsosa is.

A Kárpátaljai Szövetség XX. közgyűlésén

A rendezvénysorozat március 28-án délután a Kárpátaljai Szövetség XX. közgyűlésével folytatódott. A fórumnak elsőként a 90 éves Vigh Károly, a Rákóczi Szövetség képviselője kívánt jó munkát.

10 órakor Dr. Damjanovich Imre, a közgyűlés levezető elnöke megállapította, hogy az egybegyűlteket számát tekintve a fórum nem határozatképes, mert nincs jelen a tagság 50 százaléka, + 1 fő, így alapszabályunk IV/2. pontja értelmében az eredeti közgyűlés meghirdetett időpontja után 1 órával az eredeti napirenddel és hellyel tartjuk meg azt, amely a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

A szünetben alkalmunk volt találkozni a Kárpátaljai Hirmondó számos olvasójával, pontosítottuk lapunk megrendelőinek névsorát, Dr. Igyártó Gyöngyi, jogi rovatunk vezetője a lap helyszíni népszerűsítésén túl összegyűjtött néhány közérdekű jogi kérdést is, amelyekre a válaszokat a folyóirat későbbi számaiban olvashatják.

11 órakor a közgyűlésre egybegyűlt tagságot Katona Tamás, a Kárpátaljai Szövetség elnöke köszöntötte. Külön üdvözlötte a Kárpátaljáról érkezett küldöttséget. Hangsúlyozta: nekünk, Magyarországra elszármazott kárpátaljaiaknak életünk végéig közünk lesz a szülőföldhöz. A szövetség támogatásáról biztosította a Kárpátalján munkálkodó nemzettársainkat. Ezután röviden

értékelte a Kárpátaljai Napok március 27-én, pénteken tartott rendezvényeit.

Dr. Damjanovich Imre, a Kárpátaljai Szövetség társelnöke, a fórum levezető elnöke megnyitotta a közgyűlést, majd felkérte Katona Tamás elnököt, hogy tartsa meg beszámolóját. A Kárpátaljai Szövetség elnöke beszámolt a Szövetség 2008. évi munkájáról, illetve felvázolta a 2009. évi feladatokat.

Alljon itt néhány, a beszámolóba időszerű vonatkozó tény a beszámolóból (csak emlékeztetőül, hiszen a Kárpátaljai Hirmondó hasábjain rendszeresen beszámoltunk a szövetség tevékenységének minden nagyobb eredményéről).

2008 áprilisában a Nemzeti Civil Alapprogram pályázati támogatásából 18 viski és técsői diákot és két kísérő tanárt láttunk vendégül 5 napos honismereti tábor keretén belül. A tábornak az volt a célja, hogy a kárpátaljai diákok megismerjék az anyaország nevezetességeit, történelmi emlékeit, fejlesszék szélesítésük látókörüket. Májusban a Kárpátaljai Szövetség kihelyezett ülést tartott a Felső-Tisza-vidéken. Szeptemberben tartottuk hagyományos balatonföldvári találkozónkat. A plenáris ülésen mintegy 240 személy vett részt, a tanácskozás fő témaköre a kárpátaljai magyar nyelvű oktatás helyzete volt. 2008. október 27-től 31-ig 30 tiszapéterfalvai, nevetlenfalui és nagyszőlősi diákot, illetve 3 kísérő tanárt hívtunk meg magas színvonalon szervezett 5 napos honismereti táborunkba. (A felsorolt rendezvényeket a Nemzeti Civil Alapprogram

támogatta.) Decemberben a Miniszterelnöki Hivatal 950 ezer forintos támogatásával lehetővé vált, hogy Kárpátalja 60 magyar óvodáját meglátogassuk és karácsonyi ajándécsomaggal köszöntsünk 2511 óvodást, ami azt jelenti, hogy majdnem minden magyar gyermekintézményt felkereshettünk. A honismereti táborok szervezéséért, illetve a karácsonyi ajándékok célba juttatásáért Katona Tamás elismerését fejezte ki Petruska Márta elnökségi tagnak, az események szervezőjének és lebonyolítójának.

Az Országos Széchényi Könyvtár munkatársainak kezdeményezésére gyűjtött, illetve a civil adományokból származó 400 kötet könyvet juttattunk el a Nevetlenfalui Középiskola könyvtárának és 1500 kötetet a Beregszászban működő Európa-Magyar Ház könyvtárának.

A beszámolóban az is elhangzott, hogy a 2005-től folyamatosan, negyedévente megjelenő Kárpátaljai Hirmondónak nagy sikere van, és elismerést kap mind szakmai, mind olvasói részről. A 2008. évi lapszámok megjelenési költségeit a Nemzeti Civil Alapprogram és a Szülőföld Alap biztosította, illetve az 1%-os felajánlások egy részét is e célra fordította a szövetség (a minimális előfizetési díj összegéből ugyanis egyetlen lapszám megjelenési költségeit sem tudjuk fedezni). A lap, a visszajelzések szerint betölti szerepét, bemutatja a Kárpátalján kisebbségben élő magyarság társadalmi életét, kulturális megmozdulásait, oktatási problémáit, gazdasági gondjait. Fontos feladata az is, hogy elősegítse a szülőföldről elszármazottak és az otthon maradtak kapcsolattartását, együttműködését, információcseréjét. Katona Tamás további sikereket kívánt a szerkesztőbizottságnak.

A Kárpátaljai Szövetség elnöke hangsúlyozta: szövetségünknek nincs alapítókéje, a működési költségeket a 2008. évben a Nemzeti Civil Alapprogramtól nyert pályázati forrásból, továbbá a befizetett tagdíjak, adományok és részben az 1 százalékos támogatás felhasználásával tudtuk fedezni. A szövetség a kapott támogatásért ismételtelen köszönetet mond minden támogatójának.

A Kárpátaljai Szövetség XX. közgyűlésén

Katona Tamás végezetül köszöntötte új tagszervezetünket, a 2009. március 3-án megalakult, Tóth Antal József elnöketével működő, 38 tagot számláló Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezetet és biztosította a szervezet elnökségét a Kárpátaljai Szövetség támogatásáról.

Dr. Damjanovich Imre, a Kárpátaljai Szövetség társelnöke tájékoztatót a Szövetség közhasznú tevékenységéről, gazdálkodásáról.

Papp Lászlóné, a Felügyelő Bizottság elnöke jelentést tett a Szövetség gazdálkodásának ellenőrzése során tapasztaltokról. Megállapította, hogy a beszámolási időszak alatt az ügyvivők nem szegték meg a pénzügyi fegyelmet, ám felhívta a figyelmet néhány formai hibára.

Napirenden belül a kárpátaljai magyar oktatás helyzetéről és lehetőségeiről Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Oktatásért Alapítvány elnöke tartott rendkívül tartalmas és továbbgondolkodásra érdemes beszámolót. Az előadó a kárpátaljai magyar oktatás gondjain kívül arról is szólt, hogy ismeretlen tettek a közelmúltban több kárpátaljai magyar emlékművet megrongáltak.

A közgyűlésen elhangzott beszámolóknak csán dr. Báthory Katalin, a Százak Tanácsának képviselője javasolta, hogy a Kárpátaljai Szövetség, amelynek az utóbbi időben jelentősen nőtt a nemzetépítő szerepe, továbbra is találja meg a módját a szülőföldön élők támogatásának.

Szólt a Kárpátaljai Szövetség hőskoráról, megemlítette az időközben elhunyt Brenner Sándor, Galánta Sándor és Szabó Sándor egykori tagtársai-

ink nevét, akik több mint két évtizeddel ezelőtt felvetették a közösség létrehozásának szükségességét. Felhívta a figyelmet arra, milyen fontos, hogy az idősebb tagtársak papírra vessék emlékirataikat, hiszen a már Magyarországon született fiatalok csak ezeket elolvassva érthetik meg a folytonosságot, ismerhetik meg gyökereiket.

Zsoltvay Sándor debreceni tagtársunk ajánlotta, hogy szívesen tájékoztatja a Kárpátaljai Hirmondót a Hajdú-Bihar Megyei Regionális Szervezet tevékenységéről.

Csirpák Emil nyugdíjas pedagógus hozzászólásával elsősorban Zubánics László előadásához kapcsolódott. Kifejtette azt a véleményét, hogy az ukrainai közoktatási miniszter rendeletei tudományosan megalapozott mérényletek a kárpátaljai magyar iskolák ellen.

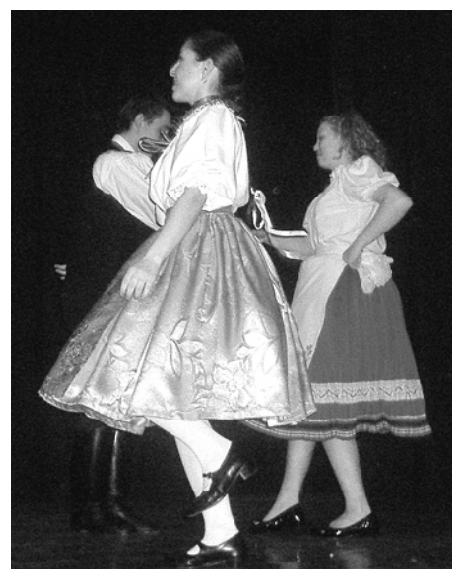
Katona Tamás, a Kárpátaljai Szövetség elnöke válaszolt a hozzászólásokra. Biztosította a jelenlevőket, hogy szövetségünk minden tőle telhetőt megtesz a kárpátaljai magyar oktatásügy támogatásáért. E lépések egyike volt, hogy a Kárpátaljai Hirmondó 2008-as téli számában a Kárpátaljai Szövetség Nyilatkozatot adott közre, amelyben felhívta a magyar politikai élet tényezőit, hogy haladéktalanul kezdeményezzenek újabb tárgyalásokat az ukrán hatóságokkal a kárpátaljai magyar oktatásügy problémáinak megoldásáért.

Ezután Dr. Damjanovich Imre levezető elnök szavazásra bocsátotta a beszámolókat. A küldöttek a beszámolókat egyhangúlag, elenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadták.

A közgyűléshez másor is kapcsolódott. A fórum résztvevői a tiszapéterfalvai népzenei és néptáncegyüttes, valamint a művészeti iskola közös előadását tekinthették meg. A népi zenekar (Szilágyi Csaba hegedű, Botos Tamás brácsa, Lakatos Dávid nagybőgő, Kokas Károly tangóharmonika) nyírségi, szatmári, kalotaszegi muzsikát játszott, Kokas Erzsébet szólóénekes tréfás népdalokat adott elő. A táncosok (Husztai Beáta, Csúri Szabasztian, Kokas Erzsébet, Jakab István, Kokas Krisztina, ifj. Kokas Károly) is vastapsot kaptak a közönségtől. Szép, színvonalas előadásban gyönyörködhattunk.

(A Kárpátaljai Napok megrendezése a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával valósulhatott meg.)

FÜZESI MAGDA

Kihelyezett elnökségi ülés Ugocsában

Immár hagyomány, hogy a Kárpátaljai Szövetség elnöksége minden esztendőben tart egy-egy kihelyezett elnökségi ülést Kárpátalján. Tavaly a Felső-Tisza-vidékre, Viskre és Técsőre látogattunk el, az idén a történelmi Ugocsa vármegye, közelebbről Tiszabökény, Péterfalva és Nagyszőlős voltak a célállomások.

Előbb azonban útba ejtettük Beregszást, hogy megtekintsük a tavaly ősszel megnyílt impozáns Európa–Magyar Házat, amelynek tevékenységéről a Kárpátaljai Szövetség Kárpátaljai Napok címmel márciusban tartott rendezvényén Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke számolt be.

A látogatással külön szerencsénk is volt, hiszen a KMMI szervezésében az Európa–Magyar Házban éppen akkor nyílt kiállítás Ujfalussy István amatőr festőmű-

vész alkotásaiból. (Munkáit a tavalyi balatonföldvári találkozón láthatták a műpártolók, lapunk 2008. szeptemberi számában is bemutattuk hat festményét.)

A hivatalos megnyitó után az egybegyűlteknél lehetőségük volt megnézni a képeket és kötetlen beszélgetések keretében megvitatni a látottakat egymással és az alkotóval, egyúttal megtekinthették Prófus Marianne népművésznél a közelmúltban megnyílt színteskiállítását is.

A Kárpátaljai Szövetség küldöttsége a rendezvény után találkozott a Beregvidéken tevékenykedő magyar politikusokkal, írók-

kal, költőkkel, képzőművészekkel, majd sétát tettek az Európa–Magyar Házban. E rövid kitérő után Ugocsa felé vettük az irányt.

Elsőként a Tiszabökény határában lévő, az 1703–1711-es Rákóczi-szabadságharcnak emléket állító Turul-obelisz-

Kihelyezett elnökségi ülés Ugocsában

■ nél róttuk le kegyeletünket a hősök emléke előtt. (Később Illés István polgármester úrtól megtudtuk, hogy az emlékművet sokan tévesen nevezik tiszaujlakinak: az alkotás a péterfalvai önkormányzat tulajdonában van, értéke 111 ezer hrvny).

A kihelyezett elnökségi ülések célja valójában az, hogy jobban megismerjük a szülőföldön tevékenykedő, a közösségért önkéntes munkát is vállaló nemzettársainkat, és lehetőség szerint támogassuk törekvéseiket. A tiszapéterfalvai önkormányzat területén munkálkodó közösségek igen jó benyomást tettek a Kárpátaljai Szövetség küldöttségére. Elsőként Illés István polgármester beszámolóját hallgattuk meg, aki elmondta: a Tiszapéterfalvai Községi Tanács öt települést egyesít: Péterfalva, Tiszabökény, Forgolány, Farkasfalva és Tivadarfalva lakói nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül jól megférnek együtt. Csak az érdekesség kedvéért említjük meg, hogy például Tiszabökényben öt felekezet hívei élnek békességben: reformátusok, római katolikusok, görögkatolikusok, pravoszlávok és a Jehova tanúi. Az egykori, Bíró Andor vezetésével működött Határőr Kolhoz sokat tett a települések felemelkedéséért (többek között Bíró Andornak köszönhető, hogy megépült a Turul-obelisz). Az önkormányzat területén jelenleg is számos vállalat és vállalkozás, farmgazdaság, konzervgyár, sportkomplexum, vidámpark, képtár, tájmúzeum működik. Apolgármester úr tájékoztatójából levonhattuk a tanulságot: a nehéz körülmények ellenére is lehetnek egy-egy településen virágzó vállalkozások, jó állapotban lévő közintézmények, élhetnek együttműködésre alkalmas és képes, tehetséges szervezők.

Ezután Katona Tamás, a Kárpátaljai Szövetség elnöke számolt be a szövetség tevékenységéről, elemezte a Kárpátalján kialakult politikai és gazdasági helyzetet, valamint annak magyarországi

viszhangját. Többek között kifejtette, hogy szükség volt a magyarországi kedvezménytörvény módosítására: a határon túli magyarok támogatására hozott törvénybe az óvodai oktatásban részt vevő gyerekek támogatásának is be kellene kerülnie. Szólt arról, hogy a Kárpátaljai Szövetség ezt a hiányt enyhítendő pályázati pénzből karacsony küszöbén évek óta megajándékozza a kárpátaljai magyar óvodák kis növendékeit: Petruska Márta elnökségi tag szervezésében 2008 karácsonyán például 2511 ajándékcsomag jutott el az apróságokhoz. A szövetség ösztöndíjgyben is közvetített: 2 millió 683 ezer forintot adott át a címzeteknek, amely összeget ösztöndíjként a Bécsi Szent István Egylet a rászoruló és jó tanulmányi eredményeket elért diákok részére biztosított.

Az egybegyűlteknak tolmácsolta Ugocsa szülőtte, a Kossuth-díjas Lator László költő üdvözlését, aki egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni a kihelyezett ülés munkájában, de mindig nagy szeretettel gondol a felnevelő szülőföldre. Címlapversünk Kiss Ferenc emléke előtt tiszteleg.

Dr. Minya József, a kilenc évvel ezelőtt létrejött tiszapéterfalvai Möricz Zsigmond Kulturális Egyesület elnöke a szervezetnek a hagyományörzés és a történelemápolás területén kifejtett tevékenységét ismertette, majd kitért arra is, hogy bár az egyesület szervezeti elvből nem politizál, a 2004-es választásokon 1 járási és 4 helyhatósági mandátumhoz jutottak, így a tagok magán-személyként aktív szerepet vállalnak a vidék életének irányításában is.

Dr. Perényi János, a Kárpátaljai Szövetség elnökségi tagja (a nagyszőlősi Perényi család leszármazottja) „Ukraina útja Európába”, címmel tartott előadást. Közbevetőleg megemlítette: aggódik a Kárpátaljai Megyei Levéltár rossz állapotban lévő épületében működő beregszászi részlegének sorsa miatt. Itt található a középkortól az egykori négy történelmi vármegye – Máramaros, Ung, Ugocsa és Bereg – iratanyaga, elsősorban a főispáni és alispáni hivatalok, városi, egyházi szervezetek levéltári anyagai, valamint az egykor vidékünkön élt nemesi családok magánlevéltárainak okmányai. A dokumentumok ki vannak téve az enyészetnek, megóvásukért akár államközi intézkedések is szóba jöhetnének.

Végezetül a Nevetlenfalui Középiskola és a művészeti iskola növendékei léptek fel. Az ünnepi műsornak az volt az apropója, hogy 2008 októberében a nevetlenfalui iskolások egy csoportja (nagyszőlősiekkkel és tiszapéterfalvaiakkal együtt) a Kárpátaljai Szövetség szervezésében ötna-

pos honismereti táborban vettek részt Budapesten, ahol saját bevallásuk szerint nagyon jó érezték magukat és sokat tanultak. A diákok ezt az élményt szerették volna meghálálni zenedarabok és táncok előadásával. Kosztya József 9. osztályos tanuló hegedűjével „elhúzta az elnökség nótáját”, azaz köszönetképpen külön a budapesti küldöttségnek ajánlotta az általa bemutatott zeneművet.

Nagyszőlőson a Perényi Zsigmond Középiskola dísztermében konferenciát tartottunk. Katona Tamás történész „Forradalom és szabadságharc Kárpátalján” címmel tartott előadást, amelyben az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kárpátaljai aspektusait elemezte. S. Benedek András Ugocsa irodalmi hagyományairól beszélt, külön szólt az egykori Nyalábvárról, mint szellemi központról, ahol Balassi Bálint is megfordult, amelynek Ilosvai Selymes Péter is lakója volt, amely bölcsőhelye volt a vidék XVI. század elején született, tisztán magyar nyelvű irodalmának, ahol Komjáti Benedek 1532-ben lefordította Pál apostol 13 levelét. Frangepán Katalin 1533-ban saját költségén kinyomtatta azt Krakkóban: ez volt a nyomtatásban megjelent első magyar nyelvű könyv. Füzesi Magda költő, Táncsics-díjas újságíró, arról beszélt, miképpen jelenik meg II. Rákóczi Ferenc alakja a kárpátaljai magyar irodalomban.

A két tanácskozáson túl számos más momentum is volt az ugocsa ki helyezett elnökségi ülésnek.

Megkoszorúztuk Kiss Ferenc neves irodalomtörténész tiszapéterfalvai emléktábláját, amelynél egykori barátai, a József Attila-díjas Vári Fábián László költő és Kutlán András képzőművész emlékeztek a falu szülöttjére. Vári Fábián László ez alkalomból elolvasta „Világtalan csillag” című, Kiss Ferencnek ajánlott versét.

Kihelyezett elnökségi ülés Ugocsában

■ Tiszabökényben, a református templom épületén elhelyezett emléktáblánál alkalmunk volt tisztelegni Bay Mihálynak, Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc diplomatájának és fiának, Bay Istvánnak, a nagyságos fejedelem pénzügyi bizalmijának, a falu szülötteinek emléke előtt.

Nagyszőlősen megkoszorúztuk báró Perényi Zsigmondnak, az 1848–49-es szabadságharc mártírjának emléktábláját, illetve mellszobrát, tisztelettel emlékeztünk vidékünk, Beregardó szülöttjének helytállására.

Kárpátaljai tartózkodásunk ideje alatt a Kárpátaljai Szövetség Ifjúsági Szövetségének (KÁRISZ) képviselői találkoztak az Ukrán Magyar Demokrata Szövetség Ifjúsági Szervezete képviselőivel, közösen végzendő feladatokat jelöltek ki, és megállapodtak abban, hogy az elkövetkezőkben elmélyítik a két ifjúsági szervezet kapcsolatát.

Borbély Ida igazgató asszony kalauzolásával megtekintettük a Tiszapéterfalvai Képtárat és a falumúzeumot, alkalmunk volt elbeszélgetni számos nemzettársunkkal.

Rendezvényeinken részt vett Bacskai József, a Magyar Köztársaság Beregszászi Konzulátusának főkonzulja.

Hitünk szerint a kihelyezett elnökségi ülés és az eszmecserék tovább segítik a Kárpátaljai Szövetség tagsága és a szülőföldön maradt és ott tevékenykedő ugocsaiai munkálkodását a közös feladatok, nemzeti értékeink megőrzéséért és tovább gyarapításáért.

(A kihelyezett elnökségi ülés a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával valósulhatott meg)

Tudósítóink

Szemere Judit, dr. Damjanovits Imre és Füzési Magda felvételei

A Kárpátaljai Szövetség XX. közgyűlésén tettük közhírré, hogy ez év márciusában Miskolcon megalakult a Kárpátaljai Szövetség Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezete. Felkértük Tóth Antal Józsefet, az új alapszervezet elnökét, mutassa be a közönséget. Alább az ő beszámolóját olvashatják.

Három tucat tevékeny ember

Örömmel tájékoztatom a Kárpátaljai Hírmondó olvasóit, hogy 2009. március 3-án a Miskolcon tartott alakuló ülésünkön 37 fővel létrehoztuk a Kárpátaljai Szövetség új tagszervezetét.

Néhány szót magamról. Beregszászban születtem. Büszke vagyok arra, hogy a Kosuth Lajos Középiskola első, 1957-ben érettségizett diákjai közé tartozom. 1958-ban Lembergbe kerültem. Az ottani műszaki egyetem gépészmérnöki karának elvégzése után különböző gyárakban és tervezőintézetekben szerkesztő mérnöki, osztályvezetői és tudományos főmunkatársi beosztásokban dolgoztam. 1968-tól két évtizeden át a Lembergi Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karának adjunktusaként tevékenykedtem. 1996-ban egy műszaki tudományos fejlesztő és alkalmazó kft-t alapítottam, amelynek 2006 áprilisáig, Magyarországra való áttelepülésemig igazgatója voltam. 1989 decemberétől 17 éven át töltöttem be az idén megalakulásának 20. évfordulóját méltató Lembergi Magyar Kulturális Szövetség alelnöki tisztét.

Amikor életemnek a Lembergben leélt öt évtizedére gondolok, elsősorban a szövetségbeli magyar közösség hiányát érzem. A közösség utáni vágy volt ösztönző erő számomra akkor is, amikor egy évvel ezelőtt Schober Ottónak, a Kárpátaljai Szövetség elnökségi tagjának felkérésére és biztatására, a leembergi szervezeti munkában szerzett tapasztalataimra építve körülnéztem Miskolcon és környéken, azzal a céllal, hogy megkeressem a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő kárpátaljaiakat, és javasoljam nekik, hogy alakítsunk mi is közösséget.

Mint említettem, idén márciusban szervezetünk 37 taggal megalakult. Az egybeültek engem választottak elnöknek, társelnök Révay László beregszászi származású földink lett. A jelenlévők egyetértettek a Kárpátaljai Szövetség Alapszabályával és az abban foglalt célokkal.

A 2009-es évi munkatervet is felvázoltuk. Fontosnak tartjuk az egyházi és állami ünnepek közös méltatását, kirándulások, kulturális és ismeretterjesztő rendezvények szervezését. Elhatároztuk, hogy kéthavonta gyűlünk össze: a páros hónapok utolsó péntekjén 17 órakor találkozunk a miskolci Szabó Lőrinc Általános Iskola egyik tantermében (Cím: Miskolc, Vörösmartyu. 76. szám). A minket befogadó tanintézet igazgatója, Misslei Jenő úr nagyon segítőkésznek bizonyult, amikor egy tantermet kértem tőle alakuló ülésünk lebonyolításához. Biztosított, hogy összejöveteleink céljára a továbbiakban is igénybe vehetjük az iskola valamelyik helyiségét, így már „székelylünk” is van. Szervezetünk nevében ez úton is köszönöm a támogatást.

Minket, kárpátaljai születésű magyarokat, akik különböző okokból kerültünk Magyarországra, összeköt a szűkebb pátriánk iránti szeretet. Sokan az új környezetben nem tudták megteremteni az otthoni komfortérzést, azt az egzisztenciát, amelyet a szülőföld nyújthatott volna. Vannak olyan tagtársaink is, akiket környezetük igazából be sem fogadott, nyíltan vagy titokban ukránoknak nevezik őket, ami ebben az értelemben kirekesztést jelent. Bizom benne, hogy a mi szervezetünkben kialakult baráti légkör enyhíteni fogja a kisebb-nagyobb sérelmeket, és erősíti a hitet, hogy Magyarországon mi is itthon vagyunk.

Tudomásom szerint Miskolcon és környékén az általam, általunk eddig megismertnél sokkal több kárpátaljai születésű él. A közeljövőben e földjeinket szeretnénk felkeresni és meghívni baráti társaságunkba. E törekvést a március 3-i alakuló ülésünkön is kifejezésre juttattuk. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezetet én egy baráti körnek szeretném látni, politikai és ideológiai célok nélkül, amelynek tagjait a Kárpátalja iránti hűség, a szülőföldön maradtaknak nyújtandó erkölcsi és egyéb támogatás, az egymás becsülése, tisztelete és szeretete köti össze. Szeretném, ha tag-ságunk jól érezné magát összejöveteleinken, ugyanúgy, ahogyan azt a Lembergi Magyar Kulturális Szövetség baráti körében tapasztaltam. Ha ezt sikerül elérni, akkor közösségünk hosszú életű lesz.

TÓTH ANTAL JÓZSEF,
a Kárpátaljai Szövetség
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei
szervezetének elnöke

Európa figyel ránk

Beregszászba látogatott Jacques Barrot. Az Európai Bizottság alelnöke látogatásának fő célja a Magyar Köztársaság Beregszászi Főkonzulátusa tevékenységének analízálása, valamint az 50 kilométeres kishatárforgalmi zóna működésének elemzése volt.

Jacques Barrotot beregszászi látogatására elkísérte többek között Draskovics Tibor igazságügyi miniszter, Szabó Vilmos, a magyar külügyminisztérium államtitkára, Bárony András kijevi nagykövet, Berta Krisztina, a külügyminisztérium főosztályvezetője. Amagas rangú vendéget Oleg Havasi, a megyei közigazgatás elnöke, Sziklavári Vilmos, a Magyar Köztársaság ungvári külképviseletének főkonzulja, Volodimir Trikur, a Beregszászi Járási Közigazgatás elnöke, Gajdos István Beregszász polgármestere, az Ukránai Magyar Demokrata Szövetség elnöke fogadta. A politikus találkozott a beregszászi főkonzulátus munkatársaival, Bacskai József főkonzullal, majd tárgyalást folytatott Gajdos Istvánnal, valamint Kovács Miklóssal, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnökével.

Az Európai Bizottság alelnöke személyesen kívánt vizsgálni, hiszen annak idején Brüsszel attól félt, hogy migrációs hullám indul majd el az ukrán–magyar kishatárforgalmi zónában, ezért azt csökkenteni akarják 30 kilométerre. Félelmük nem igazolódott be. 384 kárpátaljai település tartozik ebbe az övezetbe, ami több százezer embert érint, és mindössze alig negyvenezen váltották ki a kishatárforgalmi engedélyt.

– Az egész világon, így Európában is elfogadott gyakorlat, hogy a már létező jogokat nem szűkítik. Ebben az esetben pedig éppen ez történt volna – hívta fel a küldöttség figyelmét Gajdos István. Annak idején a nagyhatalmak döntöttek: ki hova fog tartozni. Nekünk a Szovjetunió, majd Ukrajna jutott. Ezért arra kértem Jacques Barrotot, hogy most is a nagyhatalmak döntsenek: továbbra is maradjon meg az 50 kilométeres zóna, így legalább ennyivel enyhíthetők lennének a Trianon okozta sebek. Remélem, kérésünk meghallgatásra talál, mindenestre az alelnök bizakodóan reagált – mondta Beregszász polgármestere.

HEGEDŰS CSILLA

Megtisztították a vereckei emlékművet

A Magyar Köztársaság ungvári főkonzulátusa és beregszászi konzulátusa munkatársainak részvételével munkaszombat keretében megtisztították az idén márciusban meggyalázott vereckei emlékművet. A munkálatokat Matl Péter szobrászművész, az emlékmű alkotója kezdeményezte, aki barátaival, egy munkácsi sírkőkészítő vállalat

munkatársaival érkezett a helyszínre. Csiszológépekkel tisztították le az emlékműről a ráöntött piros, kék és sárga festék maradványait (a horogkereszteket, az ukrán trezubot, illetve a gyalázódó feliratokat a helyi hatóságok korábban már leégették).

A résztvevők rendezték az emlékmű környezetét, szétválogatták a törmelékét (előkerültek a múlt esztendőben az emlékműre önkényesen felhelyezett ukrán nyelvű márványtábla darabjai is). A park területén elültettek 160 darab borókafenyőt. A külképviseletek kollektíváinak munkáját Bacskai József beregszászi főkonzul és Viczián Tamás konzul koordinálták.

Sajnos a kiküldött körlevelek ellenére a kárpátaljai magyarság igen gyéren képviseltette magát: az ungvári magyar tv forgatócsoportja, a Kárpáti Igaz Szó munkatársa, a Felső-Tisza-vidéki Vállalkozók Klubjának képviselői mellett csak Zubánics László, a Beregi Hírlap főszerkesztője kapcsolódott be a munkálatokba.

A sors fintora, hogy a rendőrök alig akarták felengedni a résztvevőket az emlékműhöz, mivel a hágón és környékén egy lemergi autósklub ugyanakkor gyorsasági versenyt tartott.

Tudósítónk

A SZENT KORONA HITELES MÁSOLATA BEREGSZÁSZBAN

magyar Szent Korona felépítését, hányattatott és viszontagságos sorsát. Beszédében hangsúlyozta, hogy a magyar Szent Korona Európa egyik legrégebbi és a mai napig épségben megmaradt koronája, a magyar államiság egyik jelképe, amely végigkísérte a magyar történelmet. A nemzeti jelkép szerkezetét elemeit ismertette kiemelte, hogy a korona alsó és felső részének stílusa és előállítási technikája erősen eltér, és emiatt valószínű, hogy az két különböző helyen és korszakban készült.

Gajdos István, Beregszász megyei jogú város polgármestere beszédében történelmi eseménynek nevezte, hogy a Szent Jobb 1939 májusában városunkba történő látogatása után 2009-ben egy újabb magyar nemzeti ereklyét fogadhatunk: annak a koronának a másolatát, amelyet nem tudtak szétszakítani a történelem viharai és amely hirdeti, hogy a magyar nemzet, Európa elválaszthatatlan részeként, egy és oszthatatlan. Mint mondta, nekünk, kárpátaljai magyaroknak, különösen fontosak az ilyen

gesztusok, mert a mi esetünkben belátható időn belül nincs remény arra, hogy végbemenjen a békés, határok feletti nemzetegyesítés, úgy ahogy az már a Kárpát-medence magyarságának többségénél megvalósulhatott. A polgármester köszönetet mondott mindazoknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy a koronamásolat eljuthasson városunkba.

Ezt követően a Magyar Koronaőrök Egyesületének egyik tagja ismertette tevékenységüket. Mint mondta, a koronaőr-ség 1990-ben szerveződött újjá, hogy felelevenítse azt a dicsó hagyományt, ami egészen Má-

tyás koráig vezethető vissza. A koronaőr néhány gondolatban kiegészítette a magyar Szent Korona felépítésére vonatkozó korábban elhangzott adatokat.

A koronaőr-ség tagjai ajándékplakettek átadásával fejezték ki köszönetüket mindazoknak, akik szervezőmunkájukkal hozzájárultak a rendezvény lebonyolításához.

A nemzeti ereklye egy egész napon át megtekinthető volt. A kiállítás követően elvitték azt Szűz Máriának és Szent István-nak a templom szomszédságában álló szobrához is.

M. B.

„Menj el a hegyek közül egyre, amelyet mutatok néked...”

(Olvasandó: I. Mózes 22,1-14.)

A Biblia biznyságtétele úgy állítja elénk Ábrahám életét, mint amelyben annak az embernek a példaképe látható, akiben a Szent Isten megáldja a földnek minden nemzetségét. Ábrahám a hívők atyja, akit Isten azért választott ki az ő háza népe közül, hogy az ő életén keresztül megmutassa a mindenkori bűnös embernek – és az egész világnak –, hogy melyik az az út, amelyik elvezet az áldásokhoz: mi az Isten bűnbocsátó kegyelmének a lényege.

Istennek ez a kegyelmes szeretete az akkor még Ábrám nevet viselő Ábrahám számára azzal kezdődik, hogy amikor az ő atyjával (Tharé) és annak egész háza népével együtt letelepszik egy biztonságos helyen, Háránban (ahol Tharé később meghal) nem sok idő múlva megszólítja őt az Úr: „Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából a földre, amelyet én mutatok néked. És nagy nemzetté tészlek és megáldalak téged, és felmagasztalom a te nevedet... és megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei.” (Mózes 12,1-2.). Hárán is az Isten kegyelmének és szeretetének a bizonyossága volt, de az élő Isten egyedül Ábrámnak adott parancsot, hogy az ő legszűkebb családjával induljon tovább Kánaán felé. Így történt aztán, ahogy az Ige mondja: „És felvéve Ábrám az ő feleségét Száráit, és Lótót, az atyjafiának fiát és minden szerzeményeket, amelyet szereztek... és elindultak, hogy Kánaán földjére menjenek és el is jutottak a Kánaán földjére” (I. Mózes 12,5.). Itt értette meg az élő Isten Ábrámmal, hogy többre hívta el, minthogy Háránban biztonságos körülmények között, jól érezte magát: itt kellett neki elhinni, hogy Isten őt egy nehéz, de csodálatos útra hívta el, amelyen sok lelki küzdelem árán akarja felkészíteni, hogy valóban a hívők atyjává tehesse. Ezért kellett elmenni a Kánaán földjére: hatalmas lelki küzdelem árán megharcolni a hit győzedelmes harcát, hogy aztán Ábrámból Ábrahám, Száraiból Sára legyen, akiknek az utódaiban a kegyelmes Isten valóban meg is áldotta a föld minden nemzetségét. Ezt a hitet kezdte el kimunkálni a Szentlélek az Ábrám életében, még az atyai ház közösségében, ezt erősítette a hosszú úton keresztül, és ezt tette teljessé a Kánaán földjén most már, mint Ábrahámnak az életében. Ennek az útnak a leírása olvasható Mózes I. könyvében a 12-től a 21-ig tartó részekben. Hosszú volt ez az út: sok próbatétellel, sok-sok emberi erőtelenséggel, – de a Szentlélek Isten vezetésének a teljes erejével, s így érkezett meg Ábrahám az ígéret földjén az élő Istennek ahhoz a döntő parancsához, amely emberileg elhordozhatatlan volt. Mert nem volt könnyű Háránban elfogadni a parancsot, hogy menj arra a helyre, amelyet én mutatok, nem volt könnyű elhinni, hogy az engedelmisség után jön az áldás, nem volt könnyű – sőt emberileg szinte lehetetlen – elfogadni ezt az ígéretet, amikor

neki és Sárának nem volt gyermeke, nem volt könnyű elhinni azt, hogy valóban az ő utódaiban áldja meg az Isten a föld minden nemzetségét. De a Szent Isten a hitnek ezt a magasatos harcát megharcoltatta Ábrahámmal. És sok könyörgés után megszületett az ígéret látható bizonyossága, az élő Isten ajándéka: a gyermek, Izsák. De ezek után következett az Ábrahám hitének a próbatétele és engedelmisségének megáldása. Így van megírva: „És lőn ezek után az Isten megkísértette Ábrahámot és azt mondta neki: Ábrahám! S az felelt: imhol vagyok. És mondta (az Úr): vedd a te fiadat, ama te egyetlenegedet, akit szeretsz, Izsákot és menj el Mórijának földére és áldozd meg ott égő áldozatul a hegyek közül egyen, amelyet mutatok néked.” (I. Mózes 22,1-2.). Nincs megírva a Bibliában, hogy mi ment végbe az Ábrahám lelkében, amikor ezt az isteni parancsot meghallotta. De itt nem is ez a lényeg, mert nem ennek a megmagyarázására íratna meg a Lélek ezeket az Igéket, hanem azért, hogy megtanítsa az Igével találkozó embert a kegyelmes Isten akaratának a megismerésére. Ezt a drága ismeretet próbáljuk meg most elkérni a Lélek világosságában.

Mit is parancsol itt Isten Ábrahámnak? Azt, hogy ama te egyetlenegedet, akit szeretsz, Izsákot, áldozd meg nekem. És Ábrahám nem próbál vitatkozni az Istennel. Nem próbálja azt mondani: Uram, Te tudod, milyen sok gyötöréssel – sokszor elhaló reménységgel –, sok könnyullatás közt kérünk Tőled ennek a gyermeknek a megszületését! Nem perlekedik az Istennel, hanem engedelmeskedik az Úrnak. És itt van egy jogos emberi kérdés: lehetséges így ott állani a parancsoló Isten előtt? Van olyan atyai szív, amelyik meg tud hajolni ilyen akarat előtt? A válasz: nincs! Anyától született ember erre képtelen. De Ábrahám nemcsak anyától született ember volt, hanem a Szentlélek által újjászült gyermeke az Úrnak. Ezt az engedelmisséget az adta az ő szívébe, aki először ígéretet adott az ő számára, azután sok emberi gyarlósága közben előre vitte a hit útján; és végül megpecsételte számára a kegyelem bizonyosságát az Izsák születésében. És ennek a Szent Istennek a parancsa előtt nem lehet mást tenni, csak engedelmesen meghajolni: legyen a Te akaratod szerint, és tudni azt a bizonyosságot, amit az egyik drága énekünkben így énekelünk: „Mind jó, amit Isten tész, /Szent az ő akaratja. /Ő én velem is úgy tégyen, /mint kedve jónak tartja... /Mind jó, amit Isten tész, /Ő az én idvességem. /Ő velem rosszul nem tész. /Rábízom egész életem. /Örömben, keresztben, /Mind nyilván megmutatja, /Hogy javamat akarja.” (273. ének).

Ilyen lélekkel indul el Ábrahám Izsákkal és két szolgájával, hogy eljusson az Isten által kijelölt hegyhez. Amikor messziről megpillantja a hegyet, az áldozathoz szükséges

dolgokat Izsákra rakva, csak ketten indulnak tovább. És ezen a közös úton mindketőjük életét megtanítja az Isten Lelke egy közös igazságra. Izsák ugyanis megkérdezi az apját: itt van a tűz és a fa, de hol van az áldozati bárány? Mert anélkül nincs áldozat! És Ábrahám nem a sarokba szorított ember hirtelen ötletéből válaszol, hanem a hittel megáldott élet bizonyosságából: „Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról, fiam, és mennek ketten együtt.” (I. Mózes 22,8). Ebben a válaszban együtt kap biznyságot az apa és fia. Egy erő, a Lélek ereje, egy fény, a Lélek fénye végzi el ezt a munkát mindkettőjükben. Az Ábrahám szájába azt a választ adta a Lélek, amit előzőleg már kitörölhetetlenül beírt a szívébe! Ez a Lélek fogadtatta el Izsákkal ezt a választ. Mert az Isten kiválasztó szeretete egyszerre tölti meg a hit drága ajándékával az apa és fia lelkét. „Az Isten gondoskodik”, mert már gondoskodott az áldozati bárányról! A hitben való megerősödésnek az Ábrahám életében így sorakoznak az egymást követő állomásai: első Hárán, az első parancs: menj ki a házad népe közül; a második, Kánaán földje: vedd a fiadat és áldozd meg; a harmadik, itt a közös úton a fiával, most már Izsákkal együtt: az Isten gondoskodik! És így jutnak el oda, ahol az élő Isten mind a kettőjük hitét teljessé teszi!

Amikor megérkezik Ábrahám és Izsák az Istentől kijelölt hegyre – Ábrahám megépíti az oltárt és felkészül az áldozat elvégzésére: megkötözi Izsákot és felteszi az oltárra. (I. Mózes 22,9.). De mielőtt használhatná az áldozat levágásához szükséges kést, az Úr megálljt parancsol neki: „Ne nyújtsd ki a te kezdet a gyermekre, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedvezteél a te egyetlenegyedet énérttem.” (I. Mózes 22,12.). Nem arról van itt szó, hogy a mindent tudó Isten most jönne rá, kicsoda Ábrahám. Hisz Ő indította el Háránból, Ő vezette idáig, Ő adott neki drága ígéretet, és Ő adott mindezek elfogadásához hitet. De éppen ezzel a tiltó parancssal győzi meg Isten Ábrahámot, hogy az a hit, amelyet kegyelemből kapott az Örökkévalótól, tökéletesen elég ahhoz, hogy biztos legyen mind a kettőjük számára az örökség ígérete és az örök élet elveszítethetetlen ajándéka. Lényegében nem is megpróbálásról, hanem az Ábrahám hitének a megerősítéséről van szó. Ezt a hitet ő ingyen kegyelemből kapta: ennek a megbizonyításához nem kellett hozzátenni Izsák feláldozásának a véres áldozatát, mert ennek a hitnek a pecsétjéről az örökséget adó Isten gondoskodott. És Isten ezt ott mindkettőjük számára látható módon megbizonyította: „És felemelte Ábrahám az ő szemét és látta, hogy imé a háta mögött egy kos akadt meg szarvánál fogva a szövényben. Odament tehát Ábrahám és elhozta a kost és azt áldozta meg égő áldozatul az ő fia helyett.” (I. Mózes

„Menj el a hegyek közül egyre, amelyet mutatok néked...”

(Olvasandó: I. Mózes 22,1-14.)

22,13.). Ennek a két szónak, hogy „háta megett” itt most óriási mondanivalója van! Meg kellett fordulni Ábrahámnak, hogy meglássa a felakadt kost: vagyis hátat kellett fordítani a maga áldozati bárányának (a fiának) és oda kellett fordulni az Isten által felkínált áldozati bárányhoz, azt kellett „igénybe venni”, elfogadni mind a kettőjük számára: nem csak a maga lelkének az öröme, de legalább annyira a halálból megszabadult Izsák öröme is.

Igy tette az Isten Ábrahámot a hívők atyjává, és ennek a hitnek a gyümölcse az, hogy Ábrahám és az ő magyában a testet öltött Igében, az Úr Jézus Krisztusban megáldotta és megáldja az élő Isten a földnek minden nemzetségét.

Annak az áldásnak az elnyeréséhez, amelyet Isten a bűnben elvesztett embervilág számára ingyen kegyelemből elkészített és mindenkor felkínál, egy út vezet ma is: Ábrahám útja, a hit útja. Ennek az útnak ma is megvan az élő Isten által mindenki számára névre szólóan elkészített és kimért szakaszai.

Az első szakasz azzal kezdődik a Te életedben – akihez szól ez az írás is, illetőleg ezen kereszttől maga az élet Ura –, hogy ott, ahol vagy, megszólít, és azt mondja: nem jó helyen vagy, és ha élni akarsz, ha biztos örökséget akarsz, akkor azt a helyet el kell hagynod, abból a környezetből más közösségbe kell tartoznod. Lehet, hogy te úgy érzed, hogy jó helyen vagy, és talán jól is érzed magadat; lehet, hogy nem is tudod, hogy milyen veszélyt jelent számodra az állapotod. Esetleg van már valami sejtésed, hogy valami másra lenne szükséged, mint amiben vagy, csak nem tudod, hol kell ezt a mást keresned. Nos, hát azért íratta le az Isten Lelke éppen a Te számodra is az Ábrahám útját, hogy segítsen meglátni azt, milyen úton kell elindulnod, és hová lehet azon megérkezni.

Azt mondja azért neked is az Úr: Kelj fel és menj el ahhoz a hegyhez, amelyet én mutatok neked és ott egy drága áldozatban lesz részed... Ott elkészült a te számodra is az az áldott találkozás, amikor elhangzik feléd is

a bűnbocsátó Isten szava: „Megbocsáttattam neked a te bűneid. Eredj el békességgel.” (Lukács ev. 7,48-50.). Igen, mert az a világ, amelybe beleszülettél, kívül van az Édenen. Valamennyien, Ádám utódai, bűnben születtünk és ebből a halálos állapotból egy szabadulás van, eljutni a megbocsátás hegyéig.

Ennek a hegynek a neve pedig a Golgota hegye! Ezen a hegyen állott két gonosztevő keresztje között egy harmadik keresztje, a Jézus Krisztus áldozati keresztje. Az a kereszt az áldozat oltára, amelyen az Atya Isten áldozta meg a Szerelmes Fiút azért, hogy aki csak hisz Ő benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen. De hogy ezt az áldozati Bárányt – az érted is önmagát adó Úr Jézus Krisztust – meglásd, és Őbenne megismerd a te személyes életednek a „váltságárát”, és az Ábraháméhoz hasonlóan házad népének, fiaidnak, leányaidnak, hitvesednek, szüleidnek és nemzedetnek a „váltságárát”, ahhoz nagy dologra van szükség, amit az Isten elvégzetetett Ábrahámmal: hátat kell fordítani a bűn világának, a tehetetlenség világának. Igen, mert ahogy Ábrahám nemcsak a maga életéért hitt az Úrnak, és cselekedett az Úr akarata szerint, úgy neked is és nekem is nemcsak magunkért, hanem a ránk bízottakért is: hinni kell, és cselekedni kell, hátat fordítani a bűn világának. De ahhoz, hogy ezt megtegyük, roppant nagy erő kell, mert a bűn világa nem engedi könnyen a maga foglyait, annak az ereje emberi erővel legyőzhetetlen. De van egy erő, a Szentlélek ereje, amelyik itt van ebben a világban. És csak az tud megszabadulni a bűn erejétől – de az feltétlenül –, aki elkéri és elfogadja az Áldozati Bárány váltságmunkáját, aki elkéri a hit győzelmes erejét. Aki a hit nehézharcában teljes lélekkel tudja énekelni a hit himnuszát: „Isten élő Lelke jöjj, /légy vezérem itt, /ó, segíts, hogy hagyjam el /bűnök útjait! /Oldj fel, küldj el, tölts el tüzzel! /Isten élő Lelke jöjj, /légy vezérem itt.” /463. ének, 2. vers).

GÉCZY TIHAMÉR
református lelképásztor,
Debrecen

ÚTON A PÓCSI MÁRIÁVAL

1696. november 4-e óta a kis Pócs már nem az a tipikus alföldi település, mint sok más hozzá hasonló szabolcsi falu. Ezen a november eleji napon a kis ruszin fatemplom Istenszüelő képén gyönyörözni kezdett a Szűanya szeme. Ezek a könnyek és azok a könnyek is, amelyek a második kegyképből csordultak ki még két alkalommal – legutóbb 1905-ben –, mindörökké nyomot hagytak vidékünk ruszin, magyar, román, szlovák, görög katolikus vagy más vallású lakóinak szívében. Aki járt már Máriapócsra, az nem tud közömbösen viszonyulni a hely varázsához, legyen az több éves búcsúi ünnep vagy egy csendes nyári délután. A pócsi Mária velünk indul tovább a szívünkbe, átlépve a határokat is...

Ilyen lélekkel kísérte több ezer zarándok a „Pócsra is lakozó” Mária kegyképet ideiglenes szállására a Hajdúdorogi Székesegyházba 2009. február 7-én. Nehéz szívvel váltak meg a máriapócsiak a kegyképtől, de ez a távollét nem tart sokáig. A tervek szerint 2009. augusztus 31-re lesz ismét olyan állapotban a kegytemplom, hogy méltó módon tudja fogadni a zarándokokat. Ugyanis 2008 augusztusában egy európai uniós forrásból támogatott pályázatot nyert a Nemzeti Kegyhely, amelyből felújításra kerül a Kegytemplom és a környezete is. A tervek között szerepel a teljes templomi berendezés, a kegyoltár, az ikonostáz restaurálása, illetve korszerű fűtési rendszert telepítenek az épületbe. Megújul a templomudvar és a templom előtti tér is, illetve egy korszerű zarándokközpontt alakítanak ki a tér jobb oldalán található régi óvodaépületből. A tervek szerint a templom-épület és a templomudvar felújítása 2010. július 15-én, míg a res-

taurálással kapcsolatos munkák előreláthatólag 2010. szeptember 14-én fejeződnek be.

Különleges nap volt február 7-e. A több ezres zarándok tömeg reggel 6 órakor indult a 48 kilométeres útnak, szinte hihetetlen, 20 fős kora tavaszi időben. Csodálatos módon csak ez az egy nap volt ilyen, előtte és utána sem nem volt ennyire szép idő. Egy hét múlva már hólepel borította a tájat. Szinte mindenkinek örök élmény volt ez a zarándoklat, de főleg azoknak, akik felváltva vállukon vihették a kegyképet. Kállósemjént, Nagykállót és Ujfehértót érintve este 10 órakor érkezett meg a fáklyás menet Hajdúdorogra, a magyar görög katolikus történelmi bölcsőjébe. Ugyanis Hajdúdorog városa volt a magyar görög katolikus egyházmegye felállításának legfőbb szorgalmazója, és a város temploma lett később a Hajdúdorogi Egyházmegye székesegyháza. Itt került elhelyezésre ideiglenesen a kegykép. Itt is ugyanúgy várja az ide zarándokló hívek imádságait és hálaadását.

SZKOROPÁDSZKY PÉTER
V. éves papnövendék,
Beregszász

Mint arról már beszámoltunk, a közelmúltban Ugocsában tartott kihelyezett ülést a Kárpátaljai Szövetség elnöksége. Tiszapéterfalván a helyi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület volt az egyik házigazdánk. Felkértük dr. Minya Józsefet, az egyesület elnökét, mutassa be olvasóinknak a közösséget.

Elvből nem politizálunk

A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület 2000 júniusában alakult 15 taggal, azzal a céllal, hogy kitöltse az önkormányzat területén kialakult kulturális ürt. Sorainkat időközben olyan személyekkel gyarapítottuk, akik felvállalták az 5500 lelket számláló területen a társtelepülések hagyományainak megőrzését, a szellemi értékek gyarapítását. Csupán dióhéjban számolok be egyesületünk eddigi tevékenységéről.

Első rendezvényünket 2000. augusztus 20-án tartottuk: a György kastély falán elhelyeztük a millenniumi emléktáblát. Ezen te tartunk megemlékezést a sztálini terror áldozatainak emlékműveinél Tiszapéterfalván és Tiszabökenyben. Minden esztendőben március 15-én a tiszabökenyi temetőben Fürs István honvédhadnagy sírjánál méltatjuk az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseinek helytállását. Az idén több mint félszázán gyűltünk itt össze.

2001-ben a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének támogatásával a Tiszapéterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola falán avattuk fel Kiss Ferenc irodalomtörténésznek, a község szülöttjének emléktábláját. Azóta itt tartjuk az 56-os megemlékezéseket is. 2002-ben ugyancsak a MEKK segítségével újabb emlékjel került a tanintézet falára: táblát állítottunk Komáromy András levéltárosnak, helytörténésznek, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának, falunk szülöttjének.

Az egykori Lenin-emlékmű talapzatára (a MEKK és a polgármesteri hivatal támogatásával) 2003-ban „Az élő Rákóczi” rendezvénysorozat keretében kuruc emlékművet helyeztünk.

2002-ben és 2004-ben megszerveztük a tiszapéterfalvai református egyházközséggel karöltve) a gyermek és ifjúsági egyházi kórusok fesztiválját.

2003 decemberében a Tiszapéterfalvai Művészeti Iskolaival közösen betlehemes játékokat rendeztünk, amelyen, a nagy hiedelménél, majdnem 300 érdeklődő vett részt. Három év múlva újra megszerveztük.

Nagy tömegeket vonzott a 2006-ban a Bay család emlékére rendezett helytörténeti konferencia is, amelynek keretében a tiszabökenyi református templom falán táblával örökítettük meg Bay Mihály és Bay István, Tiszabökeny szülöttjei emlékét, akik annak idején diplomáciai szolgálatot tettek Thököly Imrének és II. Rákóczi Ferencnek. Ugyaneb-

ben az évben a MEKK-kel közösen a tiszabökenyi görög katolikus templom falán felavattuk Kőkörcsényi Pál meghurcolt görög katolikus parochus emléktábláját.

2007 novemberében a forgolányi templomkertben a Szülőföld Alap támogatásával emlékművet állítottunk a sztálini terror áldozatainak, majd nagyszabású emlékkonferenciát tartottunk a helyi református templomban.

A múlt év novemberében Kiss Ferenc irodalomtörténész emléktáblájánál koszorúzással egybekötött ünnepséget tartottunk 80. születésnapja kapcsán. A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület azzal a beadvánnyal fordult az önkormányzathoz, hogy a település egyik új utcáját nevezzék el falunk jeles szülöttjéről.

Közösségünk részt vesz partner szervezetünknek, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének rendezvényein, hozzájárul azok sikeres lebonyolításához. Szervezetileg elvből nem politizálunk, politikai pártokkal nem kívánunk együttműködni, viszont jó kapcsolatot építettünk ki a megyei magyar szervezetekkel, azok helyi alapszervezeteivel. A református és a görög katolikus egyházközségek lelkipásztorai és a hívek rendszeresen jelen vannak rendezvényeinken, többször készítünk közösen pályázatokat.

Humanitárius tevékenységet is végzünk. Kapcsolataink révén vércukormérőket szerezünk, és a történelmi egyházak segítségével eljuttatjuk azokat a rászorultaknak. A járási kórház intenzív osztályának egyszer használatos katétereket adtunk. 2007-ben a polgármesteri hivatalnak nemzeti lobogót ajándékoztunk.

Egyesületünk öttagú elnökségének a jövőre nézve is vannak konkrét elképzelései. Emléktáblát szeretnénk elhelyezni a 48-as nemzetőr század megalakulásának évfordulója kapcsán, bővíteni kívánjuk a Kuruc emlékművet, kereset akarunk állítani az elhurcolt görög katolikus papok emlékére. Tervezzük a helytörténeti kutatások folytatását is. Tevékenyen be szeretnénk kapcsolódni a polgármesteri hivatal és az egykori kolhoziroda közötti terület parkosításába.

Talán szokatlannak tűnik, hogy egy kulturális egyesület nem csak kimondottan művelődési kérdésekkel foglalkozik. A mi közösségünk tagjai úgy vélik, a hétköznapi kultúrájának emelése révén javíthatunk életünk minőségén is.

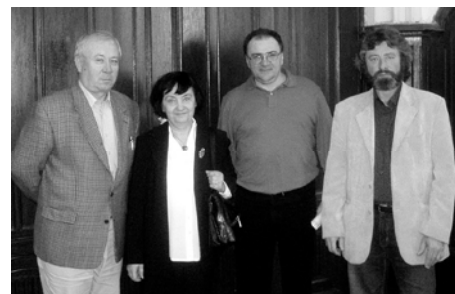
A képen (balról jobbra): Illés István polgármester és dr. Minya József Kiss Ferenc emléktáblája előtt.

Kárpátaljaiak és a Magyar Művészeti Akadémia

A Magyar Művészeti Akadémiát 1992 januárjában alapította 22 magyar művész. A közösség mamár 164 tagot számlál.

„A Magyar Művészeti Akadémia azzal, hogy azt a bizonyos december 5-i manipulált népszavazást a szívéből fakadóan elensúlyozni képes legyen, számarányosan megnövelte tagjainak létszámát és kiterjesztette tevékenységét a Kárpát-medence egész területére” – mondta Makovecz Imre a 2005. évi közgyűlésen, elnöki megnyitójában, amikor is 8 kárpátaljai alkotó lett tagja a MMA-nak. Azóta Horváth Anna szobrászművész és Tóth Lajos festőművész, sajnos, már elhunyt.

2006. január 20–22-én az akadémia nyilvános találkozót tartott Ungváron, ahol az elnökség közelebbről megismerte kárpátaljai tagjainak tevékenységét. Kik is azok a földijeink, akik a Magyar Művészeti Akadémia soraiban jelenleg is képviselik szűkebb pátriánkat? Nagy Zoltán Mihály József Attila-díjas író, Vidnyánszky Attila Jászai Mari-díjas színházi rendező, Vári Fábán László József Attila-díjas költő, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára, Füzesi Magda költő, Táncsics-díjas újságíró, a Kárpátaljai Hírmondó főszerkesztője, Erfán Ferenc festőművész, a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum igazgatója, Magyar László képzőművész, a Révész Imre Társaság elnöke. A fenti képen e négy utóbbi alkotót láthatjuk. A felvétel a Magyar Művészeti Akadémia 2009. március 4-én tartott közgyűlésének szünetében készült.

Fotó: KOVÁCS FLÓRIÁN

Kitüntették Zán Fábán Sándort és Zsarkovszki Pétert

Kárpátaljai magyar egyházi vezetőket tüntetett ki Viktor Jusczenko. Az ukrán elnök a Bölcsharaszlav Fejedeleme Erdemrend V. fokozatával tüntette ki Zán Fábán Sándort, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspökét, aki 2007 óta tölti be ezt a tisztséget. Zsarkovszki Péternek, a Munkácsi Római Katolikus Apostoli Kormányzóság püspöki helynökének pedig az államfő az Erdemért Erdemrend III. fokozata kitüntetés adományozta.

Forrás: www.reformatus.hu

TURULMADARAS EMLÉKMŰ ÉPÜL TÉCSŐN

Técsőn, a kárpátaljai „csángók” fővárosában a 2009. március 15-i, a Kossuth-szobornál kezdődött megemlékezés a település központi terén alapkőletétellel folytatódott: a helység lakói úgy döntöttek, újra felépítik az 1940-ben az első és második világháború áldozatainak állított, 1944-ben megsemmisített turulos emlékművet.

Ambrus Pál, a Técsői Magyar Tantervű Líceum igazgatója, az emlékmű újraépítését kezdeményező bizottság elnöke örömmel nyugtázta, hogy teljesül a técsőiek álma: újra ott lesz a város főterén a magyar áldozatok emlékműve, amelyet, mint megannyi más magyar emléket, elso-dort a történelem szennyáradata.

– Göröngyös volt az út eddig a napig, ennek ellenére büszkék vagyunk és megelégedettek – mondta. Szólt a buktatókról is, többek között a nacionalizmusról, amely évekig meggátolta az emlékmű felállítását. Köszönétét tolmácsolta Kovács Iván polgármesternek és hivatalának, a helyi magyar szervezeteknek, amelyek – annyi beteges széthúzás után – végre összefogtak a nemes cél megvalósításáért. Ezután felolvasta a városi tanácsnak a 2006. augusztus 8-án kelt, 304. számú határozatát az emlékmű újjaépítésének engedélyezéséről.

Szóllósy Tibor közíró arra emlékeztetett, hogy fél évszázados kényszerű hallgatás után éppen két évtizeddel ezelőtt méltatta először Técsőnek és környékének magyarsága, valamint a velük rokonszenvező ruszinság nemzeti ünnepünket, március 15-ét. Emlékezve az évfordulóra, részleteket olvasott fel az akkori ünnepségen elhangzott beszédéből. Szólt arról, hogy a vidék népe mindig tisztelte mások és becsülte saját szabadságát, elsőként emelt szobrot Kossuth Lajosnak. Nemzetünk nagyjának szobra 1896 óta hirdeti azokat az eszméket, amelyeket azok élveztek a legkevésbé, akik harcoltak és meghaltak értük. A kegyelet megnyilvánulása hamarosan szemmel látható lesz – mondta a szónok –, visszazsall a turulmadár Técső város főterére, egyaránt fogja emlékhelyeink – a történelmi egyházak templomai, a Kossuth-szobor, a Hármashalom, a Hollósy Simon-szobor, az elhurcoltak kegyhelye – sorát. Végezetül felfedett egy több évtizedes titkot (amelyet a neves mesteredzőnek, Batizi Sándornak, a város szülöttének kellett volna elmondania, de sajnos betegsége miatt nem tudott jelen lenni az ünnepségen): megvannak az elpusztított emlékművet egykor díszítő, bronzba öntött turulmadárnak a darabjai. Batizi Sándor ugyanis egykor az emlékmű mögötti házban lakott, és ifjú emberként 1944-ben végignézte a vandálok pusztítását, azt, hogyan rombolják le a kegyeleti emlékművet a helyi janicsárok. Amikor a törmelék egy részét elszállították, a helyszínre lopa-

Técsői emlékműdosszié

* Az eredeti emlékművet közadakozásból állították fel 1940. március 15-én;

* 1944 novemberében lerombolták;

* Kossuth Lajos técsői mellszobra (a hatodik a köztéri Kossuth-szobrok sorában) Gereday Pál alkotása, Máramaroszigeten öntötték bronzba, 1896-ban avatták fel, 1991-ben ledöntötték, 1993-ban megrongálták;

* Az eredeti formájában visszaállított turulos emlékműre felkerül a II. világháború áldozatainak névsora;

* Az emlékmű kivitelezése 10 ezer dollárba kerül, folyamatban van a közadakozás;

* Az alkotáson rajta lesz Técső város zászlaja és címere.

Bíró Ilona gimnazista mintegy hatványa nyozta az elhangzottakat „A szeretet himnusa” előadásával.

Zubánics László történész, az UMDSZ OT elnöke felolvasta Gajdos Istvánnak, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökének a március 15-ét, a forradalom és szabadságharc napját ünneplő közönséghez írt üzenetét, amelyben többek között ez állt: *„Mit is üzen nekünk, kárpátaljai magyaroknak a forradalom eszméje? Azt üzeni, hogy soha ne békéljünk meg azzal, hogy elvegyék tőlünk azt, ami törvényesen a miénk. Azt üzeni, hogy harcoljunk magyar iskoláinkért, anyanyelvünk megmaradásáért. Azt üzeni, hogy merjünk szembe szállni azokkal, akik másodrendű állampolgárokként tekintenek ránk. Ám a legjobb szándék, a legnemesebb küzdelem is elbukik, ha hiányzik az összefogás. Külön-külön gyengék vagyunk, együtt viszont erősek lehetünk. Ha minden szinten meg tudjuk teremteni az egyiséget, akkor közös erővel, egy közös célért munkálkodva ránk figyelnek, s meghallják hangunkat.”*

Ambrus Pál, az esemény moderátora megmutatta a kapszulát, majd felolvasta a benne elhelyezett Okiratot. Ezután felkérte Czabán Sárát, a Magyar Köztársaság Miniszterelnöki Hivatala Nemzetiségi és Kisebbségi Hivatalának főtanácsosát és Kovács Ivánt, Técső város polgármesterét, hogy helyezték el azt az alapkőben. Közben az egybegyűlteket a Hollósy Simon Művelődési Kör énekkarának egyházi énekekből összeállított műsorában gyönyörködhetek.

László Károly, a Técsői Református Egyházközség lelkésze és Rácz István, a Técsői Római Katolikus Egyházközség plébániai kormányzója megáldotta az alapkövet, a jelenlévő meghatott tömeget, majd százak lelkéből csendült fel a Szózat.

ÖRVÖS TIBOR

kodott és összegyűjtötte a szobor maradványait. A turul darabjai több mint ötven évig várták sorsuk jobbira fordulását, amelymost következett be: beépítik őket a hazaszállt madár testébe.

Ezután Kovács Iván polgármester lépett a mikrofonhoz és meleg szavakkal köszöntötte a több száz embert, hangsúlyozva az összefogás, a tolerancia fontosságát a Felső-Tisza-vidéket jellemző színes nemzetiségi palettán.

„Fiume magyar emlékezete”

Egy kiállítás margójára

Skultéty Csaba neves újságíró (számos publikációja a Kárpátaljai Hirmondóban is napvilágot látott) magángyűjteményéből rendezett kiállítást az Országos Széchényi Könyvtár.

A tárlatot Sólyom László köztársasági elnök nyitotta meg május 8-án az intézmény Dísztermében. Az államfő Fiume város különleges története kapcsán hangsúlyozta: **„Biztos, hogy az egykori Magyar Királyság, sőt, az Osztrák-Magyar Monarchia országai és népei majd kialakítják azt az új nyelvet, amelyen összefonódott, és sokszor közös történelmünkön egymással elfogulatlanul tudnak beszélni, hogy meglesz ennek közös szemléleti alapja nemcsak a tudományban, hanem a közvéleményben is. Segít ebben, ha minél többször találkozhatunk azzal, mennyire közös alkotás volt történelmünk egésze.”** Szólt arról is, hogy őt magát a kiállítás személyessége fogta meg, hiszen levelezőlapok, dobozok, régi újságok mindenkinek az otthonában megtalálhatók, de így, együtt látva e tárgyakat, már nemcsak családi emlékekről van szó: megérint bennünket egy város, Fiume emlékezete.

Benkő Andrea, a tárlat rendezője elmondta: segítőtársaival úgy álmodták meg ezt a kiállítást, hogy egy hajófedélzetre léphet az érdeklődő, ahol rakományként felfedezhet egy, az idő tengerében elsüllyedt világot. A rakomány maga a gyűjtemény, amelynek egy része tárlókká átalakított utazóládákban látható, de helyet kaptak itt egykori használati tárgyak, könyvek, képeslapok, régi újságok is.

Skultéty Csaba arról beszélt, hogy édesanyjának a nászútjukra való visszaemlékezései (a magyar Fiume, az osztrák Abbázia és végül Velence) gyerekkorától végig elkísérték. Ezért is kezdte gyűjteni a fiumei emlékeket, de a városba már csak a rendszer-váltás után jutott el. Mindent megkeresett, ami elérhető volt antikváriumokban, aukciókon, vásárokon. Így állt össze a gyűjtemény, a közös emlékek „magyar Fiuméja”, annyi múltbeli békétlenség után az összetartozás jegyében egybefűzve mindazokat, akiknek közel áll a szívükhöz az Adriának ez a sajátos kincse.

Giovan Battista Campagnola olasz nagykövet leszögezte: a kiállítás anyagából kiderül, milyen jelentősége volt a különböző kultúrák együttélésének. Ivan Banic horvát nagykövet hangsúlyozta: amit megőriztünk a múltból, segít az Európai Unión belüli közös jövőnk építésében.

Monok István, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója méltatta a kiállítás jelentőségét és megköszönte Skultéty Csabának, hogy a gyűjteményt az intézménynek ajándékozta. Ezután az érdeklődők megtekintették a bemutatott relikviákat.

Mit jelenthet egy kárpátaljinak Fiume? Lelki rokonságot az ott élőkkel: valaki említette azt, hogy a fiumei város lakó egy évszázad alatt 6 ország polgára volt, pedig ki sem lépett az otthonából... Ismerős az anekdota, ugye?

Egy kis történelem. (Fried Ilonának a kiállítás katalógusában megjelent Kronológiájából mazsoláztunk).

1776-ban Mária Terézia az addig Belső-Ausztriához tartozó, az osztrák tengeremlék részét képező Fiumét a Magyar Korona tartozékának nyilvánította és a zágrábi Horvát Királyi Tanács igazgatása alá helyezte.

1779-ben (a Horvát Királyi Tanács megszűnésével) mint a Magyar Koronához csatolt külön testet tényleg Magyarországhoz csatolta.

1848–1867: Fiume Horvátországhoz tartozott. (Aztán ismét magyar fennhatóság, majd horvát, illetve olasz csapatbevonulások következtek. 1919-től olasz uralom alatt volt, 1921. április 24-én népszavazást tartottak Fiume hovatartozásáról: nagy többséggel Zanella pártja nyert, amelynek célja Fiume független városi státusának megteremtése volt. 1922 márciusában fegyveresek lemondásra kényszerítik.)

1924. január 27. Fiume Olaszország része lesz.

1943. A németek elfoglalják Fiumét, súlyos rombolás, deportálások.

1945. március 3. A jugoszláv hadsereg elfoglalja Fiumét. 1947-től Rijeka (Fiume) Jugoszlávia része lett.

1990-től Rijeka Horvátországhoz tartozik. És egy idézet Vojko Obersnel, Rijeka város polgármesterének a „Fiume magyar emlékezete” című kiállítási katalógushoz írt üzenetéből:

„A magyarok fokozott érdeklődése Fiume iránt 1775 után kezdődött, amikor Mária Terézia császárnő és II. József császár meghozták döntésüket Fiume Magyarországnak történő adományozásáról. A város éppen a magyar vezetés alatt működő Kormányzóság létrehozásával (1776) lépett a gazdasági fellendülés útjára. Fiume ekkortájt nőtte ki magát kereskedelmi és ipari várossá, bekerült a tíz legnagyobb európai kikötő sorába, olyan kozmopolita csomóponttá vált, melyben a

nyelvek sokaságának használata és a különböző kultúrák találkozása a jellemző. Egy francia útikönyvíró akkoriban tett megfigyelése szerint Fiuméről azt állította, szavait idézve, hogy olyan magyar város, melyben olaszul beszélő horvátok élnek!”

Az 1910-i népszámlálás szerint a közel 49% olasz, a 26% horvát, a 13% magyar, a 4,7% szlovén, a 4,6% német mellett a várost még szerbek, angolok, csehek, szlovákok és románok is lakták.

1881-ben megalakult a Magyar Adria Tengerhajózási Rt..

E kulcsfogalommal el is érkeztünk a mába, Skultéty Csaba kiállításának hajójára. A bejáratnál mindjárt a Fest Aladár Fiume című könyvéből (Budapest, 1906) vett idézet ragadja el képzeletünket: **„Ez a kivándorlóhajó már közeledésünkkel mindjobban szembetűnik nagy arányaival. A mólót egész hosszában elfoglalja, ahol más két-három hajó is helyet talál egymás mellett. Szívünk elszorul, ha elgondoljuk, hogy ez a hajókolosszus minden két hétben egészen megtelik kivándorló honfitársaikkal, átlag kétezer erőteljes, munkabíró magyar polgárral, akiknek legtöbbje végleges búcsút mond a hazának, e tejjel-mézzel folyó Kánaánnak, ahová hajdanában épp ily nagy arányokban mindenfelől bevándoroltak a kenyeret és jobb hazát kereső emberek.”**

Az idézetre rimel József Attila Hazám című költeményének sokat citált két sora: „s kitartogott Amerikába / másfél millió emberünk...” E kiállítást megtekintve most már azt is tudom: honnan indultak el egykori nemzettársaink, köztük sok-sok kárpátaljai is, az ismeretlen, de boldogabbnak hitt jövő felé.

A kiállítás július 12-ig látogatható az Országos Széchényi Könyvtárban. Mindenkinek szívből ajánlom, tekintse meg a gyűjteményt: választ kaphat néhány tisztázatlan kérdésre.

FÜZESI MAGDA

A képeken: Skultéty Csaba a látogatók körében; Benda István, a Kárpátaljai Hirmondó főszerkesztő-helyettese és Mikolay Imre olvasónk a kiállításon.

A szerző felvételei

A felszámolt magyar honvédség és a Zrínyiek

Tekintettel arra, hogy az I. és II. világháború idején, vagyis a trianoni szerződés életbe lépéséig és 1938–1944 között a mai Kárpátalja az ezeréves Magyarország része volt, az ottani hazafiak is részt vettek a magyar honvédség küzdelmeiben, a haza védelmében. Következésképpen a ma is ott élő volt honfitársaink közül sokan emlékezhetnek a Bolyai János nevét viselő laktnyára, vagy a katonai nevelő intézetekre, tisztképző főiskolákra. Ezért fájó szívvel vehetjük közösen tudomásul, hogy a magyar honvédség szégyenletes felszámolása a Bolyai katonai nevelőközpont épületének áruba bocsátását is maga után vonta. Szívszorító érzés visszagondolni az Üllői úti laktnyára, illetve annak két ágyúval szimbolizált bejáratára. Még szomorúbb felidézni a végleges búcsú pillanatait.

A búcsúbeszédet vitéz Káplán György gépészmérnök, ny. pánccelos alezredes tartotta az Üllői út 133–135. szám alatti központi épület bejáratánál felsorakozott egyetemi hallgatók és tisztek előtt.

Az intézmény felszámolása alkalmából öt kérték fel, hogy búcsúzásként foglalja össze ennek az először Ferenc József laktnyaként, majd tiszt iskolák otthonára, végül a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Karának elhelyezésére szolgált katonai létesítménynek a rövid történetét.

Ennek kapcsán olyan sok történelmi eseményre kellene kitérnünk, ami messze túlhaladna a folyóiratunk tematikáján, céljain, és lehetséges keretein.

Befejezésként Nagy László ny. ezredes arról beszélt, hogymi, magyar hazafiak szomorú szívvel gondolunk arra a megható pillanatra, amikor a Himnusz hangjaira utoljára vonták be nemzeti zászlónkat, majd kulcsra zárták az épületet, és zárt rendben, katonazenekar kíséretében vonult a növendékek alakulata a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre, a budapesti Hungária körútára, a megmaradt iskola jelenlegi helyére.

Az a csekély számú katonaság, amely a csaknem teljes felszámolás végén megmaradt, a Haza védelmének szempontjából semmit sem ér!

A Zrínyiek történelmi szerepét, helyét és tetteik jelentőségét a történelmi tárgyú könyvekben kellőképpen ismertetik. Számos polgári és katonai emléktárgy található a múzeumokban és külterületeken szobor, festmény vagy egyéb formában, de e nemes személyeket nem kapcsolja össze egy „családfa”-szerű irodalmi alkotás. E cikk megírását az tette időszűrűvé, hogy kellő tisztelettel és elismeréssel emlékezhessünk meg arról a Zrínyi Ilona-szoborról, amely új műalkotásként ékesítette a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola udvarát. Sajnos, mint már fentebb szó volt róla, e nagy múltú katonai oktatási intézményt és tisztképző központot nem éppen dicsőségesen felszámolták a közelmúltban a magyar honvédség csaknem minden lényeges egységével együtt.

E sorok írójának e témához való kötődését sok ifjúkori bajtársal, évfolyam- és osztálytársal együtt, az alábbiakkal jellemezhetjük: mi annak idején a m. kir. Nagyváradi Gábor Aron Tüzér Hadapródiskola növendékei voltunk, így érthető a honvédséggel összefüggő eseményekhez való vonzódásunk. Nyugállományú tisztként is rendszeresen találkoztunk a nevezett katonai főiskolán, amelynek életében, egyéb széles körű működésében – az utolsó időszakban is – tevékenyen részt vettünk.

A szóban forgó főiskola a jelen felszámolási időszak előtti években egyetemi rangot kapott azzal, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Campus-a lett. Az egyetem hölgy polgári alkalmazottjainak és hallgatóinak képviselője, valamint a Bolyai János Honvéd Alapítvány Kuratóriuma kezdeményezte, hogy állítsunk emléket Zrínyi Ilonának, Európa egyik legbátrabb asszonyának. A nemzeti érzéssel átitatott, honvédségi kötődésű személyek felkérték Prof. Dr. Berek Lajos ezredest, szobrászt egy kültéri elhelyezésre szánt Zrínyi Ilona-szobor elkészítésére, aki ezt örömmel vállalta el. A szobor ünnepélyes felavatásán magam is részt vettem. Az alkotás patoszmentesen ábrázolja nemzeti hőstünket.

Zrínyi Ilona mellszobra

A hagyományörző honvéd testületnek nem kis gondot okoz a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola épületein belül, illetve annak területén levő régi vagy korszerűbb fegyverfajta, ágyúk, láncfalas járművek, múzeumi értékű emléktárgyak, szobrok és a honvédségi múlt e helyen fel nem sorolható esz-köztáranak méltó elhelyezése és megmentése a kaszárnya jellegű épületek ledőzerolása után. E mentési munkálatok egyik lelkes nyugalmozott főtiszt irányítója keresett kapcsolatot a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektorátusával, mivel úgy vélte, Berregszásznál alkalmasabb helyet nem is lehetne találni a Zrínyi Ilona-szobor felállítására. A

városban örömmel fogadták az alkotást. Reméljük, végleg méltó helyére került.

* * *

A Zrínyieket egymástól elszigetelve aligha lehet tárgyalni. Már csak azért sem, mert a horvátországi és magyarországi kapcsolataik és irodalmi vagy katonai tevékenységük – rokonságaik – révén el sem választhatók. Eredetileg a Zrínyi név egy horvátországi főnemesi családot jelölt. Oseik 1340 óta birtokolták a Zágráb vármegyei Zriny (Zrini, Zerín) várát, de történelmi jelentőségű befolyásra csak a 16. században Zrínyi Miklós szigetvári hős révén tettek szert. Ettől kezdve, illetve ezzel párhuzamosan tetteik nemzetformáló erőkké váltak. A Wesselényi-féle összeesküvés után a család vagyonát elkobozták. A nagycsalád utolsó tagja 1703-ban osztrák börtönben halt meg.

Zrínyi Ilona: grófnő (1643–1703). Zrínyi Péter lánya, II. Rákóczi Ferenc anyja. I. Rákóczi Ferenc halála után özvegyen maradv, férjhez ment Thököly Imréhez, és férje oldalán vett részt a Habsburgok elleni harcokban. Thököly török fogságba való kerülése után a hős asszony három évig védte Munkács várát a császári csapatoktól. 1688-ban a vár feladása után gyermekeitől elszakították, és Bécsbe internálták. 1691-ben Thököly kicserélte Ilonát a fogságba került Heisler tábornokkal. Zrínyi Ilona hazafias helytállása a hazáját szerető ember örök példaképe. Emlékének ápolása nemzeti hagyományörző tevékenységünk fontos része, a család többi tagjának pozitív szerepét nem szorítva háttérbe.

Zrínyi Miklós: (1508–1566) horvátországi főnemes, horvát bán. A törökök elleni harcban szerzett érdemeiért Ferdinándtól nagy kiterjedésű magyarországi birtokokat kapott. 1661-től Szigetvár kapitánya. A vár ostromakor a törökök elleni harcban hősi halált halt.

Zrínyi Miklós: gróf (1620–1664), költő, író, politikus, hadvezér. 1647-ben a király a törökök elleni győzelmeiért Horvátország bánjává és főkapitányává nevezte ki. Zrínyi Miklós, miután látta, hogy a Habsburgok nem akarják igazán felvenni a harcot a török ellen (igyekeznek elkerülni egy hadjáratot), szembefordult az udvarral, és folytatta a küzdelmet. 1663–64-ben különösen sikeres hadjáratot vezetett. E győzelmek ellenére a bécsi udvar megkötötte a magyarok érdekeivel ellentétes vasvári békét. Írói munkássága – amelynek részletezésétől eltekintünk – átmeneget képez a barokk irodalom főúri ágától a nemesi irányzat felé.

Zrínyi Péter: gróf (1621–1671), horvát bán, Zrínyi Miklós költő öccse. 1647-ben a horvát végek főkapitánya, 1665-től Horvátország bánja. Mint említettük, ő volt Zrínyi Ilona apja. Tagja, majd Wesselényi Ferenc halála után vezetője a Habsburg-ellenes összeesküvésnek. 1670-ben elfogták, és 1671. április 30-án Bécsűjében lefejezték.

Dr. KISS ANDRÁS
MOLNÁR BERTALAN felvétele

„Krisztus a jövő, együtt követjük Őt”

Testvéri egységben a világ reformátusai

Megalakult az egységes Magyar Református Egyház, miután az Alkotmányozó Zsinat tagjai május 22-én délelőtt Debrecenben ellenszavazat nélkül elfogadták az Alkotmányt. Az Alkotmányt a kárpátaljai, az erdélyi, a Királyhágó-melléki, a délvidéki, a partiumi és a magyarországi református egyházrészek püspökei látták el kézjeggyükkel. A szlovákiai magyar református egyház nem csatlakozott az új szervezet-hez, de képviselői jelen voltak Debrecenben és kinyilvánították együttműködési szándékukat. A zsinat döntésével lényegében a Kárpát-medencei magyar református egyházrészek alkotmányjogi egységét mondta ki.

A testület tagjait Bölcskei Gusztáv, a házigazda Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke üdvözölte, és közölte: Solyom László, a Magyar Köztársaság elnöke üzenetben köszöntötte az Alkotmányozó Zsinatot.

Kósa Lajos polgármester Debrecen ajándékként egy-egy, erre az alkalomra készített zászlót adományozott a Magyar Református Egyházat alkotó részegyházaknak. A polgármester óriási megtiszteltetésnek nevezte, hogy Debrecen adhat otthont az újraegyesítő zsinatnak, de feltette a kérdést: hol is lehetne máshol, mint a kálvinista Rómában? „Az egységesülés értünk, a magyar reformátusságért van, de senki ellenére” – mondta Kósa Lajos.

Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkészi elnöke bejelentette: áldást kívánó levélben üdvözölte az Alkotmányozó Zsinatot a Reformátusok Világszövetsége, az Európai Egyházak Konferenciája és több testvéregyház Európából, Amerikából és Ázsiából.

A május 22-i debreceni eseményekre közel 15 ezer református hívő érkezett a Kárpát-medence minden szegletéből. Kárpátaljáról több mint kétezer keltek útra, hogy részt vegyenek a felemelő eseményen.

Az Alkotmány elfogadását követően újraegyesült Magyar Református Egyház mintegy 3 millió lelket számlál, és ezzel előkelő helyet foglal el az európai református egyházak nagy családjában – hangozott el az Alkotmányozó Zsinat ülést követő sajtótájékoztatón. A rendezvény program-

ját oly módon állították össze, hogy ez a történelmi pillanat valóságos népünnepellyé váljon az egybegyűlt reformátusok számára: míg a Nagytemplomban az Alkotmányozó Zsinat munkálatait irányították az egyházi vezetők, a templom előtti és mögötti téren sátrak sorakoztak portékáikat, különböző szórakozási lehetőségeket kínálva a látogatóknak.

A Kárpátaljai Református Egyházkerület szinte valamennyi intézménye képviseltette magát: az egyik sátorban a református líceumok kínáltak lelki táplálékot minden érdeklődőnek (szórólapokat, tájékoztatókat, könyveket, CD-ket lehetett kapni), de bemutatkozott a Sion Rádió és a Küldetés című lap szerkesztősége, a diakóniai szolgálat, a szenvedélybetegekkel foglalkozó misszió, illetve felvonult a derceni református önkéntes tűzoltóság is.

A rendezvény egy meghatározó pillanattal kezdődött: egy-egymarék, otthonról hozott földet öntöttek a zsinat tagjai, majd a küldöttségek a debreceni Nagytemplom előtti téren elhelyezett medencébe. Astilizált Életfa gyökereinél délutánra igen tekintélyes földkupacok halmozódtak fel, amelyek közül az egyik legnagyobb a „Beregszász” táblával jelzett volt.

Ezt követte az Alkotmányozó Zsinat ülése a Nagytemplomban, ahol a házigazda Tiszántúli Református Egyházkerület nevében Bölcskei Gusztáv püspök tartott bevezető áhítatot, majd Kósa Lajos, Debrecen város polgármestere köszöntötte a vendégeket.

Az Alkotmányozó Zsinat munkálatait Tonk István, az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoka moderálta, az alkot-

mány szövegét és tartalmát pedig Bibza István, a Kolozsvár-Külső Egyházmegye esperese, a Generális Konvent alkotmányozó bizottságának tagja ismertette röviden. A 32 cikkelyből és 12 fejezetből álló dokumentum szabályozza az egységes Magyar Református Egyház működését, kijelölve az utat, amelyen a jövőben haladni fog. Az iratot előzetesen ratifikálta a romániai, a szerbiai, a kárpátaljai, a szlovéniai és a magyarországi református egyház, a szlovákiai azonban specifikus, kétnyelvű helyzetére hivatkozva nem fogadta el, így ők nem írták alá a dokumentumot. Ezzel szemben azonban kifejezte csatlakozási szándékát, és az elfogadás után kézjeggyel látta el a dokumentumot az Amerikai Református Egyház képviselőjében Szabó Sándor püspök és dr. Kocsis Attila esperes. Az aláírás ünnepélyes pillanatait a zsinat elfogadta azt az üzenetet, amelyet a jeles alkalom tiszteletére fogalmaztak meg, és amelyet a Nagytemplomban és a téren egyaránt felolvastak.

A délutáni órákban a program egyesítő menettel folytatódott. A szervezők a Kárpát-medence térképét Debrecen térképére rávetítve jelölték ki a határon túli magyar közösségek gyülekező helyeit, amelyeket egy-egy haranglábbal jelöltek meg. Az anyarszági református egyházak menete a Kosuth-térről indulva elsőként „Kárpátalja” felé vette az irányt, amelynek küldöttsége a

Péterfia utcában gyülekezett. A vendégeket Zán Fábán Sándor püspök köszöntötte a Kárpátaljai Református Egyházkerület vezérigéjével, majd a magyarországi püspökök köszöntői következtek. Ezután, az immár egyesített menet Komárom (Felvidék), Bácsfeketehegy (Vajdaság), Kolozsvár (Erdély) és Nagyvárad (Partium) állomásokon keresztül érkezett vissza a Kosuth térré.

Délután 16 órakor a Kárpát-medence valamennyi református templomának tornyában megszólaltak a harangok, hirdetve a református egység megszületését. Ezután hálaadó istentiszteletre és úrvacsoraszertásra került sor: huszonek asztalnál hatvanhat lelkipásztor szolgáltatta ki a sákramentumokat.

Napközben a rendezők színes programokkal álltak az érdeklődők rendelkezésére.

FOGARASI LÁSZLÓ

LÁTOGATÓBAN AZ UNGVÁRI HUNGAROLÓGIAI KÖZPONTBAN

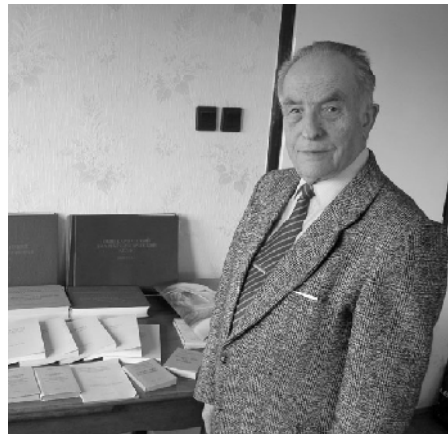
Beszélgetés Lizanec Péter igazgatóval

A Hungarológiai Központ működéséről és a magyar nyelvi oktatás kárpátaljai helyzetéről nyilatkozott lapunknak Lizanec Péter igazgató, tanszékvezető professzor, a filológiai tudományok doktora, aki 2005-ben megkapta a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje elismerést.

– **Mikor és hogyan jött létre a Hungarológiai Központ?**

– A megalakulás történetét onnan kezdeném, hogy 1963-ban létrejött az Ungvári Állami Egyetem magyar tagozata, 1965-ben a magyar nyelv és irodalom tanszék, amelynek 1966-tól én lettem a vezetője. Munkásságom alatt arra törekedtem, hogy diákjaink anyanyelvüként tanulhassák a magyart. Ehhez sajnálatos módon semmilyen tanterv nem állt rendelkezésünkre, az Oktatásügyi Minisztérium megbízásából magunknak kellett azt elkészíteni. A tervezésnél az ukrán nyelv és irodalom anyanyelvi szintű oktatásához összeállított programot vettem alapul. Igyekeztünk ugyanannyi óraszám-ban tanítani a magyar nyelvet, mint az ukránt, ugyanakkor az ukrán nyelvnél oktatott olyan diszciplínák helyett, mint például az ósláv nyelv, bevezettük a finn-ugorisztikát. Törekedtem arra, hogy minél több tantárgy magyar nyelvű legyen. A mai napra a magyar tagozaton szinte minden tárgyat magyar nyelven oktatunk, kivételt képeznek a társadalomtudományok és az idegen nyelvek.

A Hungarológiai Központ létrejöttének az adott alapot, hogy tanáraink túlzottan el voltak foglalva az óráik levezetésével, többben közülük 6–7 különböző tárgyat is oktatnak, ezért a tudomány fejlesztésére nem sok idejük és energiájuk maradt. Ebből az okból kifolyólag létre szeretnénk volna hozni egy olyan intézetet, ahol az oktatás mellett többet lehetett foglalkozni tudományos munkával is. Az intézet megalakulása idején jó kapcsolatokat ápoltam a magyarországi oktatási és kulturális minisztériummal. Én voltam a nemzetközi magyar filológiai társaság alelnöke. Dr. Köpeczi Béla oktatásügyi miniszter volt a társaság főtitkára. Mintegy 20 éven át dolgoztunk együtt. 1986-tól folytattunk tárgyalásokat erről a kérdéssről. Mindkettőnk véleménye az volt, hogy Ungváron lenne a legcélszerűbb létrehozni egy hungarológiai intézetet. Az elhatározást a két ország közötti mintegy két-éves, elhúzódo egyeztetés követte, amelynek eredményeként 1987-ben Budapesten, az ELTE orosz nyelvi tanszékének bázisán megnyílt a Russzisztikai Központ, illetve 1988 szeptemberében az Ungvári Állami Egyetem magyar filológiai tanszékének bázisán a Hungarológiai Központ. Ez nagyon lényeges volt, mert ettől fogva aktívan tudtunk a tudományos munkákkal is foglalkozni.

– **Beszéljen, kérem a kezdeti lépésekről.**

– A központ moszkvai finanszírozással kezdte meg működését, ami nagyon jó volt. A kezdeti időben rögtön fel tudtunk venni 11 embert, közülük négynek az intézet jelentette az állandó munkahelyet. A többi munkatárs professzor volt a történelmi, illetve a filológiai karon.

Megalakulásunk óta több mint 1400 kárpátaljai magyar vonatkozású történelmi és nyelvészeti munkát adtunk ki, amelyek a kezdetektől napjainkig tartó időszakot dolgozzák fel. 1991-ben a rendszerváltást követően csökkent az anyagi támogatás, ezért a 11 alkalmazottból jelenleg 4 tudományos munkatárs maradt, valamint én, mint igazgató.

– **Kérem, ejtsünk néhány szót Hungarológiai Központ által kiadott tudományos munkákról!**

– Elsősorban az „Acta Hungarica” hungarisztikai tudományos munkák időszaki gyűjteményét szeretném megemlíteni, amely 1990-től jelenik meg és mára a XVIII. kötet látott napvilágot. Jelentősebb kiadványaink között szerepel a Kárpátaljai magyar nyelvjárások atlasza, amely 3 kötetben jelent meg, és egyedülálló lexikai és szemantikai szempontból. Megemlíthető továbbá a hétkötetes Összkárpátaljai nyelvatlasz, de megjelentettünk magyar-ukrán, illetve ukrán-magyar szótárt is. A Hungarológiai Központ a Magyar Filológiai Tanszék tanáiraival közösen 15 nemzet-

közi tudományos konferenciát szervezett és bonyolított le. 160 nemzetközi konferencián tartottunk előadásokat.

Az általam megírt kiadványok közül a Magyar jövevényszók a kárpátaljai ukrán, illetve ruszin nyelvjárásokban című kötetet emelném ki. Ha szám szerint csak a személyes munkáimat említem, akkor elmondható, hogy 1990-től napjainkig mintegy 40 kiadvány látott napvilágot, közöttük több monográfia, szótár és brosúra. Emellett mintegy 140 tudományos cikket is publikáltam.

Jelenleg a Hungarológiai Központ munkái közül kiadásra vár a magyar-ukrán, ukrán-magyar állandósult szókapcsolatok és kifejezések szótára, amely reményeink szerint már az idén egyenként 500 oldalas kiadványként meg is jelenik.

1966-tól kezdtük el gyűjteni a nyelvjárási anyagot A kárpátaljai magyar nyelvjárások szótárához, amelyet két kötetben szeretnénk megjelentetni.

– **Atudományos munkák publikálása mellett még mivel foglalkozik az intézet?**

– Az egyik legnagyobb érdemünként emliteném a kárpátaljai települések történelmi nevének visszaállítására érdekében végzett tevékenységünket, ami egyedülálló a határon túli magyarok lakta vidékeken.

A Hungarológiai Központban 1993 áprilisában létrehoztuk a Kárpátaljai Magyar Tudományos Társaságot (KMTT), amelynek tagjai csak tudományos fokozattal rendelkező szakemberek lehetnek. A társaság jelenleg 36 nagydoktorból és 46 kandidátusból áll, vannak közöttük orvosok, biológusok, matematikusok, történészek, filológusok, fizikusok.

A társaság minden hónap első szerdáján ül össze, amikor a résztvevők egyike egy adott témáról előadást tart. A tagok mellett érkeztek már hozzánk vendégelőadók Kanadából, Németországból is.

Az előadásokat kiadvány formájában közzéteszik. Ezzel párhuzamosan egy másik kötet is megjelenik, amelyben az előadók életrajza található ukránul és magyarul, valamint egy angol nyelvű rezümé.

– **Mi jelenti a legnagyobb nehézséget az intézet működésében?**

– A legnagyobb gondot a megfelelő pénzügyi háttér hiánya jelenti. A nálunk készülő tudományos kiadványok megjelentetése komoly anyagi ráfordítással jár. Sajnos az elmúlt időszakban több pályázatunkat is elutasították. Ezen kívül az épületrekonstrukció jelenti a legnagyobb anyagi ráfordítást.

Az anyagi problémák mellett aggodalommal tölt el a közelmúltban az ukrán állam által kiadott 461-es számú, az ukrán nyelv oktatásáról szóló állami rendelkezés. Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy az ukrán nyelv oktatása ne a ma-

LÁTOGATÓBAN AZ UNGVÁRI HUNGAROLÓGIAI KÖZPONTBAN

gyar nyelv rovasára történjen. Véleményem szerint az ukrán nyelv oktatását más megközelítéssel, technikával, tankönyvekkel és szemléltetőikkel kellene kivitelezni. A megyei közigazgatási hivatal a közelmúltban létrehozott egy nyelvi kérdésekkel foglalkozó nemzetpolitikai bizottságot, amelynek én vagyok az elnöke. Tagjai között van több professzor és docens is. Ez az egyik legfontosabb kérdés, amivel a bizottság jelenleg is foglalkozik.

– *A Hungarológiai Központ igazgatói posztja mellett Ön vezeti az Ungvári Nemzeti Egyetemen a közelmúltban megnyílt Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Kart. Kérem, ejtsünk erről néhány szót.*

– Hosszas unszolás után rektori felkérésre vállaltam el az új kar ideiglenes vezetését. Jelenleg a karon három tanszék működik. A legnagyobb tanszék és tagozat a magyar filológia, amely a kar csaknem 2/3-át teszi ki. A második tanszék a magyar történelem és eurointegráció. A harmadik – amelyen jelenleg csak első évfolyam van – a matematika és fizika tanszék. Ennek a tanszéknek a megnyitását az tette szükségessé, hogy az egyetemre jelentkező magyar ajkú hallgatók jelentős része ezt a szakot választja. Számukra szerettük volna megkönnyíteni a tanulást, és a későbbi tanítást a magyar iskolákban.

A távlati tervek között szerepel a természettudományok tanszéke mellett humán tudományok tanszékének megnyitása is, ahol az elképzeléseink szerint angol-, német- és franciaszakos tanárokat képeznének a magyar iskolák számára. A tanárok mellett újságírókat és idegenvezetőket is képeznénk.

– *Milyen az anyaországgal való kapcsolattartás az említett kérdésekben?*

– Magyarország jelentős támogatást nyújtott és nyújt a tervek megvalósításához. Az új kar megnyitása is az ő segítségükkel valósult meg. Mintegy 1 millió hrvnya értékű támogatást nyújtottak az épületekonstrukcióhoz, amit ezúton is köszönünk.

– *Köszönöm a beszélgetést, munkájukhoz kívánok további kitartást és sikereket!*

MOLNÁR BERTALAN
A szerző felvételei

Ismét kibontották Rákóczi zászlaját

A Rákóczi-szabadságharc kitörésének 306. évfordulójára emlékeztek az elmúlt héten a Beregvidéken. A rendezvénysorozat Tarpán kezdődött, ahol 1703. május 21-én elsőként kibontották ki a fejedelem zászlaját. A történelmi hagyományokat követve a tarpai küldöttség tagjai dr. Kelemen Béla polgármester vezetésével, korhű ruhákba öltözve, a Tisza töltésén a zöldhatáron érkeztek meg Váriba a tarpai Kuruc Lovas Egyesület szekerén. Atempom előtti téren tárgaton előadott Rákóczi-dallamok hívogatták az embereket, ahol az anyaországiakat a falu közössége, a helyi középiskola diákjai, illetve a média képviselői várták. A jelenlévőket Salamon Elemér, Vári polgármester köszöntötte, aki bemutatta a vendégeket, köztük Bacskai József főkonzult, Revák Istvánt, a nemzeti kisebbségek megyei osztályának vezetőjét, Erdélyi Károlyt, a járási állami közigazgatási hivatal elnökének első helyettesét, Halász Lászlót, a járási művelődési és turisztikai osztály vezetőjét, Tarpai Józsefet, a Tourinform turisztikai és információs központ vezetőjét.

A tarpai vendégek a történelmi eseményeket felelevenítve előadták a vári zászlóbontás eseményeit. Esze Tamást Tarpa polgármestere személyesítette meg. Felolvasásra került Rákóczi szabadságharcra toborzó kiáltványa. Az

előadás részeként a helybeliek közül hadnagykot választottak, akik ünnepélyesen fel esküdtek a nagyságos fejedelem zászlajára.

Ezután az ünnepség résztvevői elhelyezték a megemlékezés koszorúit a vári zászlóbontást megőrkítő emléktáblánál.

Az ünnepi rendezvénysorozat Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc téren folytatódott, ahol Csobolya József, a Rákóczi Szövetség járási szervezetének elnökségi tagja fogadta a vendégeket Esze Tamás emléktáblájánál. Kincs Gábor, Beregszász alpolgármestere beszédében örömet fejezte ki, hogy egy régi kezdeményezés válhatott valóra a tarpaiak mostani látogatásával. Köszönését fejezte ki dr. Kelemen Bélának a hagyományápolás terén kifejtett munkásságáért. Az emléktábla megkoszorúzását követően a résztvevők átvonultak II. Rákóczi Ferenc emléktáblájához, ahol Csobolya József felszólalásában felidézte a Rákóczi-szabadságharc eseményeit. Ünnepi beszédet mondott Scherczer Károly konzul. A program további

részeként a tarpai kurucok korhű jeleneteket adtak elő a beregszászi zászlóbontásról. A Beregvidéki Nyugdíjasok Petőfi Sándor Egyesületének kórusa a témához kapcsolódó dalok előadásával tette ünnepélyesebbé az összejevetelt, amely a Rákóczi-emléktábla megkoszorúzásával ért véget.

A rendezvénysorozat az EGT és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus támogatásával valósult meg.

Tudósítónk

Ezt olvastuk

UMDSZ: az RMDSZ példamutató testvér

Az RMDSZ április 25-én tartott 9. kongresszusán részt vett és felszólalt Gajdos István, az Ukránai Magyar Demokrata Szövetség elnöke is.

„Kárpátalján mindig úgy tekintünk az RMDSZ-re, mint példamutató testvérré – mondta köszöntő beszédében. – Az RMDSZ-nek sikerült összefogni, így még hatékonyabban tudja képviselni közössége érdekeit. Ez az összefogás a kárpátaljai magyar-

ság számára egyelőre csupán álom, pedig nagy szükség volna rá ahhoz, hogy meg tudjuk védeni magunkat az egyre erősödő ukrán nacionalizmus ellen. A Trianon után kisebbségbe szorult magyar nemzeti kisebbségek csakis az egységre alapozva teremthetik meg a minőségi érdekvédelmet, a széthúzás átká ezt lehetetlenné teszi” – hangzott el.

Forrás: Szabadság (erdélyi közéleti napilap), 2009. április 27.

A szerződések érvénytelenségéről általában

A polgári jogban gyakorta fordul elő olyan eset, amikor a megkötött szerződésekhez nem fűződik joghatás, azaz nem lehet kikényszeríteni a szerződés teljesítését bírósági úton sem.

Ezeket az okokat, amelyek előidézik a szerződés érvénytelenségét, javarészt nem lehet kiküszöbölni, habár van néhány olyan eset, amikor az érvénytelenséget mégis orvosolni lehet.

Az érvénytelenség jogkövetkezménye, hogy a szerződés megkötése előtti eredeti állapotot kell helyreállítani. Elkell számolni egymással, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak.

A szerződés érvénytelenségének két fajtája van: a semmisség és a megtámadhatóság. A semmisség feltétlen érvénytelenséget jelent, amire bárki határidő nélkül hivatkozhat. Megállapításához külön eljárásra (például megtámadásra) nincs szükség, a semmisséget a bíróság és más hatóság hivatalból köteles figyelembe venni.

A megtámadhatóság feltételes (a megtámadás tényétől függő) érvénytelenség. Megtámadásra csak a sérelmet szenvedett szerződő fél és az jogosult, akinek a szerződés a törvényes érdekét sérti. Maga a megtámadás a másik félhez címzett írásbeli nyilatkozattal történik, amelynek eredménytelensége esetén a bírósághoz lehet és kell fordulni. A megtámadási jog csak egy éven belül gyakorolható, erről a jogról azonban írásban le is lehet mondani.

Egy szerződés érvénytelensége rejtőzhet a szerződő fél személyében, a szerződő akaratihibájában (a szerződési akarat valódisága, szabadsága teljesen vagy részlegesen hiányzik), a célzott joghatásban rejlő hibában.

Ha a szerződés a szerződő fél személye miatt lesz érvénytelen, akkor az az eset áll fenn, hogy a szerződő fél cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképes, azaz önállóan nem köthet szerződést; hiányzik a törvényes képviselő, vagy a gyámhivatal hozzájárulása.

Akarathiba miatt érvénytelen a szerződés akkor, ha mindkét fél színleli a szerződési akaratot. Például a felek kötnek egy adásvételi szerződést, azonban egyikük sem kívánja megvásárolni, illetve eladni a szerződés tárgyát képező dolgot, de valamilyen indok miatt azt a látszatot akarják kelteni a rajtuk kívülállók előtt, hogy egymással adásvételi szerződést kötöttek.

Nyilatkozati hibáról beszélünk, amikor egy szerződést a törvényben előírt alaktság megsértésével kötnek. Így például a szóban megkötött ingatlan adásvételi szerződés semmis, ugyanúgy a szóbeli végrendelet is (szűk kivétellel azonban lehet érvényes).

Semmisség a jogkövetkezménye a fentiekben kívül a jó erkölcsbe ütköző szerződések, a jogszabályba ütköző szerződések (például az elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző, a személyiségi jogokat korlátozó szerződés), és jogszabály megkerülésével kötött szerződések (például amikor a harmadik személyt megillető elővásárlási jog kijátszására ajándékozási szerződést kötnek a felek), az uzorás szerződések és a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződések (például valaki-

vel adásvételi szerződést kötni, amelyben telket vásárolunk a Holdon).

Hiányzik a szerződési akarat és már megtámadhatóságról beszélünk, ha kényszer hatása alatt kerül sor a szerződés megkötésére, továbbá, ha a szerződő felet megtévesztik, tévedésben tartják, vagy megfenyegetik. Ezekben az esetekben egy évig megtámadható a megkötött szerződés.

Jogi kérdésben való tévedés címén a szerződési nyilatkozatot akkor lehet megtámadni, ha a tévedés lényeges volt, és a munkakörében eljáró jogi szakértő a feleknek együttesen adott a jogszabályok tartalmára nézve nyilvánvalóan téves tájékoztatást. Egyebekben pedig az alapelv: a jog nem ismerete senkit sem mentesít a felelősség és a következmények alól.

Ime néhány példa az érvénytelenség körében kialakult jogesetek közül:

* Semmis az az adásvételi szerződés, amellyel az eladó a saját ingatlanrésze mellett, a tulajdonában nem álló illetőség átruházását is vállalja.

* A szerződés akkor színlelt, ha a szerződő felek külső, harmadik személyek irányában azt a látszatot kívánják kelteni, hogy közöttük meghatározott tartalommal szerződés jött létre, jóllehet közöttük ilyen szerződés nincsen, illetve kölcsönösen azt palástolják, hogy a ténylegesen megkötött szerződés helyett más tartalommal és más joghatást kiváltó szerződést kötöttek. Amennyiben azonban az adásvételről szóló okiraton a felek az egyik (házastárs) tulajdonostárs, az eladó aláírását – tudomása nélkül – aláhamisítják, az eladó szerződési akarata hiányában adásvételi szerződés nem jön létre.

* A színlelt szerződés semmisségének megállapítására a Ptk. 207. § (4) bekezdése alapján akkor van lehetőség, ha kétoldalú színlelésről van szó, az egyik fél rejtett indoka az érvényesség szempontjából nem releváns.

* Lényeges kérdésben való tévedésnek minősül, ha az ajándékozó tévedett a tekintetben, hogy a megajándékozott méltó az ingyenes juttatásra.

* Tévedés okozása akkor is megállapítható, ha a sérelmet szenvedett felet olyan tényállással befolyásolják a szerződés megkötésében, amelynek aaptalanságát szakember esetleg felismerhette volna.

* Szerződést csak olyan ok miatt lehet megtámadni, amely már a szerződéskötés időpontjában fennállott.

Dr. IGYÁRTÓ GYÖNGYI ügyvéd

Várom a Kedves Olvasók leveleit, észrevételeit:

e-mailen: igyarto_gyongyi@yahoo.com, Levélben: 1064 Budapest, Izabella u. 50. I/14.

Telefonon: 273-3650. Faxon: 273-3651

Bortermelő, borkedvelő borverselőkkel Kazinczy nyomában

2009. április 16-án Budapesten a Magyar Kultúra Alapítvány székházában bensőséges hangulatú ünnepi est keretében a költészet napja kapcsán Kazinczy és a bor jegyében találkoztak alkotók és irodalombarátok. Ez volt az a nap, amikor a költők látták vendégül az érdeklődőket, azaz nemcsak versekkel kínálták az egybegyűlteket, hanem elhozták a Kárpát-medence különböző vidékeinek borait – Kárpátjától a Felvidékig.

A találkozózt dr. Koncz Gábor, a Magyar Kultúra Alapítvány igazgatója nyitotta meg, aki beszéve a költészet fontosságáról, Kazinczy Ferenc „A nagy titok” című ismert epigrammáját idézte: „Jót s jó! Ebben áll a nagy titok. Eztha nem érted, / Szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot.” Rövidbevezetőjében arról is szólt: sajnos, a költészetben is eluralkodik a kozmopolitizmus. Egyes tollforgatók már sem a jót, sem a jót nem tartják fontosnak.

Az irodalmi est moderátora, mint már több alkalommal, most is Csörgits József költő, a drávaszögi Gyepű című lap főszerkesztője volt, aki egyenként „hívta tetemre” a különböző régiókból érkezett vendégeket. Eljött a rendezvényre a dunaszerdahelyi Hodossy Gyula, ott volt Barabás Zoltán Nagyváradról, Bordás Győző a Vajdaságból, Füzesi Magda és Bakos Kiss Károly Kárpátját képviselték, de köszönthettek a jelenlevők két anyaországi alkotót is: a budapesti Olasz Etelkát és a szegedi Szepsy Eleonórárt.

Az együttléte még hangulatosabbá tette földink, Csobolya József énekes műsora, aki többek között Kazinczy Ferenc megzenésített verseiből is előadott egy csokorra valót, köztük a „Bor mellett” című költeményét is.

Végezetül az egybegyűlteket (a költők jószívű kínálgatásának nem tudván ellenállni) megkóstoltak egy-egy pohár „madárlátta” jó bort. A kárpátjai borokat a borverselő Bakos Kiss Károly ajánlotta a borkedvelő irodalombarátok figyelmébe.

A nagy sikerű ünnepi felolvasó estet a kárpátjai születésű Szilaveczy Csilla, a Magyar Kultúra Alapítvány referense szervezte.

Tudósítónk

Lengyel János

HOL IS VAGY TE, KÁRPÁTALJA?

Munka közben természetesen beszélgettünk is. Így az idő gyorsabban telt. Sok minden szóba került. A kollégák elsősorban személyes dolgok iránt érdeklődtek. Honnan származom? Családi és anyagi állapot, végzettség, életkor stb. Nem akarok leragadni a már jól ismert „Hol tanultál meg ilyen jól magyarul?” effektusnál, csak megjegyzem: a harmincadik ilyen kérdés után már valóban felment az ember vérnyomása. Sokat olvastam arról, hogy a Kádár-rezsim puha diktatúrája milyen mértékű rombolást végzett a magyarság gondolkodásában, mentalitásában. Mivel ahátáron túli magyarok folytonos támadásoknak, sőt, üldöztetésnek voltak és vannak kitéve, kialakult bennünk egy ösztönös és egészséges ellenállás. Hogy is ne, hiszen mindent elvettek tőlünk, csak a magyarságunk maradt meg, amihez foggal-körömmel ragaszkodtunk. Hogy miért? Én személy szerint olyan természetes módon, ami aligha szorul magyarázatra. Eppen ezért döbbsített meg az a tudatlanság, amit az anyaországi kollégák részéről tapasztaltam.

A martonvásári ácsgyereket úgy rémlik, Krisztiánnak hívták. Megismerkedésünkkor éppen a katonai behívóját várta. Folyton a honvédségről beszélt, s hogy be kell vonulnia hat hónapra. Micsoda tragédia! Akkor még fennállt az általános hadkötelezettség. Még inkább elkeseredett, amikor megtudta, hogy otthonától százharminc kilométerre fogja letölteni sorkatonai szolgálatát. Sanyi fater, egy öreg szürtei vasutas megunta ezt a siránkozást, és szóvá tette: ő annak idején három évig szülőfalujától tizenegyezer kilométerre katonáskodott. Krisztián az információ hatására láthatóan elgondolkodott, majd kijelentette, olyan távolság nincs is.

Ugyanez a srác egyszer azzal jött be a munkába, hogy nálunk lönek meg, hogy háború van. Egypillanatra megrémültem, átfutott az agyamon, hogy talán polgárháború tört ki Ukrajnában. Szerencsére nem erről volt szó. Látta a Híradóban, hogy Csecsenföldön háború dúl. Hiába próbáltam elmagyarázni neki, hogy az a háború több ezer kilométerre van Kárpátaljától, az én szülőhazámtól, s egyébként az már egy másik ország, hiszen a Szovjetunió felbomlott.

Nem csak fiataloknál tapasztaltam ilyesfajta tájékozatlanságot. Mártyáon dolgoztunk, a híres építész, Makovecz Imre hétvégi házának építésén. Munka után betértünk egy sörre a közeli kocsmába, ahol persze szóba elegyedtünk a helyiekkel. Elmondtam, hogy beregszászi vagyok. Az egyik szaki nagy átélessel ecsetelte, ő ismeri a várost, ott folyik a Szamos. Kissé meglepődtem, mert amikor utoljára odahaza jártam, szülővárosomon keresztül még a Vérke folydogált, amit csak erős túlzással lehetne folyónak nevezni. (Igaz, néhány év múlva a nagy árvíz idején a Tisza például Bótrágyot is elérte, holott normális eset-

ben több tíz kilométerre folyik ettől a falutól. Ezt a logikát követve a Szamos folyhatna akár Beregszászon keresztül is. De akkor a köztes területeknek már régen rossz.) A cinizmust félretéve: nem tudtam meggyőzni a szakit arról, hogy Beregszász Kárpátalján, Ukrajnában, és nem Romániában van. Még az sem ingatta meg hitében, hogy Beregszász mégiscsak a szülővárosom.

A Szamos-szakértőn is túltett az egyik kocsmáros, aki szerint Beregszász Somogy megyében, valahol Kaposvár környékén van. Így lettem egy csapásra somogyi bicskás gyerek...

Azt még meg tudom érteni, hogy Beregszász nevét nem ismerik, hiszen valljuk be, nem játszott igazán kiemelkedő szerepet a magyar történelemben; talán csak a Rákóczi-féle szabadságharcot lehetne megemlíteni. A magyar híradókban is csak akkor szerepel a neve, ha árvíz van, vagy éppen oda látogat valamelyik magyar közjogi méltóság. De az már elszomorító, sőt botrányos, amikor Munkács, Ungvár vagy Huszt nevét sem ismerik. Nem hogy földrajzilag nem tudják elhelyezni, hanem még csak nem is hallottak ezekről a városokról.

Nemrég jelen voltam egy kulturális rendezvényen, ahol az egyik európai parlamenti képviselő arról panaszkodott, hogy a bizottsági kollégák az után érdeklődtek nála, hogy a magyarok mikor mentek ki Romániába, Szerbiába, Szlovákiába, Ukrajnába. Persze, az érdeklődők sikagyú, érdektelen bürokraták, akik jó, ha meg tudják mutatni Magyarországot a térképen. De egy magyar nemzetiségű embertől, foglalkozásától és társadalmi helyzetétől függetlenül elvárható, hogy ismerje nemzete és országa történetét.

Már az egyetemen történt velem a következő eset. A ruszisztikai szemináriumon beszélgettem egy anyaországi diákkal, aki bevallotta: nem szívesen tanul magyar történelmet, mert az unalmas, és különben nem is érdekli őt...

Ugyancsak egyetemi tanulmányaim alatt, egyik vizsgámon történt. Megtanultam az anyagot, de a tanár keresztkérdéseket tett fel. Lámpalázamban az irodalmi magyart mellőzve, szülőföldem tájszólásában válaszoltam. A tanár félbeszakított, és figyelmeztetett: ha már eljöttem Magyarországra, az ELTE-re, legalább tiszteljem meg az egyetemet azzal, hogy magyarul beszélek. Ez valóban mellbevágó volt számomra. Felajánlottam, hogy kimegyek és újra bejövök, előlről kezdve az egész vizsgát. A tanár végül jelelt adott, mert a tudással nem volt semmi baj, csak sértette fülét a beregszászi dialektus. Mert hát nálunk – „otthol” – már csak így beszél magyarul az ukrán, még ha Lengyel is az illető...

Nem tudom, mire vagy kire értette Szabó Dezső ezt a kérdését: „Hogy mersz ilyen buta lenni?”, de azt hiszem, az említett helyzetekben is fel lehetett volna tenni.

Mester Magdolna

ZÉRÓ-ÁLLAPOT

Motó: Az árnyékok feketepétert játszanak a téren. A tét nagy: a nyertes a soros rém a környéken. Már csak ennyi örömiük maradt, de ez is megszokottá válik, mert az emberek mind egyformán félnek: vinnyogva, behúzott nyakkal menekülnek az elkerülhetetlen elől.

... Egyedül volt. Az üres, fekete csönd süketre sebezte már, s mégsem vágyta a nyüzsgő lárvák undorítóan puha társadalmát. Beesett szeméből a fény elköltözött régen. Három dalt tudott a zongorán. Több időt nem töltött nála senki.

Amikor már az egész teret betöltötte a hiányérzet, odament a mosdóhoz: a csapot ütközésig eresztette és alátartotta a fejét. A víz hosszan folyt, az eltévedt cseppek csillogóvá tették a fürdőszoba kövezetét.

Sírt.

Egészen észrevétlenül: a csuromvizes arcon nem látszott semmi szokatlan.

A szemét egyre gyűlt körülötte. Bár mások ezt nem láthatták, mégis szégyellte és félt. El akarta rejteni azt, ami valójában volt. A falak csíkosaan mutogatták a vakolat alatti sívár testüket, mert a gazdájuk néha használta a körmeit. Olyankor a fiatal orvosnő elsősegélyt nyújtott neki.

Ha kicsit akarta, mást is...

A boldogság olyan észrevétlen volt az életében, hogy a kudarcok a tragédia erejével sújtották. A legnagyobb örömet is természetesnek tartotta, míg a bánat feketére festette a jövővel a jelent is. Ha pedig elmúlt, a sötét árnyakat újra és újra felszínre hozta.

Az emberi kapcsolatok egy gyenge selyemszálon függenek. A selyemszál színe változik, vagy változatlan marad, de ha elszakad, mindkét vége fáj. Rosszabb esetben csak a gyengébb sajog...

A lámpák átlátszóan üresek, szürkén buták s mégis:

fényük izgalmasan megfoghatatlan. A lámpák sötétben számítóak, világosan, tólkodóan kíváncsiak, mesterkéltén vigyorogva fürkészik ki rejtett titkaikat. Mégis: ne törd össze őket – fény nélkül egyhangú a sötét is...

Kedves Fiatalok!

A KÁRISZ honlapján olvashattok az aktuális tervekről, programokról, beszámolóink eredményeinkről.

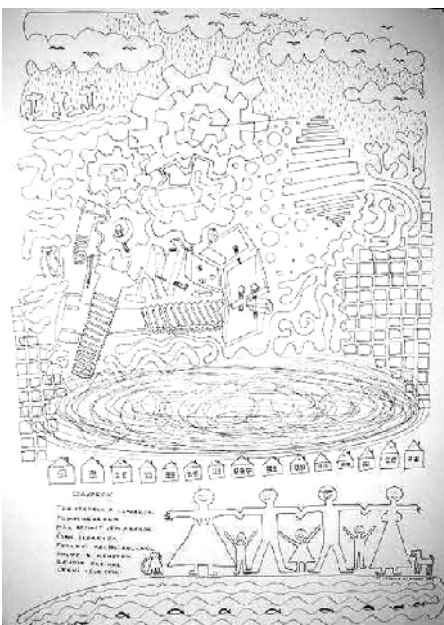
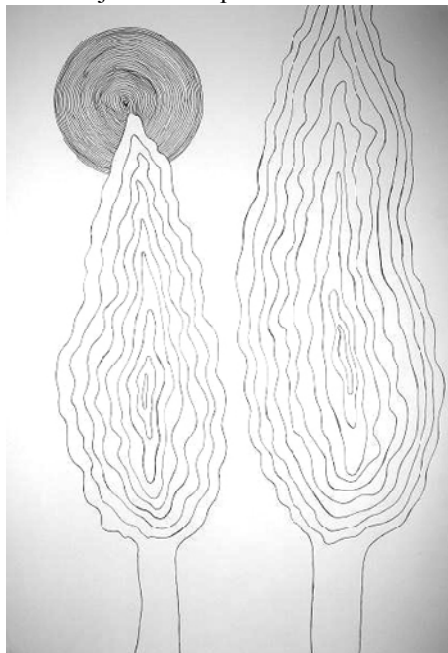
Írjátok meg, mit látnátok még szívesen a www.karisz.egernet.hu című honlapunkon!

Egy kiállítás margójára

„A test dicsérete”

Április 17-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárhálózat békásmegyeri fiókjában ünnepélyes keretek között nyílt meg Magurszky Norbert kárpátaljai grafikus „A test dicsérete” című kiállítása. A Beregújfaluból Budapest III. kerületébe települt képzőművész műveit gyerekkori barátjának, Bakos Kiss Károlynak a versei ihlették. Az alkotó 1977-ben született Beregújfaluban. Jelenleg rendszeresen publikál a Hítel, a Kortárs és a Partium című folyóiratokban. A nyitó beszédet maga a költő mondta el. Kiemelte a fiatal művész egyedi, sajátos látásmódját. Elmondta: meglepte, ahogy a grafikus a verseit értelmezte. Ez is alátámasztja a művészet szubjektumát.

Magurszky Norbert 1975-ben született Beregújfaluban. Saját bevallása szerint mindig távol állt tőle a falusi életvitel, a pezsgést, a nagyvárosi nyüzsgést szerette. Előszeretettel gyűjti a természetben és a környezetében fellelhető tárgyakat, amelyek az általa kreált kompozíciókban teljesen más jelentést kapnak.

A képzőművész alkotói palettája a karikatúrától a szénrajzon át a kollázsokig terjed, de már festményeit is bemutatta. Korábban több önálló kiállítást rendezett, s emellett számos közös tárlaton is részt vett. Ő illusztrálta Lengyel János 2006-ban megjelent „A valóság szaga” című kötetét és Schöber Ottó idén megjelent „A statisztika így kívánta” című könyvét is. A kétgyerekes családapa villanyszerelőként keresi a kenyerét, munka után pedig a jótékony művészethez menekül. Elmondása szerint reméli, hogy e kiállítás is hozzájárul ahhoz, hogy az anyaország társadalma jobban megérthesse a kárpátaljai magyarok gondolkodásmódját, életét. Bakos Kiss Károly verseivel már nevet szerzett az egyetemes magyar irodalomban. Ezúttal azzal szembesülhetett, barátja hogyan értelmezi és jeleníti meg verseinek a mondanivalóját.

A kiállítás anyagáról Solymos Tamás magyarországi festőművész is elismerően nyilatkozott. A békásmegyeri könyvtár olvasóközönsége több hétig láthatja a kárpátaljai képzőművész munkáit.

(szamóca)

Bakos Kiss Károly

Dsida

Angyalbeszéd a szád
Örök „ifjú poéta”
Napeső se kell
Puha séta
Tavak lapja se már
Csak a
Zsoltárok
Psalmusok
Isten-vágya reszket...

Mint szőlőgerezdet
Isznak visznek
Bár utódaid
A szépbeszédén élők

Mert ládd-e a szónkat
A rongy idő kimarja
A tájból
Utána bárhol
Nincstelen a
Lélek
Kell hát a bátor
A nem-akármí ének
Nem-akármí mámor...

Mint szőlőgerezdet
Isznak visznek
Már utódaid
A szépbeszédén élők

Bár honnod már
Az érdemelt
Öröklét
Bár élő bokraink
Ágait letörték
Te túlvilági nyelven
Sügod a világba
Azt hogy soha
De sohasem hiába...

Csikófogat Kárpátaljáról

A Magyar Írószövetség Csikófogat című előadás-sorozatának keretében mutatkozott be Bakos Kiss Károly fiatal kárpátaljai költő. Az Együtt szerkesztőségi titkárának, illetve a Partium nevű irodalmi folyóirat versrovata szerkesztőjének 2007-ben jelent meg első kötete „Legyen vers” címmel. Az alkotót az idősebb pályatárs és mentor, a József Attila-díjas Vári Fábián László mutatta be. A neves költő méltató beszédében többek között kitért a kárpátaljai magyar irodalom múltjára és jelenére. Elmondta: amikor Nagy Zoltán Mihály révén eljutottak hozzá Károly versei, egy kész költőt ismerhetett meg, aki megtanult mindent, amit a költészetről könyvekből egyáltalán meg lehet tanulni. Reményének adott hangot, hogy fiatal pályatársa mihamarabb az egyetemes magyar irodalom egyik kiemelkedő tagjává nő ki magát.

Ezt követően Bakos Kiss Károly olvasott fel néhányat a verseiből. Elsőként a Hítel című folyóiratban is megjelent Vagyunk címűt, amelyet Vári Fábián László is nagyra tart. Aszerző előadása után Erős Kinga, a Magyar Napló szerkesztője, az est moderátora fogta őt vállatára. A közönség, amelynek soraiban a magyar irodalom néhány jeles képviselője is helyet foglalt, a válaszok alapján közelebb került Bakoshoz: megismerhette életét, költői világképét, gondolkodásmódját. Őt idézve: „Az ember az anyanyelvében fogalmazza meg a világot.” Különösen időszerű gondolat ez ma, amikor a kárpátaljai magyarság anyanyelvi oktatása van végveszélyben. Vári Fábián László az egyik kérdés kapcsán kitért az Ukrajnában tapasztalható sajnálatos magyarellenes hangulatra is.

A beszélgetést újabb versek követték. Érezhető volt a költő korábbi és újonnan írt versei közötti színvonalbeli különbség, amelyre a közönség soraiban helyet foglaló S. Benedek András költő, művelődéstörténész is felhívta a figyelmet. Szólt az egykori Forrás Stúdióiról, amely számos fiatal költő „iskolája” volt, majd felelevenítette személyes élményeit a magyar–ruszin nyelvhatáron levő Beregújfaluuval kapcsolatban, ahol Bakos Kiss Károly született és ahol ma is él. Vári Fábián László zárszavában kiemelte, hogy – a költő falusi származására utalva – nem a rúd mellett kell állnia, hanem szárnyalnia kell a költészet éterében. Felhős Szabolcs, a Partium felelős szerkesztője kiegészítésképpen rámutatott Bakos Kiss Károly lírapedagógiai munkásságára, amelyet fiatalok körében fejt ki a Beregszász székhelyű Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet falai között.

LENGYEL JÁNOS

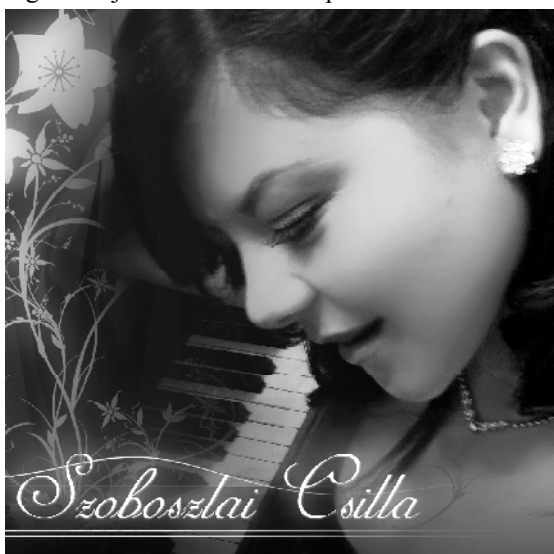
Gratulálunk!

Badalói énekművész sikere a Zeneakadémián

A Kárpátaljai Szövetség tagságának mindig nagy öröm, ha földijeik anyaországi sikereinek örülhet. A közelmúltban Budapesten egy csodálatos élményben részesülhettem én is, amikor a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem magánének-tanári, ének-kamaraművészeti szakának végzőse – Szoboszlai Csilla diplomakonzertjén vehettem részt. Nagy volt az érdeklődés, a Régi Zeneakadémia Díszterme zsúfolásig megtelt.

Szoboszlai Csilla gyönyörű szoprán hangja az első pillanattól elnyerte a hallgatóság tetszését. A hatalmas sziporkázó csillárok fényében egymás után csendültek fel Handel, Mozart, Schumann, Smetana, Rachmanyinov és más híres zeneszerzők csodálatos dallamai. S mondanom sem kell, hogy minden egyes énekszámot hosszan tartó tapsviharral köszönte meg a közönség. Csilla kiváló énekhangja mellett ügyesen megcsillogtatta színészi tehetségét is.

Örültem én is, hogy a nézőkkel együtt tapsolhattam egy kárpátaljai bájos fiatal hölgynek, aki a Beregszászi járás Badaló községéből indult el hódító útjára. Ott született, ott fejezte be a nyolcosztályos iskolát, ahol már akkor feltűnt énektehetségével, már akkor tapsolhattunk neki, amikor kisiskolásként gyakran szerepelt a gyermek műkedvelő szemléken a beregszászi járási kultúrház színpadán.

Tehetsége révén a Nyíregyházi Művészeti Szak-középiskolába vezetett útja, innen pedig a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemre. S íme meglett a csodálatos eredmény.

A kiválóan sikerült diplomakonzerten közreműködött Suha Tamás (hegedű), Szabó Réka (hegedű), Makó Lilla (brácsa), Bereczky Sámuel (cselló), Alter Katalin (csembaló) és Vecsey Gyula (ének). Természetesen nem szabad megfeledkezni a sikerhez vezető út segítőiről, Szabó Magdolna és Alter Katalin tanárokról sem.

A koncert után találkoztam a boldog szülőkkel, akik eljöttek Kárpátaljáról, hogy osztozzanak diplomázó lányuk sikerében. Mint régi ismerősük, én is csatlakoztam örömhöz.

A Kárpátaljai Szövetség elnöksége és tagsága tiszt szívából gratulál Szoboszlai Csillának.

SCHOBER OTTÓ

Író-olvasó találkozó

Kárpátalja, az ismeretlen ismerős

Április 6-án Budapesten a San Marco utcában lévő művelődési központban Czébely Gabriella és Lengyel János személyében kárpátaljai irodalmárok vendégeskedtek. A „Kárpátalja, az ismeretlen ismerős” című irodalmi estet Mányi Júlia III. kerületi önkormányzati képviselő nyitotta meg. Ezt követően a Zoltáni Zsolt vezette Osztováta együttes adta elő Lengyel János „Valamiről valami” című megzenésített versét.

Lengyel János történelmi vonatkozásban mutatta be Kárpátalját. Kitért arra, hogy a határon túli magyar közösségek között Kárpátaljának rendre a mostohatestvér szerepe jut. Ez a helyzet nem változik, noha a magyarországi pártok vezetői olykor ellátogatnak Kárpátaljára.

Az újabb zenés blokk után Czébely Gabriella osztotta meg gondolatait az egybegyűltekkal. Néhány versének felolvasása után kifejtette, hogy a magyarság jelenleg egy feltámadás előtti álomban, tetszhalotti állapotban van, de közel a nemzeti meg-

soraiban helyeslés hallatszott. Saját könyveinek bemutatása mellett szót ejtett Kárpátalja egyetlen magyar nyelvű irodalmi folyóiratáról, az Együtről is. Bemutatta a szűkebb haza irodalmárait és kiemelkedő műveiket.

A következő zenei blokk után Czébely Gabriella újabb verseiből ol-

vasott fel. A közönséget különösen meghatotta az a költemény, amelyet az 1998-as nagy árvíz ihletett. A költőnő elmondta, hogy az ungvári Intermix Kiadó gondozásában idén lát napvilágot első verseskötete.

Az est befejező részében, a komor vizekről átevezve, a humoré volt a főszerep. Lengyel János humoros verseiből és aforizmáiból olvasott fel a közönség nagy derűltségére.

Zárásként Mányi Júlia képviselőasszony megköszönte az irodalombarátok részvételét, és kifejezte együttérzését a kárpátaljai magyarsággal. Ez az est is hozzájárult ahhoz, hogy a magyarországi társadalom jobban megismerje Kárpátalját és a régió egyre fogyatkozó magyarságát.

Lengyel János politikai és közéleti írásai mellett számos versét is felolvasta. Elmondta, hogy a kárpátaljai magyarság Ukrajna függetlenné válása óta most van a legnehezebb helyzetben. Fontos, hogy magyarországi politikusok előbb kérdezzék meg a határon túli magyarságot, mielőtt elhamarkodottan cselekednének. „Ki az igazi magyar?” című írásának felolvasása után, amelyet a 2004. december 5-i dicstelen népszavazás kapcsán írt, a közönség

sz-a

A felvételek az író-olvasó találkozón készültek
Fotó: Urbán Magdolna

A 80. Ünnepi Könyvhét budapesti eseményei

Idén a nemzeti gyásznapon vette kezdetét az Ünnepi Könyvhét, amit már nyolcvanadik alkalommal rendeztek meg a könyvkiadók és a könyvesboltok. Szélviharral, jég-esővel és Európa Parlament-i választásokkal tarkítva zajlott le a nagyszabású rendezvény, amelyen a gazdasági válság ellenére több könyvbarát vett részt, mint a tavalyin. Országsszerte számos esemény zajlott. Aközponti rendezvényt a hagyományokhoz híven a budapesti Vörösmarty téren tartották, június 4. és 8. között. Az ünnepélyes megnyitót Lator László kárpátaljai származású Kossuth-díjas költő mondta el. A kiadók hatalmas választékkal és jelentős árengedménnyel várták a könyvek szerelmeseit. Zeneszámok, utcabál, felolvasások, interjúk szórakoztatták a közönséget.

A kárpátaljai standnál június 4-én 14 órától Lőrincz P. Gabriella beregszászi költő Karcok című debütáló kötetét dedikálta. Jelen volt még Dupka György, az Intermix Kiadó igazgatója, Bakos Kiss Károly, az Együtt kritikai rovatának vezetője és Kovács Sándor szakíró. A standot megtisztelte jelenlétével Skultéty Csaba, a Szabad Európa Rádió egykori munkatársa, akinek éppen idén jelent meg egy kárpátaljai témájú kötete. A Dupka György vezette, ungvári Intermix Kiadó öt kötetet harangozott be a könyvhétre. Ebből végül három jelent meg: a már említett Lőrincz-kötet, az ugyancsak elsőkönyves Kenyeres Mária Szindobbanások című, verseket és novellákat tartalmazó könyve, és az Együtt Viszontlátás című antológiája. Utóbbi kettőt Nagy Zoltán Mihály József Attila-díjas író, az Együtt korábbi főszerkesztője gondozta. Az antológia számát az ideai kárpátaljai slágerkönyvnek, olyan szerzők művei szerepelnek benne, mint Bagu László, Vári Fábán László, Fodor Géza, Füzesi Magda, Bartha Gusztáv, Finta Éva, Sarusi Mihály, Jókai Anna, Kalász Márton, Kovács Vilmos, Nagy Gáspár, Sütő Kálmán, Czébely Gabriella és még sorolhatnám.

Ugyancsak a könyvhétre jelent meg a szerző magánkiadásában Lengyel János „Lyukkal bélelt zsebem, avagy Hogyan írjunk angolokat” című könyve. A saját aforizmáit tartalmazó könyv a Budapesten élő beregszászi írónak immáron a negyedik kötete. Idén egy különlegességgel rukkolt elő szűkebb hazánk szerelmese, Kovács Sándor szakíró, aki mellesleg június hatodikán dedikálta korábbi műveit. A különlegesség egy film, amelynek címe, „A honfoglalás kapuja – Verecke”. A Magyar Napló Kiadó minden évben megjelenteti „Az év ...” sorozatát. A 2008 legjobb verseit tartalmazó kötetben Lator László és Finta Éva személyében két áttelepült, Vári Fábán László és Bakos Kiss Károly személyében, két ott-

hon élő kárpátaljai költő műveit válogatták be. Utóbbinak először van része ilyen megítéltetésben. Az Aracs nevű délvidéki közéleti folyóirat június 4-én megjelent legújabb számában, amelynek tematikája Trianon és következményei, S. Benedek András „Birodalmi aszály” és Vári Fábán László „Nomád evangélium” című verse képviselte Kárpátalját.

Ötödikén Schober Ottó közíró dedikálta „A statisztika így kívánta” című, a közelmúltban megjelent humoros hangvitelű könyvét. A kárpátaljai standnál tiszteletet tette még S. Benedek András művelődéstudomány, Czébely Gabriella költő, az Együtt legújabb felfedezettje és Báthory Katalin, az áttelepült kárpátaljaiak egyik kiemelkedő személyisége is. Június 6-án lampionos és fáklyás éjszakai dedikálásokat tartottak a standoknál. A Heltai Gáspár Könyvesbolt előtt rendezték meg a Partium Műhely szokásos összejövetelét. Ezen

részt vett Lőrincz P. Gabriella az Unitárius Alkotó Közösség beregszászi vezetője, Bakos Kiss Károly, a Partium nevű folyóirat versszerkesztője és Lengyel János, a lap állandó munkatársa. A Partium legújabb számát, amelyben számos kárpátaljai szerző műve jelent meg, Felhős Szabolcs főszerkesztő mutatta be. A jó hangulatot az átalakuló félben lévő Osztováta együttes szolgáltatta, akik saját szerzemények mellett számos megzenésített Juhász Gyula- és Lengyel János-verset is előadtak. Lőrincz P. Gabriella, mint a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet munkatársa, meghívta a zenekart egy beregszászi fellépésre. Zoltáni Zsolt, az Osztováta vezetője ígéretet tett, hogy a közeljövőben összeállítanak egy műsort kárpátaljai költők megzenésített verseiből.

Bár egyre több kiadó megy tönkre Magyarországon és a könyvek ára is jelentősen emelkedik, a jubileumi könyvhét mégis sikeres volt. Számos kiadó jelezte, hogy teljes készletét sikerült eladnia. Látványosságból, érdekes programokból nem volt hiány. A Magyar Napló szerkesztősége szervezésében idén is volt Irodalmi Hájó. Budapest mellett az ország számos nagyvárosában tartották meg a könyv ünnepét.

KERESZTESI SZILÁRD

Ifjú tehetségek méltatása

Május 13-án került sor az Európa–Magyar Házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet tehetséggondozó programja keretében meghirdetett alkotói pályázat nyerteseinek díjazására.

A jelenlévőket Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke és Bakos Kiss Károly költő, az Együtt című irodalmi lapszerkesztőségi titkára köszöntötte. Felszólalásában Zubánics László elismerően szólt az ifjú tehetségek alkotásairól. Beszédében kiemelte, hogy a beküldött pályamunkák a közeljövőben egy színvonalas kiadványban kerülnek bemutatásra, valamint a győztes alkotások az Együtt című irodalmi folyóiratban is helyet kapnak majd.

Az irodalmi alkotásokat Bakos Kiss Károly elemezte röviden. A pályázatban meghirdetett szűk korhatár miatt próza kategóriában érkezett a legkevesebb pályamű, mivel ehhez a műfajhoz szükséges leginkább a megfelelő szellemi érettség. A beküldött munkákból azonban jól látszik, hogy az ifjú alkotók jelentős talentumokkal rendelkeznek e téren is. A pályázatra sok vers érkezett, ami érthető, hiszen ebben a korosztályban versírással próbálkoznak a legtöbben. Mint mondta, oktatóként több pályázót is személyesen ismer, s örömmel tölti el, hogy „hozták” a tőlük elvárt színvonalat.

A grafika kategóriában benyújtott alkotásokat Zubánics László értékelte. A művek közül egyik kedvenceként Füzesi Magda Kósa Anna balladája című versének illusztrációját emelte ki. Az említettek mellett értékelésre kerültek a műfordítói kategória pályaművei is.

Ezt követően a legjobb alkotók a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet oklevelét és pénzjutalmát vehették át. A harmadik helyezettek 200 forintját, az ezüstérmesek 300, míg az aranyérmesek 500 forintját vihették haza. Az első három helyezett mellett több különdíjazott is volt. A négy kategóriában az alábbi személyek nyerték el az első díjat: Délczegh Nikolett (vers), Nagy Géza (próza), Nagy Irén (műfordítás), Kárpáti P. Zoltán (grafika).

Az ünnepélyes díjátadást követően kötetlen beszélgetésre került sor.

MOLNÁR BERTALAN

LAKODALMI SZOKÁSOK A BEREKVIDÉKEN

Az eljegyzéstől az esküvőig

Falun a fiatalok manapság is legalább egy évig járnak együtt. Ez alatt az idő alatt alaposan megismerik egymást. Amikor eldöntik, hogy összeházasodnak, a fiú szülei elmennek a lány szüleihez és megkérlik a lányt. Ez rendszerint az eljegyzés előtt másfél héttel, csütörtök este történik. A lány szülei jó vacsorával várják a vendégeket, mivel az udvarló jövetelüket már bejelentette. A lánykéréskor a fiatalok nem szoktak jelen lenni.

Az eljegyzést a jegyajándékok megvásárlása, azaz a vásárlás előzi meg. A lány szülei a vőlegénynek ruhát, cipőt, inget vesznek, a fiú szülei pedig menyecskeruhát, két fejkendőt, menyasszonyi cipőt és kísérgyűrűt vásárolnak. Természetesen a jeggyűrűt is ekkor veszik meg.

Az eljegyzési vacsorán a fiú és a lány szülei, valamint a keresztszülők vesznek részt. A vacsora általában a fiúék házában zajlik.

A keresztpák, akik az esküvőn majd násznagyok lesznek, ismertetik az egybegyűlést, majd felkérlik a fiatalokat, hogy húzzák fel a jeggyűrűket, amelyeket egy virágokkal és aszparáguszágakkal díszített kistányérra helyeztek. A jegyesek megcsókolják egymást.

Ezután kezdetét veszi a vacsora. Az eljegyzési menü a Beregvidéken hidegtál, tyúkhúsleves, paprikás csirke csigatészta, töltött káposzta és sütemény.

A lakodalmakat általában őszen tartják, amikor már kifort a bor és nem kell az italért pénzt adni. Az esemény előtt két héttel, szombaton és vasárnap a fiatalok hívogatnak, azaz bejárják az előre összeírt meghívandókat és elmondják, mikor tartják az esküvőt. Újabban nyomdai meghívót is készítenek, de azt nem postán küldik el, hanem személyesen adják oda a meghívottaknak (kivételt képeznek az idegen településre elszármazott rokonok, akiket nehéz felkeresni). Az a falubeli, akit

nem hívnak meg személyesen, el sem megy a lakodalomba.

A jegyespár általában az egész családot meghívja. A lány rokonainál a menyasszony, a fiú rokonainál a vőlegény beszél. Anőtni fiúkat vőfélyeknek, karolóknak, a lányokat nyoszolyóknak, a fiatalasszonyokat nyoszolyóasszonyoknak, az idősebb nőket szakácsasszonyoknak hívják meg. A lakodalomban minden korosztálynak megvan a maga szerepe.

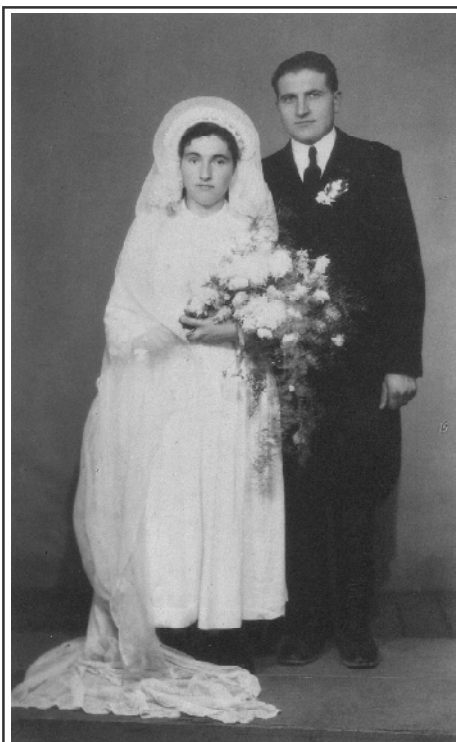
A legtöbb dolog a szakácsasszonyoknak van. Már két héttel az esküvő előtt megkezdődik a csigatészta-csinálás. Száz személyre körülbelül 25 szál kiscsigát és 20 szál nagycsigát számítanak. Újabban már részben ezt a műveletet is gépesítették: nyújtó- és vágógép segíti a szakácsasszonyok munkáját.

A lakodalom előtt egy héttel a nyoszolyóasszonyok elkezdik sütni az aprósüteményt (darált kekszet, sajtos ropit), majd a viszonylag egyszerűbb tésztákat. Csütörtökön és pénteken készítik a gyorsan romló krémesekeket. Néhány fiatalabb szakácsasszony (ugyancsak pénteken) a töltött húsokat, rántott szeleteket és a hidegtálakhoz szükséges más húsféléket süti. Kéthárom asszony tölti a káposztát, ugyanennyi kopasztja (pucolja) a tyúkokat.

Szombaton reggel nagy fazekakban főzik a tyúkhúsleves, a paprikás csirkét, a pörköltet, a töltött káposztát. A vőlegény és a menyasszony első vőfélyei szalagokkal és szöttek kendőkkel feldíszített vőfélypálcával elindulnak, hogy még egyszer meghívják a vendégeket, azaz hívogatni mennek. Minden házban elmondják a vőfélyverset és rendszerint megkínálják őket egy pohár borral és egy darab süteménnyel. Illik az italt megköszölni, de nem illik meginni, mert a vőfélynek még aznap igen sok dolga van. Nagyberegen csak nőtlen, legfeljebb jegyben járó férfit hívnak első vőfélynek. Előfordul, hogy egy-

egy jó fellépésű fiú 10–20 alkalommal is betölti ezt a tiszteket. Vegyes házasság esetén rendszerint magyar vőfélyeket hívnak, mert azok, úgymond, talpraesettebbek.

A lakodalomban gazda is van, aki rendszerint nem azonos az örömapával: valamelyik

Beregújfalui ifjú pár

idősebb közeli rokont kéri fel a fiatalok erre a feladatra. Nála van a kamra és a pince kulcsa, ő adja ki az asztalokra kerülő italokat és ételeket, egyszóval ő felel azért, hogy enni-inni legyen bőven.

A vendégeket szombat déli 12 órára hívják. Az asztalokon hideg húsokat, süteményt, üdítő italokat, salátákat és pálinkát találnak az érkezők. Amikor a meghívottak többsége már összegyűlt, a vőfély megkezd munkáját, azaz felszólítja a lakodalmasszonyt, hogy menjenek el kikérni a menyasszonyt. A meghívottak a hagyományok szerint sorakoznak fel: legelő a vőfély és az egyik nyoszolyólány, utánuk a vőlegény és az első nyoszolyó, utánuk a lányok a karolójukkal, majd a házaspárok kor szerint. Leghátul mennek a legidősebbek.

Amikor a lakodalmasszonyt a menyasszony háza elé ér, az ottani vendégek nagy dorongokkal belülről betámasztják a kaput. Megkezdődik a tréfás párbeszéd a menyasszony és a vőlegény násznagyai között. Közlik a vőlegénnyel, hogy eltévedtek, abban a házban nem is lakik lány. Végül váltságdíj, egy üveg pálinka fejében beengedik az udvarra a vőlegény násznépét, akiknek külön tálnak, finomabbnál finomabb falatokat, nehogy a vőlegényes ház szakácsasszonyai leszólják a menyasszonyt.

Miután egy kicsit üldögélnek, a vőlegény vőfélye körülnéz, hol a menyasszony (akit egy belső szobában öltöztetnek a barátnőj). Elindul, hogy megkeres-

Lakodalom Nagyberegen, anno

LAKODALMI SZOKÁSOK A BEREKVIDÉKEN

Az eljegyzéstől az esküvőig

A nyoszolyólányok és az ifjú pár

■ se a mátkát, ám ekkor útját állja egy testes asszonyság és közli: ő a menyasszony, két éve jegyben jár a vőlegénnyel. De a vőlegénynek nem tetszik az ara, annak ellenére sem, hogy az, reklámozva magát, többször elismétli: „Pedig én is tudok göncös puliszkát főzni...” A háziak ekkor bemutatnak egy fiatalasszonyt, a karján egy csecsemővel, aki azt bizonygatja, hogy a baba a vőlegény „ajándéka”. A fiatalember irul-pirul, de nem áll kötélnek. Minden nagybereg-i lakodalomban eljátsszák álmenyasszonyokkal ezt a szerepjátékot. Harmadszorra már az igazi menyasszonyt vezetik be a szobába.

Ezután a lakodalmass menet (a menyasszony és a vőlegény rokonai csak ilyenkor vannak együtt, egyébként külön-külön mulatnak a maguk vendéglátójánál) a házasságkötő terembe, majd a templomba vonul, ahol sor kerül a szertartásokra. Nagyberegen minden történelmi vallás képviselői megtalálhatók. Vegyes házasság esetén rendszerint csak polgári esküvőt tartanak, ám érdekes módon, gondolva a születendő gyermekek megkeresztelésekor várható problémákra (a fiú az apa, a lány az anya vallását követi), később mindkét templomban megesküsznek. Említésre méltó, hogy a polgári esküvőhöz tanúknak nem a fiatalok barátait kéri fel, hanem a násznagyokat.

A szertartás után a lakodalmass menetet a vőlegényes házhoz indul, ahol a

vőfély odavezeti az ifjú feleséget az örömszülőkhöz, akik megcsókolják menyüket.

Ekkor a menyasszony vendégei ülnek rövid időre az asztalokhoz, hogy megköszönljék, milyen ételeket főztek a vőlegényes ház szakácsasszonyai. Ezután a beregi szőttekkel díszített személygépkocsik a násznép fiataljaival a városba hajtanak, hogy hivatásos fotós örökítse meg a vendégkoszorút. Minél hosszabb a kocsisor, annál gazdagabb a násznép, tartják. Van olyan lakodalom, ahol harminc autó is felsorakozik. A menyasszony minden gépkocsi vezetőjének (akárcsak a násznagyoknak) beregi szőttes kendőt ad ajándékként. Az az asszony, akinek férjhez menendő lánya van, telente nem unatkozik: szövő a farkasnyomos, makkos, rózsás, szekfűs, gránátalmás mintával díszített kendőket, mert ha nem, becsületből pénzért is meg kell vennie.

Amíg a fiatalok a városban fényképezkednek, az idősebbek hazamennek megetetni a jószágot és átöltöznek a vacsorához, a mulatáshoz: ha sátorban van a mulatság, melegebb ruhát vesznek fel. Mindenki a maga házigazdjához megy vissza és ott is marad a lakodalom végéig (újában a fiúk és a lányok ellátogatnak a másik házhoz, ha ott jobb a zene).

Este hat óra körül kezdődik a vacsora. A vőfély tréfás rigmusokkal hordja fel a különböző ételeket a fiatalabb szakácsasszonyok kíséretében. Az első fogás a

Vőfély

tyúklevés. Az első tálat a vőfély a vőlegény és a menyasszony elé teszi. Egyes helyeken szokásban van, hogy csak egy tányért tesznek az újházasok elé. Nagyberegen nekik is külön terítenek.

A húslevest főtt tyúkhús követi (egy tyúkból 7 porció van), majd a borjúpörkölt és a paprikás csirke csigasztával. Utána töltött káposztát hoznak. Mindegyik étel előtt elhangzik egy vőfélyvers. Miután leszedik a vacsora maradványait, ismét hidedgtálat kerülnek az asztalra, meg saláták, sütemények, üdítők és szeszes italok.

A vacsora alatt a gyerekek külön asztalnál ülnek, az ifjú pár köré a nagyon rangos vendégeket ültetik. Az étkezés végeztével néhány asztalt kivisznek a szobából, hogy hely legyen a táncolók-nak. Ha sátorban van a lakodalom, erre nincs szükség, mivel a teret eleve így alakítják ki.

Éjfélkor meleg töltött káposztát tálalnak. Ilyenkor végre leülhetnek vacsorázni a szakácsasszonyok is, akik egész nap a többiekért fáradoztak. Ha kedvük van hozzá, köszönetképpen illik megtáncoltatni őket.

Ezalatt a menyasszony a vőlegény kíséretében elmegy a szülői házhoz, hogy átöltözzön menyecske ruhába és felkösse a fejkendőt. Először a szülői ház vendégeit köszönti ebben az öltözetben, majd visszamennek a vőlegény vendégeihez. A mulatság reggel öt óráig tart, majd délből folytatódik, ugyanis Nagyberegen egy jó lakodalom kétnapos. Hogy mi pénzt emészt fel egy-egy ilyen mulatság, azt csak a háziak tudják. Hogy megért-e az csak később derül ki. Ahogy mondják: hét tél hét nyár megválasztja.

FÜZESI MAGDA

Köszöntő

**Ifjak és öregek ide hallgassatok!
Igen fontos dolog, amit most elmondok.
A szent házasságról szól most ezen beszéd
Jól megjegyeztétek elejét és végét!
Isten is Ádámot mikor teremtette
Mindjárt ám Évát is mellé helyeztette.
Nem jó, ha az ember mindig egyedül van,
Ezért kell hát nekünk élni házasságban.
Csakhogy ahol teljes egyetértés nincsen,
Az a házasságot megverte az Isten.
Ha a férjgarázda, kártyás és iszákos,
Szegény feleségét megverte a balsors.
De ha a nő rémes, s egész nap kelepel
Szegény férj nyugalmát az ördög vitte el.
Ha egyik sem hajlik szépen okos szóra
Az ilyen házasság nem vezethet jóra.
A jó férj legyen hát szorgalmas és dolgoz,
Az asszony meg szerény, ügyes, takarékos!
A házi dolgokat csendben végezzék el,
Nem kell a szomszédba szaladni mindennel.
Ne vesszenek össze minden csekélységen,
Éljenek boldogan, csendben, békességben.
Csak ezt elmondani volt most a szándékom,
Azért hát beszédem mostan már bezárom.**

Lovag úr, palástban

A kárpátaljai református egyházkerületben szolgálatot teljesítő Pocsai Vince lelképásztor egyházi szolgálata alatt sokat tett a helyi magyarság nemzeti értékeinek megőrzése terén. Munkássága elismeréseként megkapta a Magyar Kultúra Lovagja címet, valamint a közelmúltban a Délalföldi '56-os Vitézi Rend is a tagjai közé fogadta.

– **Mikor döntött a papi hivatás mellett?**

– A papi hivatás egy velem született vágy. Guton születtem 1952. december 2-án. A szüleim a bátyámmal együtt kicsi gyermekkoromtól rendszeresen templomba járatnak. Gyermekként csodáltam a lelkészt. Az ötvenes évek legnagyobb nyomorában az egyszerű ember a templomban kereste a menedéket. Egy istentisztelet alkalmával sokszor 200–250 ember is összegyűlt. Vágytam arra, hogy egyszer én is beszédet tarthassak ennyi ember előtt. A lelkes hivatást utánozva a játékok alkalmával kisebb emelvényről prédikációkat tartottam játszótársaimnak.

Kora gyermekkoromban, már hatévesen megtanultam olvasni. Családunk anyagi helyzetéből kifolyólag sajnos nem volt meséskönyvünk vagy ahhoz hasonló irodalmunk, így elsősorban a bibliát és az énekeskönyvet forgatva tanultam olvasni. Televízió és rádió híján édesapám esténként felolvasást tartott a családnak és közösen énekeltünk. Szülőfalumban, Gutonmiután az 1921-ben kiadott énekeskönyvek java részét elkobozták vagy

tönkrementek, diktálás után énekeltük a zsoltárokat. Nagybátyám, aki kántor volt, megengedte, hogy gyermekként én diktáljam az énekeket. Szüleimet nagy büszkeséggel töltötte el, hogy hatéves gyermekük diktálja az énekeket a templomban. Itt teljesült először a vágyam, hogy engem hallgat a tömeg és én szólok fel.

Iskolás koromban elsősorban a nyelvek, az irodalom, a földrajz, valamint a történelem állt hozzám legközelebb. Amit a matematikában ki lehet fejteni, az szabályszerű. A világnak, a nemzetek, a népek sorsának alakulása inkább a művészetében, a kultúrájában, a történelmében fejeződik ki. Anyolcadik osztály befejezését követően 1967-től Ungváron egy faipari szakiskolában tanultam műbútorasztalosnak. A szakiskola a mesterség mellett ruházatot és napi háromszori étkezést biztosított. A szüleimet, nehéz anyagi helyzetünk miatt, ez a tény is motiválta, amikor úgy döntöttek, hogy beiratnak. Bár elvégeztem az iskolát, mindig is bennem volt annak a reménye, hogy egyszer papként teljesítek szolgálatot.

1978-ban kötöttem házasságot, feleségem szintén gyakorló keresztyén volt és a megismerkedésünk is egy istentiszteleten történt. Még udvarlásom idején felvettem neki, hogy mit szólna, ha egyszer papné lenne. Akkor még megmosolyogta az ötletet, mivel ez annak idején szinte elképzelhetetlen volt. 1979-ben sikerült felvételt nyernem a lelkészto vábbképző tanfolyamra, ami akkor Kárpátalján működött és dr. Forgon Pál püspök volt a meg alapítója és vezetője. Az oktatóink kárpátaljai lelkészek, egyházi előjárók voltak. Felkészültségünkről a vizsgákon a debreceni és a budapesti teológiai

egyetem képviselőiből álló egyes bizottság előtt tettünk bizonyosságot. 1984. augusztus 1-jén exmittáltak, ami ideiglenes kihelyezést jelent, még az összes vizsga megléte előtt. Ez az akkori lelkészhiány miatt volt lehetséges. Ez egyben azt is jelenti, hogy immár 25 éve gyakorlom a papi hivatást.

– **Hol teljesít szolgálatot?**

– Legelőször a jánosi gyülekezethez helyeztek ki, ahol mind a mai napig tartom az istentiszteletet. Később Nagyberegen, Tiszaújhelyen, Fancsikán, Beregújfaluban is teljesítettem szolgálatot. 1989-ben a református egyház visszakapta két bezárt templomát, a beregardóit és a búcsút. Mindkét gyülekezetben a mai napig hirdetem az ígét. 1991-ben elvállaltam Kígyós községet is.

– **Hogyan került kapcsolatba a kije vi magyarok közösségével?**

– 1996. március 7-én kaptuk a hírt, hogy váratlanul elhunyt Lukács Béla, a Kije vi Diplomáciai Akadémia történelmi és társadalomtudományi tanszékének vezető professzora. A kije vi magyarok kérelemmel fordultak Gulácsy Lajos püspökhöz, hogy küldjön egy papot a végtisztesség megadásához. Krite rium volt, hogy a magyar nyelv mellett oroszul vagy ukránul is meg tudja tartani a beszédet, mivel az akadémia aulájában több ezer ember előtt történik majd a ravatalozás. A kárpátaljai papok közül végül én voltam az, akit megbíztak ezzel a feladattal. A temetést követően a Budapest étteremben a kije vi magyarokkal arról beszélgettünk, hogy jó érzés volt együtt imádkozni és énekelni a anyanyelvünkön, és jó volna a

Gyermekekresztelő Kije vben

későbbiekben istentisztelet keretében összegyűlni. A jelenlévők elmondták, hogy sajnálatos módon Kije vben sem katolikus, sem református magyar pap nem teljesít szolgálatot, ezért nincs lehetőség magyar nyelvű istentisztelet megtartására. Felajánlottam nekik, hogy én szívesen elmegyek és tartok istentiszteletet. 1996 áprilisában, húsvét másodnapján egy ünnepi istentisztelet keretében úrvacsorát osztottam a kije vi magyarok gyülekezetében. Az ünnepi istentiszteletnek a német ajkú evangélikus gyülekezet temploma adott otthont. Számomra meglepetés volt, hogy 64 magyar ember fogadott, és akadt köztük jó zenész is, aki vállalta az orgonálást. Immár 13 éve havonta egyszer istentiszteletet tartok a kije vi magyaroknak.

– **Kérem, ejtsünk néhány szót a roma kisebbségnél végzett szolgálatáról!**

– 1992-ben dr. Hatházy Antaltól, a Nyíregyháza-kertvárosi gyülekezet lelkésztől, a cigány misszió országos elnökétől meghívást kaptunk fellegéssel Nyíregyházára, ►

Cigányesküvő Beregszászban

Feleségével, Ibolyával

Lovag úr, palástban

Tanévnyitó istentisztelet Búcsúban

■ egy nemzetközi konferenciára. Mint később kiderült, egyháromnapos nemzetközi cigánykonferenciába csöppentünk, amelyen részt vettek a Belgiumból, Németországból, Hollandiából, Franciaországból, Portugáliából és más európai országokból érkezett cigány képviselők. A konferencia keretében beszámolókat tartottak, valamint ellátogathattunk a kántorjánosi és a nyírhodási cigánygyülekezetekhez. Amikor láttuk, milyen átéléssel tudják gyakorolni a hitüket, elhatároztuk, hogy a helyi cigányságot is megpróbáljuk buzdítani a hit gyakorlására. 1993-tól kezdtük meg az igehirdetést a cigány iskola éttermében, majd 1995-ben elkezdtük a templomépítést, amelyben a helyi roma kisebbség nagy odaadással vett részt. 1997-ben történt a templomszentelés. Azóta pénteken és vasárnap rendszeresen istentiszteletet tartunk.

– **Mi a véleménye a közel-műltban tapasztalt gyülekezeti elszakadásokról?**

– Sajnálatos módon mind magánemberként, mind papként. Az első komolyabb belső megosztottság 1996-ban alakult ki egy sajnálatos félreértés következtében, amikor Nagybégány, Déda és Gut döntött először a különválás mellett, az ott szolgálatot teljesítő lelképásztor buzdítására. Az illető lelkész a megyei egyházvezetőségi választáson elszenvetett vereségét választási csalásként állította be, alaptalanul. A zsinati határozat palástfosztásra ítélte, amit nem volt hajlandó tudomásul venni.

A másik esetben néhány lelkes és az őket követő egyháztagek külföldi, főként hollandiai befolyás hatására a „szigorú egyház” elnevezésű szélsőséges irányvonalat kezdték el követni. Többeket a hívek közül a beígért külföldi támogatás buzdított.

Összességében azt lehet mondani, hogy lokalizálódott esetekről van szó, és többen az érintettek közül, belátva hibáikat, visszatértek az anyaegyházhoz. Mindkét eset fájó sebe a kárpátaljai egyetemes református egyháznak, és rossz hírünket kelti a világban. Az ő kiválásuk figyelmeztetés volt az egyházi vezetés felé, hogy mindenképpen összefogásra és odafigyelésre van szükség, hogy a megosztottság ne lehessen táptalaja a feltörekvő szélsőséges irányzatok térhódításának.

Vitézzé avatása a szegedi Mátyás téri templomban

– **Kérem, ejtsünk néhány szót a nemzetközi elismertségéről!**

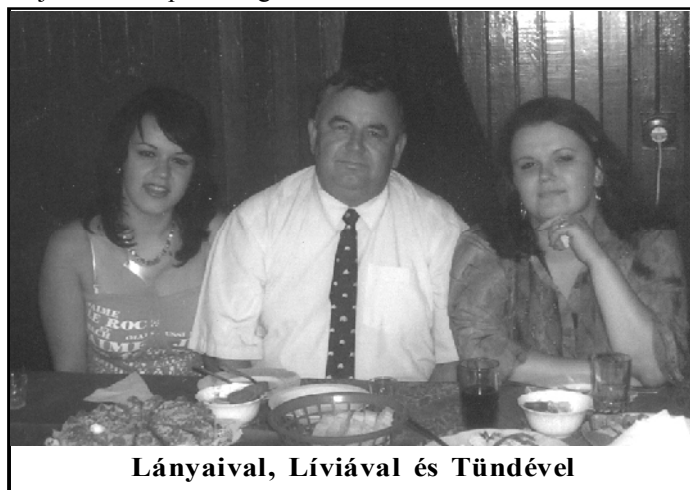
– 2002-ben kaptam meg az első nemzetközi elismerést a munkámért. A magyarországi Falvak Kultúrájáért Alapítványtól kaptam egy olyan értesítést, hogy az alapítvány felterjeszt a Magyar Kultúra Lovagja címre, amelyet 2002. január 22-én Budapesten a Stefánia palotában vehettem át, és azóta is örömmel és nem kis büszkeséggel viselem.

Ugyancsak büszkeséggel tölt el, hogy a kárpátaljai magyarság kulturális és történelmi értékeinek védelmében kifejtett tevékenységem elismeréseként a Délalföldi '56-os Vitézi Rend tagjává választottak. 2008. május 31-én kaptam meghívást

kopjafaavatáson Iváncon az osztrák, szlovén, magyar határ találkozásánál. A kopjafát az 1950–53-as hortobágyi kitelepítés áldozatainak emlékére állították. A rendezvény egyik résztvevőjeként egy ökumenikus istentiszteleten hirdetem az igét. Avitízei kinevezésemet végül október 5-én vehettem át Szegeden, a Mátyás téri templomban.

– **Kérem, beszéljen a külföldi egyházi szolgálatairól!**

– 1996-ban egy hónapot töltöttünk Svájcban, Zürichben a svájci református egyház meghívására. 2004-ben a németországi kölni gyülekezet lelképásztor meghívott egy vendég szolgálatra, ahol két hét alatt 8 templomban volt alkalmam igét hirdetni. 2005-ben Izraelben volt

Lányaival, Líviával és Tündével

Szegedre a Mátyás téri templomba, ahol a hivatalos beiktatási ceremónia zajlott. A rendezvényen sajnos nem tudtam részt venni, mivel a kérdéses időpontban a magyar kultúra lovagjaként vettem részt egy

tam meghívott igehirdető, az Éjjeli Kiáltás Európai Misszió egy zarándokutat szervezett „Bibliával a kézben Jézus nyomában a Szentföldön” címmel és az oda látogató zarándokok felkérésére 29 helyen, prédikálhattam ott, ahol Jézus megfordult. Egyik legnagyobb élményem, hogy Jézus sírjánál több mint 6000 ember számára oszthattam úrvacsorát. 2006-ban a balti államokban élő magyarok meghívására Észtországban, Finnországban és Svédországban hirdethettem az igét.

Az utazásaim mellett a legnagyobb élményemként említeném, hogy 2007. február 6-án született az első unokám, Dominika, és 2008. május 5-én született a második unokám, Dorián.

– **Köszönöm a beszélgetést! Papi hivatásához ezúton kívánunk erőt, egészséget és családi boldogságot!**

MOLNÁR BERTALAN

Az író már azelőtt is ismertem, mielőtt egy lelki trauma arra készítette, hogy kiírja magából a felgyülemlett keserűséget. Jó tollú szerzőnek tartom. Talán ezért is találkozunk olyan gyakran a Kárpátaljai Hírmondó olvasói írásaival. Alélek rebbenéseit megjelenítő alkotókközül kevés olyan szimpatikus kisprózaíróval találkoztam, mint W. K. Látszik, hogy egész munkás életében emberekkel foglalkozott, tapasztalatait jó megfigyelőként „gereblyézte össze”, ami írói vénájának erősítését szolgálta. Új könyve, amelynek megjelenését régen várták az olvasók „... majd elmondom neki...” címmel az Intermix Kiadó gondozásában jelent meg. A kötet bemutatójának könnyű dolga van: hogy Weinrauch Katalin mennyire népszerű a könyvbáratok körében, bizonyítja egy, alább közölt igaz történet.

F. M.

Nívódíjam története

A lomhán gomolygó, egymásra torlódó, súlyos felhők esőtől terhes pocakja a házak tetejét súrolja, s én nehezen tudom eldönteni, elinduljak-e vagy várjam meg, hová alakul az idő. Nagyhét van, Pünkösdre váró idő és az esti istentiszteletre készülök. Legfeljebb megázom, határozom el magamat. Célomhoz közeledve már kövér esőcseppek kopogtatnak az esernyőmön s a fölém boruló ernyő alól kikan-dikálva, észreveszek egy embert, aki a templom kerítésének tövében számó-cát árul. Még nem is ettem az idén ep-ret, fut át rajtam a gondolat, és hirtelen nagyon megkívánom a gyümölcsöt. Most lenne jó vásárolni, mert ha köz-ben rázendít az eső, nem biztos, hogy itt találom az árust, amikor kijövök a templomból.

Közelebb lépve szemügyre vettem az áhított számócat, ami ugyan aprócs-ka szemű volt, de rubinpirosan illatozó és biztosan mézédés.

– Kóstolja meg! – biztatott az ember és felém nyújtott pár szemet.

– Finom, hogy adja?

Megmondta.

– Drága – csóváltam a fejemet, pe-dig tudtam, hogy megveszem.

A férfi a fejére borított átlátszó mű-anyag takaró alól figyelmesen megné-zett és mosolyra húzva a száját elővil-lantotta furcsán hiányos fogkorát.

– Megismerem ám! Maga T. Katika! – mondta ki a lassan feledésbe merülő, sok éve nem hallott leánykori nevemet.

– Hát azt tudja-e én ki vagyok?

Némi töprengés után ráismertem a gyümölcsárusra:

– Azt hiszem, igen...

Távolí ifjúkorom hajnalán egy gép-javító üzem kicsi könyvtárában tettem meg első botladozó lépteimet a könyv-tárosszakmánál számomra akkor még idegennek tűnő, ám egész további éle-temet meghatározó, hosszú évtizede-ket átívelő útján. Onnan ismertem az embert. Talán lakatos volt... Minden délben én vittem le a friss újságot a szerelőműhelybe, hogy a dolgozók ebédjük mellé desszertnek új híreket is „fogyasszanak”. Főleg magyar mun-kásokra emlékszem, vidékről jártak be reggelente és mindig nagyon tisztés-ségesek, udvariasak voltak velem. El-

mosolyodtam, mert eszembe jutott, hogy az egyik munkavezető (véletle-nül emlékszem a nevére, annyira fur-csa keresztnéve volt) még a kezemet is megkérte, bizonyos komoly feltétele-ket szabva. Úgy vett volna nőül, ha tudok zongorázni és tehenet fejni... Én csak zongorázni tudtam, így nem lett a frigyből semmi. (No, nemcsak ezért!) A rég nem látott emberre macкос ter-metéről ismertem rá, ő annak idején is sokszor megkínált gyümölcscsel... De a nevére már nem emlékszem...

Az eső egyre szaporábban hullott, a harang is figyelmeztetően megkon-dult, nemigen tudtam, mit tegyek.

– Majd megveszi a számócat, ha ki-jön a templomból. Nem megyek haza, amíg el nem adom mindet – válaszolta meg az ember tévova gondolataimat.

... – Jól megmértem, látja? Tessék, itt a visszajáró pénz. Örülök, hogy ta-lálkoztam magával. Két Katika van itt a városban, akikre mindig szívesen gon-dolok. Hát az egyik maga... A másik meg az, aki olyan jókat ír az újság-ban... Vele még nem találkoztam, pedig szívesen megismerném. Ő is Katika, csak kimondhatatlan neve van na-gyon... Valami Vándoh, vagy ilyesmi... Szeretem olvasgatni az írásait, mert tudja, olyan, hogy is mondjam csak, ízénir...

– Nívósan?

A férfi gyanakodva pislogott rám.

– Ezt nem tudom, meg nem is sze-retném megsérteni, ezért én nem mon-dok ilyet...

Észbe kapva gyorsan korrigálok:

– Érdekesen?

– Na, ez az látja! Jól mondja! Ha tud-nám ki ő, ha megismerhetném, ezt a maradék bő kiló számócat ingyen neki adnám, úgy éljek!

– Tényleg ingyen odaadná neki?

– Oda én, nem sajnálnám tőle... De minek az a másik táská, elviszi az utóját is? Rendes magától... Miért adnám in-gyen? Én csak annak... Uram-terem-töm, maga lenne az? Nahát, ezt se hit-tem volna! No, akkor csak vigye és fogyassza egészséggel, ezt én jutalmul adom magának, tudja, a nívóért, vagy hogy is mondta... De ezentúl is szépet és érdekesen írjon abba az újságba!

WEINRAUCH KATALIN

Weinrauch Katalin

Örömpercek

– Nem és nem! Többször nem tagadlak le, értsd meg! Ha megint ő telefonál, megmondom neki, hogy itthon vagy! Nem teheted ezt vele...

– Talán nem is ő az, lehet, hogy most téged ke-resnek... Kérlek, vedd fel a telefont...

Ági dühösen odalépett a kitartóan csilingelő készülékhez és belehallózt. Arcára kaján mosoly terpeszkedett, ahogy anyja felé fordulva édeskés hangon mondta a fülére szorított kagylóba:

– Igen, szerencsére most itthon van. Azonnal hívom. Anyukám, Viktor bácsi keres!

Aztán odébb lépve még halkan hozzátette:

– A hódolód Magyarországról...

– Igen, tudom, hogy kerestél... Nem voltam itt-hon... Beszélj inkább oroszul, én úgy jobban értek... Nem, ma sehogy sem találkozhatunk, foglalt a délutá-nom... Holnap sem... Igazán kedves vagy, hogy hi-ányzom neked... Nem, haza ne, tudod, nálunk mindig telí a ház... Inkább majd beülünk valahova egy kávéra és nyugodtan beszélgetünk... Mondjuk, csütörtökön, fődrászhoz készülök és utána... Fél háromra leszek kész... Hogyne tudnám, hiszen bejelentkeztem... Nem kell bejőnnöd a fődrászszalonba, várj meg az utcán... Engem nem zavar, nem is kompromittálnál velem, de így találom jónak... Ő, méghogy elviszel magaddal, ugyan már... A fiatalokat szokták megszöktetni... Kérlek, ne téj át ismét az ukrán nyelvre... Igazad van, tudnom kéne, csak hogy én az iskolában még az orosz nyelvet tanultam, ebből látszik, milyen nagyon régen volt... Hát akkor csütörtökön, ahogy megbeszéltük... Igen, igen, majd igyekszem pontos lenni én is, viszlát!

Az asszony kelletlen grimaszba gyűrődött arcal, bosszúsan pillantott a lányára, aki kárörvendő mosollyal hallgatta végig a beszélgetést.

– Megkímélhetél volna ettől a találkozótól!

– Jaj anya, nem lehetsz olyan kegyetlen, látod mennyire odavan érted ez az ember, teljesen beléd esett! Jár neki egy randi, pár örömperc...

– És nekem? Rám milyen örömpercek várnak? Arcomra igazított udvarias mosollyal „randizni” fo-gok egy olyan emberrel, aki számomra teljesen ér-dektelen. Nem érzek iránta mást a közönyön kívül. Miről beszélgessek vele, nincs közös témánk... És egyáltalán, mi a fenét akar tőlem...?!

– Anyukám, szerelmes beléd, a vak is látja! – Ági elismeréssel néz végig jó megjelenésű, ápolat anyján:

– De ezt nem is csodálom! A korodhoz képest...

– Te, mindjárt visítani fogok, ettől a „korodhoz ké-pest” kifejezéstől. Mindenki ezzel jön nekem... Rend-ben van, talán még nem fordul le rólam az emberek szeme, nem vagyok szánni való rozoga kriptaszöke-vény, no de a szerelem... Azt régen eltemettem, apád-dal együtt. Ennek a jóembernek másfél éve halt meg a felesége, miért nem tud belenyugodni, hogy egyedül maradt? Vagyis, ott a fia, meg annak a családja... Bár, ha jól meggondolom, beszélni csak a fiával tud. A me-nyé csak magyarul ért. Talán az unokák megértik a nagy-apjukat... Akármilyen jók az anyagi körülményei, azért nem lehet könnyű neki... Idegen országban, az ő korá-ban, egyedül... Mit várhat még az élettől? Valahol egy kicsit sajnálom is, ezért nem tudok hozzá sértőn elutasí-tó lenni. Főleg megboldogult felesége, Éva miatt nem... Vele egykor jó kollégák voltunk... De Viktorhoz csak laza ismeretség köt, miért nem hagy békén?

– Mert férfiból van, akárhány éves is, és a férfiak nehezen viselik a magányt. Meg aztán, ha nem téve-dek, amíg élt a felesége, ő addig sem rejtette véka alá, hogy mennyire tetszett neki, ezt nem tagad-hatod! Majd figyelj meg, hogy elolvad tőled, ►

Weinrauch Katalin

Örömpercek

Amikor gyönyörű frizurával kijössz a fodrásztól! Csak győzzed hallgatni a bókjait... A végén még megkéri a kezedet! Láthatod, egyszerűen nem tud hazautazni úgy, hogy ne találkozzon veled! Gondolom, a névnapod miatt van ennyire lázban. Tuti, hogy virággal megy a randira!

– Más sem hiányzik nekem...

... „Egy percet sem kések, a „hódolom” meg lehet elégedve. Istenem, mintha nem is december lenne... Milyen kellemesen melegít a nap, pedig alig egy óra múlva már sötétedik. Nem látom sehol... Most mit csináljak, ácsorogjak itt az üzlet előtt? Még hogy én legyek pontos, jó vice! Hát, nő létemre az is vagyok... Kész, eleget gyönyörködtem a szemüvegkeretekben, lázmérőkben, vérnyomásmérőkben, megyek haza!... Talán csak nem történt valami baja, hogy késik... Igaz, itt kérhet segítséget az anyanyelvén, megértik és segítenek rajta... Ott jön... Úram-teremtő, reménykedtem, hogy nem ezt a hülye kinézetű zsinóros tehenészkalapot rakja a fejére most is... Télvíz idején, dzsekihez! Semmi izlés nem szorult bele, de nekem mindegy! Most majd hallgathatom a mentegetőzést... Csak nem abban a fekete tasakban hozza a nekem szánt virágot, amit úgy szorongat a kezében?...”

– Üdvözöllek, igen, én is örülök, hogy látlak – mormolja Luca udvariasan és gyorsan hátralep, hogy arcát még véletlenül se érje a férfi nemkívánatos csókja.

Várja a késés miatti magyarázkodást, de az ember egy szót nem ejt róla, elsziklik fölötte, mintha ez lenne a világ legermesztesebb dolga. Helyette arról igyekszik meggyőzni őt, mennyire sajnálja, hogy ilyen hosszú ideig nem találkoztak. Az asszony bólint, és gondolatban megvonja a vállát: „Annyival is kevesebb időt töltök így veled, amennyit késtél. Végül is rendben van.” Ettől felvidul, és ő kezdeményez valamifajta beszélgetést, ügyelve rá, hogy helyesen ragozza az orosz szavakat. Viktor ukránul, hosszú körmondatokkal válaszol, és Luca reménytelenül veszi tudomásul, hogy alig ért valamit a hadarva eldarált szövegből.

A kávézó ebben az időben mindig kong az ürességtől, Luca mégis egy sarokasztalt választ, hogy ne legyenek annyira szem előtt. A férfi összehajtogatta a levegővel bélelt nagyméretű nyílontasakját és letette egy üres székre. „Hát ennyit a nekem szánt virágokról!” – kuncog a nő magában.

– Tudod, beteg voltam, megoperáltak. Nem tudtam utazni, autóbá ülni – mondja a férfi.

– Mi bajod? – érdeklődik Luca asszony udvariasan, magában örvendezve, hogy valamit mégis csak sikerült kihámozni az eddig már elmondottakból.

– Sérvem volt, itt, mutatja a férfi a műtét helyét a kabátján keresztül.

Luca nem érti a betegség nevét, mert Viktor továbbra is ukránul beszél és most már türelmetlenül rászól:

– Mondjad oroszul!

– Hogyne, persze, de kéne, hogy megtanulj ukránul!

– Én mindenütt jól elboldogulok az orosz nyelvvel. Talán inkább neked kellene megtanulni magyarul. Ha már egyszer magyar nő volt a feleséged... És Magyarországot választottátok új hazátoknak... Szóval megoperáltak?...

– Igen és tudod milyen komoly műtét volt? Elmondom neked! Először is...

Luca egy ideig megpróbálta figyelemmel követni a műtét kronológiai sorrendben részletezett hosszadalmas menetét, de miután az ember újra csak visszatért az anyanyelvére lassan elveszítette a fonalat. Igyekezett ugyan komoly arccal és együttérzéssel hallgatni az aprólékos beszámolót és ügyelni, hogy megfelelő időben hűmögjön, intsen igent, vagy nemet, de nem volt biztos benne, hogy ez sikerült. A tőle távol álló, töményen rázúdított információ-áradat, mely minden esetben így indítottott: „Es tudod miért? Elmondom! Először is...” – valójában cseppet sem érdekelte.

Az egyhangú mondatok gyakori ismétlése elszongította és a szavak álmosító csobogással elfolytak mellette. Néha egy-egy szó elérte a tudatáig, rövid ideig meg is ragadt benne: műtőasztal; hasfalba beültetett háló; az egymásra igazított hasi bőr többszöri nyújtása; a varratok gyengesége; új kapcsok; újbóli kiszakadás; magas kórházi ágy; térdig érő hálóing; ágyban mosdatás, ágytálozó nővére, pisilési problémák...

– Otthon aztán ki ápolt és ki főzött rád? – vágott közbe Luca, hogy felébressze a saját figyelmét.

– Ó, hát akkor már egészen jól voltam, mikor hazavitték. Afiam bevásárolt, én meg főztem egy hatalmas fazék borscsot és egy hétfig azt ettem. A borscsot nagyon jól készítem... Szép, nagy modern konyhám van és hét hatalmas szoba van az emeletes házamban. Sőt, van pezsgőfürdő is. Elviszlek magammal a palotámba, te leszel a királynő...

– Köszönöm, van hol laknom, két lakásom is van – válaszolja a nő.

„Csak otthonom nincs – teszi hozzá gondolatban keserűen. – De ezen az áron inkább ne legyen!”

– És a kötés cseréjét...

– Hogy telet a nyarad? Voltál nyaralni? – vág közbe Luca udvariatlanul.

„Elegem van a sérvműtétből és az azzal járó minden nyavalyából. Lassan szakképzett sebész, vagy betegápoló leszek, ha ezt tovább hallgatom...”

– Nem voltam sehol, a fiamék voltak Horvátországban – válaszolja az ember röviden.

A nő nem hajlandó észrevenni a hangjában bujkáló sértődöttséget és vidámságot színlelve folytatja:

– Nézd, hoztam pár fényképet a nyaralásomról. Én gyönyörű helyen voltam a fiamékkal. Hatalmas tengerjáró hajón utaztunk... Ugye, milyen szép a tenger és a hajó? Látnod a várost, csodálatos! Az ott élő emberek életszínvonalá, kultúrája, fényévekben mérhető messzeségben van a miénktől. Felejthetetlen élmény...

– Jó, hogy el nem sülyedt veletek a hajó... – a férfi szájszögletében leicsinyuló félmosoly –, én is voltam a régi rendszerben Ausztriában, Csehországban. Delegációval mentem... Ingyen! – teszi hozzá daldalmasan. – A kormányhivatalból jöttem hozzám, a tanszékre, ellenőrzésre. Hű, mennyi stiklit kellett csinálnom, hogy mindent rendben találjanak! Főleg a kísérleti farmon, a tehenek és disznók miatt... De megérte! Még kitüntetést is kaptam, majd megmutatom neked, ha eljössz hozzám!

„Az az érzésem, hogy sosem látom meg a kitüntetéseiteket!”

Viktor belenyúl a zsebébe, és képeket húz elő: – Én is mutatok neked pár fényképet.

– Megmutatod az unokáidat? Szívesen látnám őket!

– Nem, ezek sokkal értékesebb képek. Az Éva sírjáról készítettem őket. Nagyon sok pénzembe került az emlékmű: indiai gránitból faragták. Nincs több ilyen drága síremlék abban a temetőben. Figyeld meg, milyen gyönyörűek rajta a betűk. Mélyen vannak belevésve a gránitba és arannyal díszítve... Nos, mit szólsz?

– Hááát, igen... – Luca látványosan az órájára néz: bocsáss meg, mennem kell, tudod, a szomszédasszonyom is Luca, és ma őt köszöntjük a névnapján.

– Rémes furcsa név, ha lányom lett volna, soha nem adtuk volna neki ezt a nevet! – ráncoljahomlokát a férfi.

Ezen a ponton Lucából visszafordíthatatlanul és teli szájjal kirobban a röhögés. Tudja, hogy megbocsáthatatlan a viselkedése, de nem törődik vele: „Uramisten! Hogy tudott Éva ezzel az emberrel élni? Ekkora tapintatlan bunkóval... Aki nyugalmazott egyetemi docens, a mezőgazdasági tudományok doktora, de annyi odafigyelés, intelligencia nincs benne, mint egy piálásért leszázalékolt, gyengeelméjű sírásóban. Ha-ha-ha! Az asszony egész testét rázza a nevetés. Ezt hívják kedveskedő széptevésnek, így kívánt nekem boldog névnapot... Még hogy virágok... Legalább a frizurámra tett volna elismerő megjegyzést! Hiszen annyit, hogy észrevegye, minden nő elvár a férfitől, akárhányéves is. Főleg attól, akinek állítólag annyira tetszik! Bókok helyett sérvműtét, félrepisilés, profi temetői felvételek, adatok az ő egykori hatalmáról és hasonló ingyenc témák. Örület! Észre sem vette, hogy egész idő alatt csak ő beszélt... Randi... Örömpercek... Hát nekem nem, annyi szent! Mindegy, ilyen jót rég nevettem! Csak ne lenne annyira sértő a számomra mégis...”

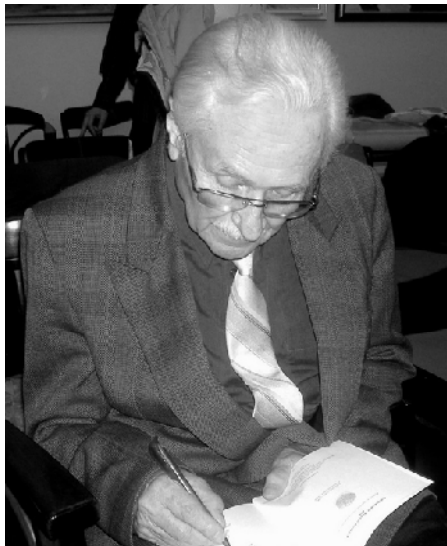
Nem magyarázkodik, nem mentegetőzik. Nem tartja fontosnak, hogy bármit is mondjon. A sötét utca biztonságosan vezetői haza. „Jó, hogy egyedül vagyok, senki nem látja a könnyeimet. Olyan megalázó volt ez az egész és annyira fölösleges...”

Amíg a kulcsot keresi, felnéz a kihűlt, csillagoktól szikrázó égre: „Te örökre magaddal vitted a legszebb emberi érzést, ami igazán emberré teszi az embert és én annak az emlékét őrzöm!...”

A decemberi égen utat vág egy hullócsillag. Derengő ezüstfénye vigaszt hozó reményt szítál Luca lelkére.

A statisztika így kívánta

Az Intermix Kiadó gondozásában látott napvilágot Schober Ottó új könyve találó alcímmel: „Történetek kesernyős humorral”. A címadó írás akár korrajz is lehetne egy letűnt társadalmi rend (rendetlenség?) visselt dolgairól.

Schober Ottó, a jó tollú köziro élete java részét az események sűrűjében élte. Ráadásul olyan „izgalmas” korban, amikor a városi művelődési házban levő, a szabályzat értelmében „máglyahalálra” ítélt kétlábú zongorát néhány üveg vodka ellenében meg lehetett menteni az öröklétnak, amikor a baleseti statisztika kozmetikázása érdekében két járás határán balesetet szenvedett motorkerékpáros akár meg is halhat, amikor a nyugdíjas nagypapa az öregségére a takarékpénztárban összegyűjtött pénzéből autót is vehet az unokájának „igaz, nem benzinnel, nem gázolajjal megy, a környezetet sem szennyezi: két darab ceruzaelemmel működik”...

Az olvasó, ha nincs tapasztalata a kárpátaljai „betyárélet” milyenségéről, kapkodja a fejét: hát ilyen is megtörténhetett? Am aki a könyv szerzőjével együtt edződött a múlt század második felének kohójában, rácsodálkozás helyett elismerően bólogat: igen, ez velem, a szomszédommal, az öcsém-mel is megesett, milyen jó, hogy valaki papírra vetette, megörökítette e furcsaságokat a jobb sorsra érdemes fiatalabb nemzedék okulására.

A humoreszk- (vagy szomoreszk?) gyűjtemény legfőbb értéke abban van, hogy a szerző az ironia mellett az önironiától sem fél. Tükröt tart elénk: ilyenek vagyunk, mi, emberek, gyarlók, időnként szánandóan esendők, ingoványos talajon egyensúlyozunk, de a jóra is alkalmasak lehetünk. Ezért érdemes továbbadni a stafétát az utánunk következőknek.

A könyvet Magurszky Norbert Beregújfaluból származó fiatal grafikus illusztrálta.

A képen: Schober Ottó új könyvét dedikálja.

F. M.

Schober Ottó

A kétlábú zongora

A szovjethatalom Kárpátaljára való betolakodásának első éveitől kultúrházakkal, klubokkal, könyvtárakkal ajándékozta meg a „felszabadult” népet. Ezek az „új” intézmények többnyire régi uradalmi kúriákban, egyházi szeretetotthonokban, elhurcolt és odaveszett módosabb zsidó családok házaiban vagy jobb időket megélt, kuláknak minősített gazdák elkobzott épületeiben kaptak helyet, de olykor parókiákat, sőt templomokat is felhasználtak ilyen célra.

Beregszászban az egykori Oroszlán Szálló emeleti szintjét tartották erre alkalmasnak. Itt alakult meg a körzeti, később kerületi, majd járási kultúrháznak nevezett intézmény, amit igazgató, művészeti vezető és népművelő irányított. A szobákat összehordott ócska bútorokkal rendezték be, sőt, egy – a hatalom által zsákmányul ejtett – kétlábú zongorát is felcipeltek az emeletre. Egészen biztos, hogy ennek a tróféának, akárcsak bármely más zongorának, valaha három lába volt. Hogy a szép, gömbölydedre esztergályozott lábak egyike hová tűnhetett el, arra soha nem derült fény, mint arra sem, kinek a tulajdona lehetett a hangszer. Egyesek azt rebesgették, hogy a második világháború alatt Beregszászt sújtó légitámadás során bombaszilánk roncsolhatta szét a hátsó lábát. Mások úgy vélték, a gyűjtőhelyeken felhalmozott zsidó holmik közül szajrézhatta el valaki, de ez utóbbi nem hangzott túl meggyőzően, hiszen kinek kellett volna egy magányos zongoraláb? Bár ki tudja... A lakosság ugyanis a háború alatt – stilszerűen szólva – hadilábon állt a tüzelővel. Csakhogy egy mesterien kivitelezett zongoraláb eltűzése felettébb brutális cselekedet lett volna, így maradt az első feltételezés; sokkal meghatóbban, megrázóbban, ha úgy tetszik, hősiesebben hangzott a bombaszilánk által elvesztett zongoraláb története, mint egy ismeretlen kályhában csak úgy hamvába holt zongoralábé.

Nem vitás, hogy a szárnyát bontogató kultúrháznak jól jött a „hadirokkant” hangszer. Amikor elhelyezték a színpadon, hiányzó lábát egy kéz alatt levő hokedlivel pótolták, ami egymagában alacsonynak bizonyult, ezért egy ócska téglára helyezésével érték el a kívánt magasságot. A látvány nem volt valami esztétikus, de a közönség ezt többnyire nem vette észre, mert a kultúra harcosai a páncéltörkés hadizsákmány látni nem kívánatos farát igyekeztek oldal-kulisszákkal álcázni. Ez a hadművelet nem okozott nagy gondot, ugyanis a szovjet káderpolitika értelmében akkor egy, az önkéntes csehszlovák hadseregből hazatért kárpátaljai ukrán nemzetiségű légiós állt a kultúrház élén, a művészeti vezető szerepét pedig leszerelt frontharcos orosz katonatiszt töltötte be. Így aztán a hadirokkant zongora, ha nem is stabilan, de megbízható védelemben érezhette magát a szovjet fegyveres erők árnyékában.

A sztálini kultusz felszámolása után Kárpátalján is enyhült a káderek nemzetiség szerinti rostálása. Így kerültem a kultúrház élére. A frontharcos elődök távoztak, de a kétlábú zongora maradt. Új munkatársaimmal mi is elsajátítottuk az álcázás mesterségét, és még sok-sok éven át takargattuk a rozoga lábtákolmányt. Örömmel tettük, mert a rokkant hangszer csodálatosan csengő hangjával sok kedves, felejthetetlenül szép estét szerzett a város közönségének. A szívünkhöz nőtt, nem egyszer próbáltunk harmadik lábát keríteni neki, sajnos sikertelenül. Abban az időben a boltokban zongorát, kivált zongoralábat nem árultak. Nem épp az ilyesmi hiányzott a háború okozta sebeket gyógyító halandók számára.

Am ahogy teltek-múltak az évek, a puha diktatúra korszakában egyszer csak megjelentek a pianinók a hangszerboltokban; kijeji, odesszai és csernyigovi gyárak ontották ezeket a szabványhangszereket, míg zongorát továbbra sem lehetett vásárolni, zongoralábat pedig mikroszkóppal sem találhattunk volna.

Ebben az időben történt, hogy kultúr-intézményünk megújult otthonba költözött, ahol új hangszerek várták a zene rajongóit. Az ócska, kétlábú zongora nem illett az impozáns környezetbe. Fájó szívvel búcsúztunk el tőle, de közben azon törtük a fejünket, mi legyen a sorsa. A zongoristánk szívesen megvásárolta volna a szívéhez nőtt kétlábú zeneszerszámot, de annak áruba bocsátását a szabályzat szigorúan tiltotta. A kincstári zongora tragikus sors előtt állt: az előírás értelmében meg kellett semmisíteni. A kegyetlen törvény emígyen szólt: fém-szerkezete megfelelő igazolás ellenében fémhulladék-gyűjtőbe adandó, az értékesítésből származó pénz a költségvetés javára térítendő; fából készült része tüzelőként el-égetendő, mely cselekedet jegyzőkönyvben rögzítendő.

„Mi mást tehetnénk, ha a szabályzat így írja elő?” – töprengtünk kétségbeesetten.

De hát „a szabály, az szabály” – tartja a szólásmondás.

„Szegény zongora! Béke poraira!” – fogalmazhatnánk most én is, ha írásaimat nem a vidámság jellemezné, és ha a szóban forgó eset nem a Szovjetunióban történt volna. Merthogy a végtelen lehetőségek haza-ja oly kegyes volt, hogy a hangszer mégse jutott a fent jelzett szomorú sorsra. S mindehhez csupán néhány üveg vodka és némi harapnivaló szükségeltetett, amit a megsemmisítést tanúsító bizottság tagjai jóízűen elfogyasztottak, a jegyzőkönyvet pedig aláírták anélkül, hogy látták volna az áldozati tárgy tűzre aprítását és „elhamvasztását”. Nem titok, hogy a fémhulladék-telep dolgozói is könnyedén felcserélték a páncéltörkét „nyakolajra”, és szemrebben nélkül kiadták a fém beszolgáltatását tanúsító hamis papírt. Az én látásom- ➤

Schober Ottó

A kétlábú zongora

Mal is baj lehetett akkortájt, mert – mint igazgató – nem vettem észre a csalafintaságot, és inkább a 40 fokos ital felé kacsingattam. Mi tagadás, jót itunk a bátorságra serkentő italból, hogy csoportosan elkövett, bűncselekménynek minősíthető tettünket lelki furdalás nélkül végrehajthassuk. Sikert!

Koncertmester-zongoristánk néhány üveg vodka ellenében néhányszor szállíthatta otthonába a ravasz módon megmentett hangszert. Nagy szeretettel dédelgette, ápolgatta, hangolgatta, új politúrra öltöztette, és honnan-honnan nem, még egyszépen formált, esztélyozott lábat is kerített alá.

Sok év telt el azóta. Zongoristánk felett eljárt az idő, s talán a hangszert megmentő cinikostársak többsége sincs már az élők sorában. A zongora viszont – bár többször gazdát cserélt – ma is szilárdan áll, immár három lábon, és csodálatos hangjával továbbra is elbűvöli környezetét, miközben hamis „halotti bizonyítványa” valószínűleg még mindig valamelyik porlepte irattárban hever.

Mert hajdanában a szabályzat ezt így írta elő...

Ne vessünk!

Különböző nemzetiségű írók egyszer azt a feladatot kapták, hogy írjanak bármilyen műfajban az elefántról.

A következő művek születtek:

– A német író írt egy tudományos értekezést, amelynek címe: Tanulmányok az elefántok életéről.

– A francia író egy rövid, de szórakoztató könyvet írt, címe: Az elefántok nemi élete.

– Az angol író egy gazdagon illusztrált útikönyvet írt, címe: Elefántvadászat Afrikában.

– Az amerikai író egy reklámbrosúrát írt, címe: Hogyan neveljünk fel egy elefántot a kertünkben a család öröme és profitszerzés céljából.

– A zsidó író egy füzetet írt, címe: Az elefánt és az antiszemitizmus.

Azok a szép napok...

Abban az időben, amikor bevezették a szesztilalmat, vagy ahogy mi neveztük magunk között: a piastopot, sok minden megesett. Ismerősöm, Vaszil, az egyik legnagyobb lerakat (alias báza) igazgatója volt. Azelőtt aranybánya volt ez, a járási és városi főnökök „vadászmezeje”: ide jártak rangjukhoz illő áruért, amelyet aztán „leírtak”. És minden esetben konyakkal, pezsgővel táltak az illusztris „vásárlóknak”. Tőle hallottam az alábbi történetet.

– Minket, vezető állásúakat berendeltek a „fehérházba” – kezdte Vaszil –, ahol dörgedelmes szónoklat kíséretében figyelmeztettek: bárkit, akit munkaidőben, de szabad időben is, „szesznek” találnak-látnak – márpedig ezt szigorúan és rendszeresen ellenőrizni fogják –, az repülni fog a pártból és a munkahelyéről is.

Meg is szepentünk, egy időre üresjáratban teltek napjaink, heteink: nem mutatkoztunk semmiféle léleksüllyesztőben, a munkahelyeken stornóztuk a név- és születésnapokat. Még az állami ünnepek alkalmával sem mertünk palackot bontani. Elmaradtak a görék látogatásai is, aminek éppenséggel örültünk. A párt vezetősége – a kezdetekben – komolyan vette a tilalmat, mert egynéhány kollégának kiadták az útját. Kirívó túlbuzgóságot éppen a járási másodtitkár mutatott, aki annak előtte törzsvendége volt lerakatunknak, ahol rangjához illő arroganciával kínálta magát, hogy végezetül dupla-tripla távolságot araszolva támlizzon a kocsijához. Később, ha sorsunk összehozott vele, soha nem tapasztaltuk, hogy a rengeteg elfogyasztott, és ki nem fizetett ital megrövidítette volna a közöttünk levő távolságot.

A piastop harmadik vagy talán negyedik hetében vendégeket fogadtam otthon, és vasárnap este úgy istenigazából betankoltunk. Másnap, hétfőn dupla fejjel ébredtem, a kerítés mellett somfordálva caplattam a munkába úgy, hogy ne is találkozzam ismerőssel, mert az üdvözlés is nehezemre esett volna.

Alig huppantam székembe, csengett a telefon: Ő hívott. Még ma is libabőrös a hátam, ha azokra a percekre gondolok.

– Na, Vaszil – mondtam volna magamban, ha lett volna erőm –, most horogra akadtál, mert olyan bráhaszag terjengett körülöttem – én voltam a forrás –, hogy kábultan hullottak a legyek a falról, meggörbült a tüdő is, amikor belenéztem.

– Azonnal jöjjen be hozzám! – volt az ukáz, aminek a teljesítése nem tűrt halasztást. Menni kellett azonnal.

Megerőszkoltam magam két adag feketével, magamra szórtam egy flakon sprayt, és siettem, beletörődő és lemondó hangulatban.

A nagy T-alakú asztalfőn, amúgy hanyag félfordulattal az ajtó felé, terpeszkedett a mumus, vele szemben egy számomra ismeretlen férfi. Rajtakapott nebulóként megálltam az asztal inenső oldalán, és elhatároztam: lassan, tagolva ejtek minden szót, válaszolva a kérdéseire, hogy némiképpen ködösítem tegnapi dorbézolásom látható-érzhető jeleit.

– Vaszil, ülj a kanapéra! – szólított fel parancsolóm, és felállva az asztaltól, ő is odaült.

– Itt a vég! – gondoltam, és fél fenékkal a kanapé sarkába húzódtam, kissé lehorgaszott, és félrefordított fejjel.

– Vaszil, tisztában vagy azaz, hogy kemény büntetést kap az, aki megszegi a szesztilalmat, pláne, ha káder, vagy vezető?

– Tudom, persze, hogy tudom! – préseltem ki magamból a választ, beletörődve sorsomba.

Közelebb araszoltam hozzá, majd a vendégére nézve folytatta:

– Mindig is megbízható embernek ismertelek, most is számítok rád – mutatott vendége felé. Ivan Ivanovicsal, akit a megyei pártbizottság küldött hozzánk, ellenőrizendő az ominózus tilalom betartását, tegnap a találkozás öröme egy keveset, hát... a pohár fenekére néztünk. Rosszul érezzük magunkat, meg kéne gyógyulni, de magad is tudod, hogy ez milyen veszéllyel jár. Elmennék hozzád, ott, hátul a raktárban meginnánk egy-két pohár pezsgőt... Na, mit szólsz hozzá?!

Mit mondhattam?! Kedd reggel én úgy emlékeztem, hogy még soha életemben nem esett olyan jól a pezsgő, és sosem kaptam annyi főnöki csókot, mint akkor.

SZÖLLŐSY TIBOR

Humorban utaztunk...

Feledhetetlen vidám két órát kapott ajándékba az a 80 fős vendégsereg, amelyik megtöltötte a vásárosnaményi Winkler-ház panzió elegáns nagytermet április 1-jén, ahol – Szöllősy Tibor, lapunk munkatársa ötletének alapján – először tartottak humoros estet.

Szöllősy Tibor közíró

A városból és vonzáskörzetéből összesereglett résztvevőket és érdeklődőket Winklerné Agnes tulajdonos köszöntötte, majd Fejes Csilla, a Balázs Béla Városi Könyvtár igazgatója – bevezetőjét követően – átadta a szót az est házigazdájának, Szöllősy Tibornak, aki megadta az alaphangulatot egy adomával.

Egymást követően ragadtak mikrofont az est vendégei: írók, költők, kulturális intézmények munkatársai, tanárok, diákok, nyugdíjasok, orvosok, akik saját és másoktól kölcsönzött műveket olvastak fel.

Illett a rendezvényhez a színhalomfattai Hírtükör színvonalas karikatúra-kiállítása: az érdeklődők 80 rajzot tekintettek meg.

„Legyen folytatás!” – búcsúztak egymástól a házigazdák és a vendégek, és el is döntötték: lesz folytatás!

Mindegyik résztvevő jókedvvel, egy-egy könyvvel távozott. Megköszönték a szép estét Csizmadia Borbálának, a városi könyvtár munkatársának, aki oroszlanrészt vállalt az est szervezésében.

Tudósítónk

Vendégoldal

HÁRMASHATÁR IRODALMI TÁRSASÁG

1992-ben Magyarország, Románia és Ukrajna egymásba futó hármashatárának közelében, Fehérgyarmaton létrejött a Hármashatár Irodalmi Társaság. Eddig két antológiát tettek le az olvasók asztalára: a Gyóntató 1995-ben látott napvilágot, a második Hármashatártalanul címmel 2004-ben jelent meg az Intermix Kiadó gondozásában. A társaságnak kárpátaljai tagja Weinrauch Katalin, Füzesi Magda, Kőszeghy Elemér, Szöllősy Tibor, Vári Fábán László és Zubánics László. Mivel a felsorolt alkotók írásaikkal gyakran szerepelnek lapunk hasábjain, vendégoldalunkon a HIT közösségét számos kötet szerzője, a Türistvándiban élő Makay Béla prózaíró és néprajzos képviseli.

Makay Béla

Bolygó láng

Szemben velünk öreg, hajlott hátú ember, Pista bácsi lakott. Otthon dolgozgatott csak. Hébe-hóba balta- és kapanyeleket eszkábált. Idejének legtöbbjét kapujában üldögte el. Vasárnap délelőttönként, amikor a templomba hívó harangszóra vártunk, mi, gyerekek gyakran odatelepedtünk mellé, szorosan, mert a gomolygó füstben a pipa mellett alig érthetően engedte ki szavait szája sarkán, miközben egyet-kettőt szippantott. Ha el-elaludt pipatüze, kovakőhöz koccintott vaskarikával pattintott szikrát egy taplódarabocsára, s míg hüvelykujjával a pipába nyomkodta, alig győztük kívánni.

Csak ő tudott igazán elbűvölően mesélni a bolygó lángról, arról a tüzes gömbről, amely még látható volt a mocsarak, patakok felett, forró, nyári naplementék után. Csak azt fájaltuk, hogy a bolygó láng története azzal, hogy le-fel jár, messze elcsalja az embereket, lángra gyújtja a keresztek, boglyák, a fásorok alatti száraz avart – hamar véget ért. Ezért vasárnapról vasárnapra elismételtettük vele: hol lobbant fel, mikor, merre imbolyog, bántja-e az embert?

Velünk – Mikivel, Karsival, Pityuval és velem – gyakran leült oda egy soványka, ábrándos fücska, Imre. Félárva nőtt fel. Edesanyja hajnaltól késő estig gürcölt: kapált, szénát gyűjtött, markot szedett, cséplőgéphez járt. Egyre többször vele tartott Imre. Már tudta rakni a boglyát, a búzakeresztet, s bekötni a markot. Mikor más nem akadt, vizet hordott.

Augusztus első felében, amikor a legforróbb nyári napok perzselték a határt, Pista bácsi figyelmeztetett bennünket: most kell megelennie a tüzes gömbnek, s a kertaljai második kabolaútról, a Resztikadűlő felől talán látható. De oda ne menjünk, mert megéget, vagy elvezet bennünket a sűrű éjszakába, és eltévedünk a mocsarakban.

Básmennyire is riasztó volt, a megismerés vágya buzdításra dagadt. Összeszövetkeztünk, hogymeglessük. Szürkületkor indultunk el a kert alól. Füttyös botokat törtünk, jó gömösöket, olyat, amivel a csordás még a bikát is meghátráltatja. S megtárgyaltuk, ha feltűnik a láng, nem állunk ki a fásorból, legfeljebb lehasalunk, ha muszáj, úgy lessük. Ha netán erre indulna, félfutunk a legközelebbi kerten a szilvafák sorjában.

Elindultunk. A lassúbb futók hátul jöttek, Imre is. Mind lassan, nesztelenül és meztláb, mint egész nyáron. Az első földúton még rendezetlenül lépkedtünk. Am az innen levezető akácfasorban kacskaringózó gyalogúton libasorba rendeződtünk, ősszébb húzódtunk. Mindönk érezte a másiktól, hogy fél, bár ezt egyikönk sem árulta volna el. El-elreccsent

talpunk alatt egy-egy akácgally. Már-már ki-léptünk végállomásunkra, a nyílt mező szélén szürkülő poros földútra, amikor Miki, a legelső, a legjobb futó félreállt előlről.

– Én már mentem elől, menjen már más is!

Összenéztünk. Na, ki álljon előre?... Pityu állt előre. Alltunk, hallgatóztunk egy kicsit. Volt, aki visszafelé pislogott.

Es elindult a menet ismét. Már-már eggyé vált a föld és az ég. Javában zengett a hangok egyvelege: tücsökciripelés, foglyocsirregés a tarlókról, huhogás az erdő felől, kutyaugatás mögöttünk.

Amikor kiértünk a Resztika szélére, megálltunk. Mielőtt szemünk találmra kitapogatta volna a Tölcsér patakot, felemelkedő, libegő, alig tovaszálló vörös gömbök jelezték azt. A csodálkozás néhány pillanatra gyökeret vert talpunk alá. A hátsók is előreléptek.

– Erre jön! – riasztott Pityu arra a bolygó-lángra, amely feljebb emelkedett, tovább élt az előzőknél.

– Szaladjunk! – ugrott hátra Kari. Mint csirkék a kotló után, héja láttán, úgy vágódtunk utána. Recsegett, ropogott az ág, csörtettünk a kertek irányába. Csak egy nem futott velünk, Imre.

Bár elindult ő is. Előre, a vörös buborékok felé, a lediciatövisékké száradt tarlón, meztláb. Ugy, mint két sítalpon, csúsztatva, hogy ne dőljön. Négy-öt éves korában már megtanulta ezt a falusi pulya. Még a kisnyulat is elütötte így.

A második tábla földön harmatos szarvas-kerepsarjű mosta, hűtötte le talpát. Egyre nagyobbaknak, egyre ártatlanabbaknak látta a gömböket. Aztán magas, gurdalyos gazerdő takarta el. Óvatosan szétnyitogatta, golyamódra lépegetett beljebb és beljebb. Bár teljes volt a sötétség, mégsem érezte egyedül magát. Gondolatainak társai itt voltak előtte, lekötötték, körbevették, titkukba avatták.

Jó néhány méter után deréig erő sás, zsombék, mocsár szotyogott talpa alatt. S látta szeme előtt lejátszódni a csodálatos, ártalmatlan tüneményt. Erősnek érezte magát, győztesnek és mindenkitől különbnek.

Hogy meddig bámulta, képtelen volt mérni. Ugy indult visszafelé, hogy vágyai telhetlenebbek lettek. Sokat látott, keveset értett. Csak később, tanulmányai folytán oldódhatott meg e rejtély, a mocsárból feltörő metángáznak e jelensége. Csak sok év múltán, amikor messze elcsalta a bolygó láng tudományának fénye, mint hajdan Pista bácsi meséje – mikor földgázkutak főmérnöke lett.

Az a gömb már évek óta nem lángol fel, szántások, barázdák borítják az egykori mocsarat, de lelkeben igen, amikor haza-hazátérve meglátja azt a duplán elgörbült, árva lócát, a Pista bácsiét.

Együtt... a Magyar Írószövetségben

Április 21-én a Magyar Írószövetség Bajza utcai székházának klubtermében mutatták be az Együtt című kárpátaljai irodalmi folyóiratot. A Magyar Napló által szervezett rendezvénynek Erős Kinga, a lap egyik szerkesztője volt a házi-asszonya. Az est vendége volt S. Benedek András egykori és Vári Fábán László jelenlegi főszerkesztő.

Erős Kinga bevezetője után S. Benedek András költő, művelődéstörténész beszélt a kezdetekről, a hőskorról. Szomorúan jegyezte meg, hogy az Együtt elődjét, az 1960-as években Kárpátalján az általuk írógéppel sokszorosított egyetemi lapot többen olvasták, mint ma bármelyik irodalmi folyóiratot. Az egyetemisták a lap megjelentetéséhez nem kértek engedélyt. Elgondolkodtató, hogy a tartalom miatt Magyarországról, egy hithű kommunista, munkásör hölgytől érkezett a feljelentés. Arektori bizottság „elintézte” a problémát. Ezzel le is zárult az Együtt történetének első fejezete. De a szellem végleg kiszabadult a palackból.

A művelődéstörténész ezután a Forrás Stúdió megalakulásáról beszélt. Szakolczay Lajos kritikus kérésére felvázolta saját sorsának viszonyosságait. Megtudhattuk, hogy a Kárpátalján kapukat döngető fiatal magyar költők és írók újabb próbálkozásainak is egy magyarul beszélő egyén vetett véget: a Forrás Stúdió tagjait Balla László jelentette fel, és személyesen intézte az alkotók közösség felszámolását is.

Vári Fábán László elmondta, hogyan kereste fel őt 2002-ben Nagy Zoltán Mihály és a Dupka György egy új irodalmi lap megalapításának ötletével. A cím adva volt: Együtt. 2002 és 2009 között Nagy Zoltán Mihály volt a folyóirat főszerkesztője. Vári Fábán László idén vette át az irányítást. Ismertette a 2009. esztendő első számában megjelent írásokat, beszélt a lap arculatáról, a rovatokról. A költő elmondta, hogy az Együtt már több mint folyóirat: kárpátaljai művelődési fórum-má nőtte ki magát. A lap mellett jól körülhatárolható értelmiségi csoport alakult ki, de a fórum publikációs lehetőséget nyújt az új generációnak is.

A továbbiakban mindkét meghívott saját alkotásaiból olvasott fel. Vári Fábán László a versek mellett felolvasott két, általa lefordított ruszin népballadát. Zárásként Erős Kinga kötetlen beszélgetésre invitálta a megjelenteket. S. Benedek András, mint a téma szakértője, a ruszinság múltjáról és jelenlegi helyzetéről beszélt. De megemlítette a kárpátaljai magyar oktatási rendszert fenyegető kormányzati intézkedéseket is. Kijelentette, Kárpátalján a közös sors megköveteli a magyarok és a ruszinok összefogását.

LENGYEL JÁNOS

In memoriam Garanyi József

Életének 88. esztendejében elhunyt Garanyi József festő, grafikus, az Ukrainai Képzőművészeti Szövetség legidősebb tagja.

1921. március 16-án született Kárpátalján, Bányában. 4 éves korában költözött családjával Beregszászba, ennek ellenére mindig is beregszászinak vallotta magát.

25–26 éves korától festett rendszeresen – teljesen autodidakta módon. Olyan kiváló mesterek segítettek művészetében, mint Boksay József, Erdélyi Béla, Soltész Zoltán.

1961-től tagja a művészeti szövetségnek. Munkássága során valamennyi festészeti eljárást alkalmazta – az akvarellt, a guást, az olajfestést – a legkülönbözőbb témában (csendélet, portré, tájkép, zsánerkép, akt).

Garanyi József élete során számos elismerésben részesült. 1997-ben Beregszász képviselőtestülete Pro urbe-díjjal tüntette ki. Magyarországon is megkapta a Pro urbe-díjat 1996-ban Soroksár és Pesterzsébet várostól. Alkotásai eljutottak a világ minden tájára.

Emlékét többek között egy 33 képből álló gyűjtemény őrzi, amelyet a művész szeretett városának, Beregszásznak ajándékozott. A képek a Beregvidéki Múzeumban tekinthetők meg.

A jelenkor fiataljainak a művész azt tanácsolta, hogy dolgozzanak sokat, és sohase nyereségvágyból kezdjenek el alkotni. Mint mondta „Nem képeket kell festeni, hanem tanulmányokat”

Emlékét megőrizzük!

160 ÉVVEL EZELEŐTT HALT HŐSI HALÁLT PETŐFI SÁNDOR

Az évfordulón Szilágyi Domokos (1938–1976) szép versével tisztelgünk a költő emléke előtt.

Szilágyi Domokos

Szemből, halál

Öt óra. Itt a végső pillanat.
Héjjasfalva felé szaladva szalad
ki lovon, ki az apostolokén
mint e huszonhat és fél éves legény.

– Potomság! – mondja. – Vagy talán nem is?
Hisz fut bálványa, az öreg Bem is,
aki szíve felől hordotta volt,
bár nem értett egy sort se soha, sort,
verssort, amelyet „oh, mon fils” rovott –
nem harci dobót
helyettesítőt – éppen csak a tett
váltott igévé. S elvégeztetett.

Mert tett a szó, ó, tett, igen,
csak orra bukik macskaköveken,
s nem fegyver, csak fegyvernői gondolat
buktatja orra jobb egek alatt.

S akkor a fiú hirtelen megáll
(a civil őrnagy) –: Hát szemből, Halál!

**A beregszászi
Petőfi-szobor**

Beregszászi városnapok – 2009

Idén negyedik alkalommal méltatták, hogy a Beregvidék központja visszanyerte megyei jogú városi rangját. Aszervezők most is változatos programmal rukkoltak elő. Péntek reggeltől vasárnap éjszakáig különböző kulturális és sportrendezvények, motoros találkozó, kiállítások várták az érdeklődőket, de nem maradt el a szokásos kirakodóvásár és a látványos tűzijáték sem.

Az ünnepség a főtéren kezdődött, ahol a művészeti iskola mazzsorettjeinek és fűvőszzenekarának vezetésével felvonultak a város oktatási intézményei. Az iskolások fergeteges táncokkal szórakoztatták a szép számban összesereglett közönséget. Ezután a motorosok nem egészen veszélytelen produkcióját láthattuk, majd a térre befutottak az Együtt az Élő Tiszáért akció résztvevői Hidvégi-Üstös Pál vezetésével.

A városnapok rendezvények sora a művelődési házban folytatódott. A műsorvezetők — Imre József, a városi művelődési főosztály vezetője és Máté Olga módszerez — köszöntötték a hazai és külföldi vendégeket. Megnyitó beszédében Gajdos István, Beregszász megyei jogú város polgármestere a további gyümölcsöző kapcsolat reményében megköszönte magyarországi partnereinek azt a hathatós segítséget, amely révén sikerült felújítani és korszerűsíteni a város több iskoláját. A neves vendégek közül többen is köszöntötték a beregszásziakat a városnapok alkalmából. A közönség

szórakoztatásáról a város műkedvelő együtteseinek és szolistaikon gondoskodtak. Nagy sikerrel léptek fel a Ludovika, a Street Dance, az Atasz táncsoportok, énekelt Mikola Povod, Goarik Gabriljan, Holozsi Imre, Barát Edina, Ivan Csehil.

A művelődési ház előcsarnokában képzőművészeti kiállítást láthattak az érdeklődők. Gyönyörködhettek Veres Ágota és Hanna Bökényi festményeiben, megcsodálhatták az Iskolások Háza növendékeinek alkotásait. A tehetséggondozó intézményben Kisakadémia és számos szakkör működik. Amostani kiállításon a Hanna Bökényi, illetve Alla Csalbas által vezetett kerámiaszakkörök és az Ivan Lednej vezetésével működő építészeti szakkör tagjainak munkáit tekinthették meg a látogatók.

Ezután a program ismét a főtéren folytatódott, ahol Beregszász mőkamestere, Pitkin közreműködésével a város iskoláinak műkedvelő csoportjai szórakoztatták a közönséget. Esténként az amfiteátrumban koncertekre került sor ukrainai és magyarországi előadók részvételével. Felléptek többek között a Maridian, a Giotin, a Keleti Front együttesek, Ganxta Zolee és a Kartel, a Beregszász Dixieland Band, a Benkó Dixieland Band, Sztepan Giga, Szirmai Móni, Csepregi Éva, Pataki Attila, az Irigy Hónaljmirigy.

A vasárnap a sport jegyében telt. Völt nagyszabású sakkverseny, nemzetközi ökölvívóverseny, kispályás labdarúgás a Beregszász Kupáért.

SZEMERE JUDIT

Ballag már a vén diák...

— énekelte az a 75 diák, aki idén vesz búcsút a Beregszászi 4. Sz. Kossuth Lajos Középiskolától. Megszólt az iskolacsengő, és az ünnepőbe öltözött lányok és fiúk osztályfőnökeik, Nagy Zsuzsanna, Nagy Irén és Papfalusi Szilvia vezetésével végigvonultak az iskola virágdiszbe öltöztetett folyosóján, udvarán.

Az ünnepséget Micik Julianna, a tanintézet igazgatója nyitotta meg. Köszöntőjében hasznos tanácsokkal, útmutatóval látta el a felnőtt életbe kilépni készülő végzősöket, sok sikert kívánt az előttük álló érettségi vizsgákhoz. A jókívánságokhoz csatlakoztak a meghívott vendégek is: Kincs Gábor, Beregszász alpolgármestere, dr. Nagy Petronella konzul, Pilipenko Marianna, a városi közoktatási főosztály módszerese, Orosz Ildikó, a KMPSZ elnöke, Medvigy István, a megyei tanács képviselője, Gábor Erzsébet, a szülői tanács elnöke. Isten áldását kérve rájuk levélben üdvözölte a ballagókat Nagy Béla, a KRE zsinatának világi elnöke, a diakóniai osztály vezetője. Az osztályfőnökök nevében Nagy Zsuzsanna búcsúzott tanítványaitól.

A végzősök nevében Ruszinka Nóra, Vorcsák Viktória és Kacsó Klaudiva köszönték meg tanáraikat az odaadott munkát, a türelmet és megértést, amit az elmúlt tizenegy év alatt irántuk

tanúsítottak. A stafétát átvevő tizedik osztályosok nevében Nagy Livia kívánt jó utat búcsúzó iskolatársainak, majd a tizedikesek átadták a szerencsepénzzel és — ugyan nem hamuban sült — pogácsával megtöltött ballagó tarisznyákat. Az iskola legifjabb tanulói, az első osztályosok egy-egy szál szegfűvel köszöntötték a ballagókat.

Ezután az iskola vezetősége, valamint Orosz Ildikó okleveleket és ajándékkönyveket adtak át azoknak a tanulóknak, akik a tanév folyamán kimagasló eredményeket értek el a városi, a megyei, a nemzeti, illetve a KMPSZ által a magyar iskolások számára szervezett tantárgyi vetélkedőkön. Az ünnepség végén a végzősök osztályfőnökeik és tanáraik kíséretében énekelve végigsétáltak Beregszász utcáin, virágot helyeztek el Petőfi Sándor szobránál.

SZEMERE JUDIT

Szavalóverseny Beregszászban

Idén április 23-án került sor a Győry Dezső-szavalóversenyre az Európa–Magyar Házban. Az évente megrendezésre kerülő rendezvény népszerűségét bizonyítja a résztvevők nagy száma. Fél-száz verskedelő fiú és leány bizonyította tehetségét három kategóriában. Kádár Rozália, az Ukrán Magyar Demokrata Szövetség járási szervezetének elnöke nyitotta meg a rendezvényt, aki köszöntötte a megjelenteket.

Az első fordulóban a versenyzők szabadon választott költeményeket adtak elő, a másodikban került sor a kötelező versekre.

Íme, az eredmények. I. korcsoport: 1. Molnár Regina, 2. Simon Violetta, 3. Simon Szidónia. II. korcsoport: 1. Illés Zsuzsanna, 2. Mónus Dóra, 3. Bundovics Fruzsina. III. korcsoport: 1. Elek Attila, 2. Balla Georgina, 3. Bak Attila.

Minden versenyző édességet, a dobogós helyezettek ajándécsomagot, könyvet, oklevelet kaptak. A verseny után a résztvevők megkoszorúzták Győry Dezsőnek a művészeti iskola falán lévő emléktábláját.

H. Cs.

Évzáró a számok alapján

A megyei oktatási és tudományos főosztály adatai szerint a 2008–2009-es tanévben Kárpátalján 159 965 gyerek járt iskolába, akik közül 12 303-an idén érettségiznek. Mint azt Braun László, a főosztály nemzetiségi iskoláért felelős szakembere elmondta, Kárpátalja állami finanszírozású magyar tanuló iskoláiban 16 407 gyerek tanul, akik közül közel 1100-an végzősök. A történelmi egyházaink által működtetett öt líceumnak a lezáruló tanévben 361 tanulója volt, közülük 132-en intenek búcsút az intézménynek.

A legmagyarabb régióban, a Beregszászi járásban az idei tanévben összesen 397 fiatal ballagott. Beregszásznak 443 végzős diákja van, közülük 119-en a magyar iskolák tanulói.

Forrás: az igazi KÁRPÁTI IGAZ SZÓ

„NAGYON ZENE”

A hazai nagysikerű országjáró turnéja után az MR2–Petőfi Rádió a határon túli magyaroknak szóló koncertkörutat szervezett, amelyen különböző zenei irányzatokat képviselő magyarországi zenekarok léptek fel. A turné május 1-jén indult Érsekújvárról és érintette Székelyudvarhelyt, Kolozsvárt és Beregszászt. Május 22-én, pénteken a beregszászi szabadtéri színpadon a Csík zenekar, valamint a Kispál és a Borz lépett fel.

A sokak által talán kevésbé ismert Csík zenekar 1988 óta a magyarországi népzenei élet egyik meghatározó szereplője. Az eltelt két évtized alatt több rangos zenei díjjal jutalmazták a kecskeméti formációt. Munkájuk legnagyobb elismerését a Fonogram-díj jelzi, amelyet 2007 elején érdemeltek ki a legutóbbi, azóta aranylemezként számon tartott „Senki nem ért semmit” című albumért világzene kategóriában. Beregszászi fellépésükön több ismertebb népzenei feldolgozás mellett erdélyi kalotaszegi dallamokat játszottak. A nagy

sikerrel előadott saját zeneszámokat követően a népzenei formáció Lovasi Andrással, a Kispál és a Borz frontemberével közösen adott ízelítőt az alternatív rockzene világából.

Ezt követően a Kispál és a Borz önálló koncerttel szórakoztatta a közönséget. A magyar alternatív rockegyüttes 1987-ben alakult Pécsen, Kispál András és Lovasi András vezetésével. 1989-ben kiadták első kislemezüket „Tökéletes helyettes” címmel, majd megjelentették első albumukat is „Naphoz Holddal” néven. Azóta

számos lemez és még több koncert áll mögöttük. Az első lemezük megjelenése óta töretlen sikerrel bír együttes első alkalommal lépett fel Beregszászban. A koncerten a zenei formáció igyekezett az ismertebb zeneszámait előadni. A dalok között, a helyiek kérésének eleget téve, felcsendült a „Kicsit szomorkás a hangulatom” című nagysikerű sláger feldolgozása is.

A valódi hangszeres élőzenét felvonultató együtteseknek a rossz idő dacára sikerült egy fergeteges koncerten bizonyítaniuk, hogy méltán elismertek hazájukban.

M. B.

Lánc, lánc, eszterlánc...

2009. június 5-én került megrendezésre harmadik alkalommal a Kárpátaljai Magyar Népi Gyermekjátékok Találkozója. A találkozónak ebben az évben a Beregszászi 6. Számú Általános Iskola adott otthont.

A rendezvényt Mónus Dóra nyitotta meg Sajó Sándor "Magyarnak lenni" című versével, majd népdalcsoport hallhattunk Dér Lívია és Grica Zoltán előadásában.

Ezután a gyermekeké lett a főszerep, akik először közösen énekelték el az idei találkozó himnuszát, a Lánc, lánc, eszterlánc című gyermekdalt. A sorszámok kihúása után megkezdődött a verseny a 8 csapat között. Elsőként a Beregszászi 7. Számú Általános Iskola diákjai idézték vissza a gyermekjátékokkal eltöltött idő vidám hangulatát. Majd minden résztvevő

iskola bemutatta rövid összeállítását a szivűkhöz legközelebb álló játékokból. Láthattunk egy fonójelenetet is, ahol a tanulók felelevenítették a fonó hagyományát, hangulatát és játékait. A gyermekek az izgalom ellenére nagy jókedvvel játszottak, elkalauzolták a zsűrit és a nézőket a múltba, amikor még ezeket a játékokat minden gyermek ismerte. Látni a jelen lévő fiatalokat, újra felcsillan a remény, hogy nem merülnek feledésbe népi hagyományai. A bemutatók után a zsűri a következő döntést hozta:

1. helyezett — a Beregszászi 6. Számú Általános Iskola;
2. helyezett — a Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskola;
3. helyezettek — a Somi és a Nagybányai Általános Iskola és a Kígyósi Elemi Iskola csapata.

Szeretnénk köszönetet mondani a szervezőknek, amiért megadták a lehetőséget, hogy részt vegyünk ezen a találkozón. Nekünk, a felnövekvő nemzedéknek a küldetésünk, hogy megőrizzük és továbbadjuk a magyar néphagyományokat, népi gyermekjátékokat, hiszen ezeknek közösségformáló szerepe van.

SZ. J.

Alapkövetél a Nagyberegi Református Liceumban

“A Seregek Ura velünk van, Ő az, aki ígéretét megtartja, jövőt szán a Benne hívőknek”

A szülőföldön való megmaradáshoz elengedhetetlenül szükséges, hogy versenyképes körülményeket, tudást és nevelési módszereket tudjunk biztosítani a diákok számára. A Kárpátaljai Református Egyház vezetése éppen ezért nagy fába vágta fejszéjét: úgy döntött, hogy a világban uralkodó gazdasági válság ellenére fejlesztéseket eszközöl a 16 esztendeje alapított Nagyberegi Református Liceumban. A főépület melletti területen a tervek szerint kollégium, konyha, étkező és tornaterem épül fel.

A liceum új épületszárnának alapkövetélére a múlt hét végén került sor. A rossz időjárás miatt az ünnepség a templomban vette kezdetét, ahol Tóth László, a tanintézmény lelkes igazgatója köszöntötte a jelenlévőket. A diákok mellett szép számban jelentek meg a KRE Zsinatának tagjai, lelkészek, illetve a meghívott vendégek: Csengeri János, a Magyar Köztársaság beregszászi konzulátusának vezető konzulja, Nelli Terlecka, a járási közigazgatási hivatal apparátusának vezetője, Petruska István, a Beregszászi Járási Tanács elnökhelyettese, Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Oktatásért Alapítvány (KMOA) elnöke, dr. Soós Kálmán, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, a hollandiai Thabita segélyszervezet képviselői.

Zán Fábán Sándor köszöntő beszédében többek között elmondta:

— Csoda, hogy mi most azért gyűltünk össze, hogy elhelyezzük az alapkövet egy új kollégiumnak, étkezőnek, konyhának és tornateremnek. Csoda azért, mert mi hiszünk Isten ígéretében — mondta a püspök, majd hozzátette: hinnünk kell, hiszen reménytelen helyzetben van a kárpátaljai magyarság, a magyar nyelven folyó oktatás, így a református oktatás is. De nem kiabálni, hangoztatni, politizálni kell, hanem el kell csendesedni, és kérni az Urat.

Am a hit mellett anyagi támogatásra is szükség van egy építkezéshez. A Nagyberegi Liceumnak szerencséje van, hiszen melléjük álltak az angliai reformátusok, hogy segítsék őket álmaik valóra váltásában.

Nigel Uden, az Angliai Egyesült Református Egyház Déli Zsinatának moderátora 170 angliai gyülekezet üzenetét hozta Nagyberegbe. Mint mondta, az Egyesült Királyságban élők örömmel segítenek, hiszen így valamilyen formában bekapcsolódhat-

nak a fejlesztésbe, a későbbiekben pedig osztozhatnak az itteniek örömeiben. Nigel Uden egy angol nyelvű, fiataloknak szóló bibliát ajánlott fel az alapító okiratot tartalmazó acélhengerben való elhelyezésre.

Csengeri János vezető konzul Gémesi Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal (MeH) szakállamtitkárnak üdvözlét hozta. A diplomata kihangsúlyozta: nagy dolog, hogy a válság ellenére sor kerülhet egy ekkora beruházásra. Köszönet jár ezért az angliai református testvéreknek, de az anyaországnak is, hiszen lehetőségéhez mértén a Miniszterelnöki Hivatal is támogatja az építkezést.

A liceum diákjai irodalmi összeállítást adtak elő, majd sor került az alapítólevél aláírására. A jövőnek szóló üzenetet Zán Fábán Sándor, Dencs Elemér, a liceum igazgatója, Nigel Uden, Tóth László, Csengeri János, valamint Nagy Béla, a KRE főgondnoka látták el kézjegyükkal.

Zán Fábán Sándor zárszavában elmondta: a fentiek mellett még nagyon sok emberrel aláíratná az alapító okiratot: itt Kárpátalján, Magyarországon, a testvér református egyházaknál, Angliában. Ez azért lenne fontos, mert az iskolát, miként korábban a templomokat is, az egész közösség építi.

— Ezt az iskolát nem magunkért építjük, hanem Isten dicsőségére, nemzetünk, egyházunk javára. Fogjunk össze, és csendesedjünk el az Úr előtt! — mondta a református egyház püspöke.

Az istentisztelet után Zán Fábán Sándor, Nigel Uden és Csengeri János elhelyezték az új épületszárnak alapkövét.

HEGEDŰS CSILLA

Szemelvények kárpátaljai eseményekből

ELISMERÉSEK

* Bojko Miklós ungvári professzornak a Magyar Köztársaság Lovagkeresztjén, Katkó Lászlónak, a Nagydobronyi Irgalmas Szamaritánus Gyermekotthon igazgatójának a Magyar Köztársaság Arany Érdemrend Keresztjén nyújtották át az Ungvári Főkonzulátuson szervezett ünnepi fogadáson.

* Dupka György író, helytörténész „Az 1956-os forradalom és szabadságharc eszméinek ápolása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként” 1956–2006 bronz emléklappal tüntette ki Mádi Jenő, a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének elnöke.

* A Magyarok Kijevi Egyesülete (MKE) az általa alapított Etelköz-díjjal tüntette ki a Kijevben élő Birta Mihályt, a szervezet veterán aktivistáját és Bíró Andort, az egykori tiszapéterfalvai Határőr Kolhoz vezetőjét, akik feledhetetlen érdemeket szereztek az ukrainai magyarság érdekében. A díjat Vass Tibor elnök és dr. Tóth Mihály elnökségi tag nyújtotta át.

MÁRCIUS

* „Hunyadi Mátyás és kora” címmel állandó kiállítás nyílt a Tiszaháti Múzeumban. A rendezvényt Borbély Ida igazgató nyitotta meg. Rajz Éva, a Nagyszőlősi Járási Állami Közigazgatási Hivatal elnökhelyettese mondott köszönetet a beregszászi magyar konzulátusnak, személyesen Bacskai József főkonzulnak az értékes és hasznos ajándékért. Zubánics László történész tartott a megjelenteknek színvonalas tárlatvezetést.

* Az ungvári származású, Budapesten élő Zicherman Sándor műveiből nyílt kiállítás az ungvári Boksai József Megyei Szépművészeti Múzeumban.

* A Magyar Nyelv Éve – 2009 rendezvénysorozat keretében az ungvári művészpár Mihály Belenyszobrász, grafikus és Puhlik-Beleny Magda festőművész, keramikus munkáiból nyílt kiállítás az Európa–Magyar Házban.

* A beregszászi Európa–Magyar Házban Dinnyés József daltulajdonos műsorát hallgathatták meg a jelenlévők. A KMMI vezetőségének nevében az előadóművészt Vári Fábán László költő mutatta be, röviden ismertette életútját, munkásságát.

* A Magyar Írószövetségben a Csikófogat című előadásorozat keretében sor került Bakos Kiss Károly költő estjére, munkásságáról Vári Fábán László, József Attila-díjas költő számolt be. Az est moderátora Erős Kinga, a Magyar Napló szerkesztője volt.

* Az Anyanyelv Világnapja alkalmából tematikus estet rendeztek a tiszacsomai könyvtárban. A jelenlévőket Mészáros Erzsébet, a helyi könyvtár vezetője köszöntötte.

* A Beregvidéki Múzeumban megnyílt Finta Klára kiállítása. Műveit és a művészt Sepa János igazgató, Weinrauch Katalin író, Csanádi György újságíró mutatta be. A rendezvényen jelen volt és felszólalt Bacskai József beregszászi főkonzul is.

* A tiszabökenyi könyvtárban a nemrég elhunyt Király Benedek Lőrinc parasztíróra emlékeztek a helyi értelmiség képviselői. Megtisztelte az összeívetelt özvegye, Király Emma és unokahúga Király Éva.

* Az Európa–Magyar Ház adott otthont a március 12-én megrendezett Művelődési házak, könyvtárak és művészeti együttesek szakmai fórumának. A rendezvényt Szabó Tibor, a KMMI közművelődési részlegének vezetője nyitotta meg. A rendezvényen előadást tartott Gyönyörű Zsigmond, a kárpát-medencei vőfélytalálkozók szervezője is.

* Magyar Napokat tartottak az ukrán fővárosban az UMDSZ szervezésében. A rendezvényt Vass Tibor alelnök nyitotta meg. Az itteni Pecserszkaja Lavrában a jelenlévők megtekinthették Zubánics László fotókiállítását és Fuchs Andrea grafikai tárlatát. Dupka György bemutatta az Intermix Kiadó legutóbbi kiadványait, Filep Anita kárpátaljai költők megzenésített verseit adta elő.

* A II. Rákóczi Ferenc Magyar Főiskolán március 24–25 között 4. alkalommal került sor a Rákóczi Napok rendezvény-sorozatára.

* Megjelent a tavaszi Irka a KMPSZ kiadásában, főszerkesztője P. Panykó Mária.

* Bökényi Anna-kiállítás nyílt Beregszászban a Bereg Alkotóegyesület szervezésében. A ki-

állítás Profusz Marianna elnök nyitotta meg. Cserniga Gyula köszöntötte az ünnepeltet.

* A KMKF kulturális és oktatási albizottsága (Botka Lajosné MSZP-s és Gulyás Dénes fideszes országgyűlési képviselők, albizottsági társelnökök vezetésével) a kárpátaljai oktatási helyzet tanulmányozása céljából Kárpátalja több intézményében, érdekvédelmi szervezetnél tett helyszíni látogatást. Beregszászban tárgyalásokat folytattak Gajdos István polgármesterrel, az UMDSZ elnökével is.

* Kárpátaljai napok zajlottak le Budapesten a Kárpátaljai Szövetség szervezésében. A rendezvényt Katona Tamás elnök nyitotta meg. A kárpátaljai magyarság nyelvi helyzetéről dr. Deák Ferenc egyetemi tanár tartott előadást. Dupka György, a MÉKK elnöke bemutatta a legújabb Intermix-könyveket, a KMMI tevékenységéről Zubánics László tartott előadást. A jelenlévők megtekinthették az ungvári Fuchs Andrea grafikáit és Zubánics László fotókiállítását is. A 70. születésnapját ünneplő Kutlán András festőművész jubileumi kiállítását Lator László Kossuth-díjas költő nyitotta meg. A rendezvényen fellépett Filep Anita versenklő is.

* A nyelvhasználat és az identitás megőrzésének összefüggéseivel nyelvészeti konferenciát tartottak a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

* Macsolát felkereste Farkas Bertalan, az első magyar úrhajós, akit Balogh János polgármester fogadott és köszöntött. A rangos vendég találkozott a község fiataljaival, bejelentette, hogy segíteni kívánja a továbbtanulni vágyókat.

* Anemzetpolitikai stratégiáról tárgyalt a KMKF külügyi és Európa-ügyi albizottsága. A KMKSZ-t Kovács Miklós, az UMDSZ-t Kőszeghy Elemér képviselte. Terítékre került a megrongált kárpátaljai emlékművek ügye is.

* Szemán Öcsi Ferenc-emlékkiállításra került sor az ungvári Boksai József Kárpátaljai Megyei Képzőművészeti Múzeumban a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága szervezésében.

ÁPRILIS

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán megrendezték Erfán Ferenc ungvári festőművész jubileumi kiállítását.

* „Duna-Svitana-Bodrog” elnevezéssel Tavaszi Kulturális Fesztiválra került sor Budapesten a Magyarok Házában a Magyar Műveltség Szolgálat szervezésében. Kárpátalját a Técsői Művelődési Egylet Népdalköre képviselte, melynek tagjai a régió költőinek megzenésített verseit adták elő.

* A Nagyberegi Középiskolában megtartották a hagyományos Beregi Magyar Költészeti Napokat a KMPSZ szervezésében. A megjelenteket Géczy Tihamér iskolaigazgató és dr. Orosz Ildikó elnök köszöntötte. A zsűri elnöke Györke Magdolna, az UNE docense volt.

* Április 8-án a magyar költészet napja alkalmából író-olvasó találkozó volt a beregszászi Európa–Magyar Ház konferenciatermében, ahol az egybegyűlt megismerkedtek az Intermix Kiadó gondozásában megjelent Lőrincz P. Gabriella Karcok című verseskötetével, amelyet Bakos Kiss Károly költő mutatott be. Zubánics László Schöber Ottó A statisztika így kívánta c.kötetéről mondta el gondolatait, majd felolvasta Nagy Zoltán Mihály szerkesztő elemzését. Vári Fábán László az Együtt c. folyóirat külsőben is megújult idei első számát mutatta be. Dupka György az Intermix Kiadó kiadási terveit, a Kárpáti Magyar Krónika 2009. második, valamint a Nyelvünk és Kultúránk első számát ajánlotta az olvasók figyelmébe. Végezetül a rendezvényen Picur Zoltán ungvári fotóművész és dizajner kiállításának megnyitására került sor.

* Csonkapapi könyvtárban, író-olvasó találkozó keretében az irodalombarátok felkészítették 60. születésnapja alkalmából a rendezvény díszvendégét, Nagy Zoltán Mihály író.

* Április 15-én a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán bemutatták az Agria című folyóirat tavaszi számát, amelyben kárpátaljai szerzők is szerepelnek. Az est házigazdája, Vári Fábán László üdvözölte a vendégeket: dr. Kődöböcz Gábor főszerkesztőt, Bertha Zoltán irodalomtörté-

Szemelvények kárpátaljai eseményekből

■ nést, Szokolczay Lajos irodalomtörténet és Szerző Simon költő. A találkozó jelen voltak folyóiratunk munkatársai és szerzői: Bakos Kiss Károly, Becske József Lajos, Fodor Géza, Zselicki József.

* Hagyományos locsolókedet és tojásvasdászatot tartottak a Tiszapéterfalvai Önkormányzathoz tartozó Tiszaháti Tájmuzeumban. A rendezvényt Borbély Ida múzeumigazgató nyitotta meg. Ezt követően húsvéti hagyományokat elevenítettek fel a Tiszapéterfalvai Kölcsey Középiskola diákjai. Hasonló rendezvény zajlott le Öregakliban Jáger Katalinnak, a Dél-Ugocsa Falusi Zöldturizmus Egyesület elnökének szervezésében.

* A jubiláló Prófuszt Marianna népművészeti munkáiból nyílt kiállítás a beregszászi Európa–Magyar Házban.

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán rendhagyó irodalomórát tartottak, melyen vendégül látták a kortárs magyar költészet kiválóságait: Mezey Katalint, Oláh Jánost és Falusi Mártont.

* Tiszapéterfalván tartotta kihelyezett ülését a Kárpátaljai Szövetség. Az elnökségi tagok lerótták kegyeletüket az ugocsa emlékeknél.

* A Budapesten élő, vidékünkön elszármazott Ujfalu István amatőr festőművész kiállítására került sor a beregszászi Európa–Magyar Házban a KMMI és a Kárpátaljai Szövetség szervezésében. A tárlatot Zubánics László, az intézet elnöke nyitotta meg.

* Györy Dezső-szavalóversenyt tartottak a beregszászi Európa–Magyar Ház konferenciatermében, a rendezvény szervezői a KMMI és a BMKSZ.

* A Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetségének (MÚKSZ) meghívására közel harminc határon túli magyar újságíró kereste fel Kárpátalját, akik egyben alapítói a Külhoni Magyar Újságíró Egyesületek Konvenciójának.

* Néptáncoktatók és énekarvezetők számára indított továbbképzést a KMMI a beregszászi Európa–Magyar Házban. Az előadók régióinkból és Kijevből érkeztek. A tanfolyamot Zubánics László, az intézmény elnöke és Szabó Tibor, a KMMI

közművelődési részlegének vezetője nyitotta meg.

* Magyar könyvesboltot nyitott Viskén Becske István helyi vállalkozó, az üzletben új magyarországi könyvek kaphatók.

* A Magyar Írószövetség klubjában Vári Fábián László és S. Benedek András bemutatták az Együtt c. folyóirat idei első számát.

* Ülészett a KMKF kulturális és oktatási albizottsága, amely egybeesett Viktor Juscsenko budapesti látogatásával. A felvidéki mellett a kárpátaljai magyar nyelvű oktatás helyzete volt az egyik kiemelt témája az albizottság soros ülésének. Az elhangzottak hangsúlyos szerepet kaptak a tanácskozás résztvevői által elfogadott állásfoglalásban. Az UMSZ-t Köszeghy Elemér, a KMKSZ-t Brenzovics László, a KMPSZ-t Orosz Ildikó képviselte.

* Az UNE Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Karán konferencia zajlott le az ukrán tanításról. Vitaindító előadást Lizanec Péter dékán tartott. A témában Horváth Katalin, Goca Erika, Irina Filak docens, Anasztazija Veges főelőadó, Ivan Szabados professzor és mások fejtették ki véleményüket.

* Szalókán megrendezték az I. Kárpátaljai Vőfélytalálkozót a KMKSZ szervezésében.

MÁJUS

* Az ukrán kulturális minisztérium és az Állami Turisztikai és Üdülési Szolgálat idén Lemberget választotta Ukrajna kulturális fővárosává. Az itt tevékenykedő Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége pedig fennállásának húszadik esztendőjére emlékezik, jelentette be Szarvas Gábor elnök.

* Ukrán-magyar ipari park létesülhet Dédában.

* Tíz éve indult útjára a Técsői Aranyósz Művelődési Egylet, azóta rendeznek kórus-találkozót a Tisza-parti városban, az egylet vezetője és alapítója Kozma Tibor.

* A Magyar Köztársaság 5 éves Európa Unió tagsága alkalmából karikatúrákiállítás nyílt az Ungvári Néprajzi Múzeumban az ungvári magyar főkonzulátus szervezésében.

* XXI. Berzsényi Helikon Napokat tartottak Fonyódon a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság szervezésében. A fórumon Dupka György előadást tartott „A kárpátaljai Együtt című irodalmi folyóirat az egység szolgálatában” címmel.

* „Jó gyakorlat a falusi turizmusban” című oktatási programból záróvizsga volt Dercenben és hasonló tanfolyam indult Eszenyben a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ szervezésében.

* A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet május 13-án tartott díjkiosztást a Tehetség-gondozási Program keretében meghirdetett vers, próza, grafika és műfordítói pályázat résztvevőinek.

* Dr. Tóth Mihály elnökletével ülésezett a Szolyvai Emlékparkbizottság. Döntés született a siratófal további építéséről, amelyre rákerülnének a Magyarországról, Kelet-Szlovákiából, a romániai Szatmár és Máramaros megyéből a sztalinnisták által elhurcolt és a lágerekben odahalt magyar és német mártírok nevei is. A nevek összegyűjtésével Dupka György felelős titkárt bízták meg. Az idei központi megemlékezésre és koszorúzási ünnepségre 2009. november 21-én kerül sor.

* Beregszászba látogatott Jacques Barrot. Az Európai Bizottság alelnöke látogatásának fő célja a Magyar Köztársaság Beregszászi Konzulátusa tevékenységének analízálása, valamint az ötven kilométeres kishatárforgalmi zóna működésének elemzése volt.

* Bemutatták a Tóték és a Karnyóné című színdarabokat Beregszászban, az Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház előadásában.

* Beregszászban a járási tanács épületének dísztermében sor került az amatőr művészek bemutatkozására, az érdeklődők a kiállított hímezeket, faragásokat, festményeket, gyékénytárgyakat tekintették meg.

* A Cók-Mók Bábszínház Kárpátalja magyar településeinek iskoláit és más gyermekintézményeit keresi fel, hogy előadásaikkal szórakoztassa a kisiskolásokat. Bagu Géza, Riskó Anikó és Béres József az orosz

és benei általános iskolában ezúttal a Vitéz László kalandjai című bábjátékát adta elő.

* A Beregszászi Görög Katolikus Esperesi Kerület és a Tiszacsomai Görög Katolikus Gyülekezet szervezésében idén hetedik alkalommal került megrendezésre a görög katolikus hittanos gyerekek szavalóversenye, amelyre idén ötven versenyző érkezett egész Kárpátaljáról. A rendezvényt Demkó Ferenc helyi parochus nyitotta meg.

* A kárpátaljai német hagyományörző egyesületek, csoportok fesztivált szerveztek Várpálánkán. A rendezvényt Kizman Zoltán, a Kárpátaljai Németek Újjászülés elnevezésű szervezetének elnöke nyitotta meg.

* Dercenben honvédsírkert létesül, zárandókhely lesz a dereni domb, ahol a két ország legfelsőbb katonai vezetőinek közreműködésével sor került a katonai temető alapköletételére.

* Színes kavalkád volt a Vérke-parti városban, ebből az alkalomból rendezvényssorozatla méltatták azt az eseményt, hogy nyolc évvel ezelőtt Beregszász megkapta a megyei jogú város státusát. A Magyarországról áthozott Szentkorona hiteles másolatát több ezren tekintették meg.

* A Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága tagjainak alkotásaiból nyílt kiállítás a munkácsi várban.

* Az Intermix Kiadó 1992-től a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete felkérésére részt vesz minden évben a Magyar Könyvhéten, kiadványaival egyedül képviseli a kárpátaljai magyar könyvkiadást. A legjobb könyvek felkerülnek az ünnepi könyvhét listájára. A Kárpátaljai Magyar Könyvkiadók sátrában a könyvbarátok hozzájuthatnak a legfrissebb kiadványokhoz. Az idei 80. Ünnepi Könyvhéten 5 könyvcímet választott ki a budapesti bíráló bizottság, amelynek megjelentetését a Szülőföld Alap Iroda támogatta.

A Kárpátaljai Magyar Könyvek sátorban 2009. június 4-én Lőrincz P. Gabriella, Schober Ottó, Bakos Kiss Károly, Lengyel János dedikált.

D. Gy.

Emberek, sorsok

Szemorvosok

Anna barátnőm 86. éves, művelt, Isten tehetséggel és szenvedéssel is megáldotta. Szép arcú lányként fiatalon férjhez ment, boldogsága viszont csak három hónapig tartott, mivel szerelmét a második világháborúban behívták a Don-kanyarhoz szolgáltatták, ahonnan soha nem tért haza. Annát nem értesítették holllétéről a nagy ütközet okozta káoszban. Tíz évig várta haza a férjét. Itthon szlovák evangélikus édesapja vigyázott rá, amikor az orosz katonák szabad garázdálkodással voltak felhatalmazva Magyarországon. Anna kicsi, ma is formás kezével csodálatos kézimunkákat készített. Egy idő után megromlott a látása. Úgy döntött, orvoshoz fordul. Kiderült, hogy szürke hályog van a szemén. A legközelebbi kórházba ment, ahol lencsét ültettek be az egyik szemébe, dupla díjért, amin az orvos felbuzdulva, rábeszélte másik szemének műtétjére is. Anna – bár a két nap alatt enni sem kapott a kórházban – ezt is kifizette. Sajnos, a műtétet nem sokat segítettek rajta, ugyanis nem javult a látása.

Visszagondoltam egy régi szembalesetre, amely két félárva rokunkkal történt 1927-ben. A kislányok édesanyjuk elvesztése után szinte felügyelet nélkül töltötték napjaikat. Egy alkalommal, amikor Valika egy rózsabokor közé esett, egy tüske mélyen a szemébe fúródott.

Abban az időben Magyarország leghíresebb és leghumánusabb szem- és sebészorvosa Batthyány-Strattmann László herceg volt. Valikán a körmendi orvos nem tudott segíteni, így a Batthyány-Strattmann László professzor úr által alapított kórházba vitték. Agyereknek féltelme az idős, kedves doktor bácsi láttán azonnal elszállt. Valika síró hangon mégis azt kérte, hogy ötödik éves Magdi húga vele maradjon. A doktor bácsi megengedett. A műtétért egy fillért sem vett el a kislányok nevelőitől.

Még egy feledhetetlen gyógyítóról szeretnék beszámolni. Beregszász város híres szemorvosát, dr. Frisch Móríc főorvost és feleségét

az 50-es években ismertem meg a járási rendelőintézetben dolgozó nővérem, Kerényi Klára révén.

Dr. Frisch Móríc szemorvos Beregszászban született 1907-ben egy jó hírű asztalosmester tehetséges, keleti-ortodox, azaz zsidó vallású gyermekeként. Prága orvosi egyetemén szerezte szemész diplomáját. 1944-ben a gyilkos náci utolsóként deportálták az orvosokat és gyógyszerészeket. Frisch doktor úr minden embertelenséget, szenvedést nyugodtan, testvéreit segítve, Istennel beszélgetve igyekezett átvészelni. Isten csodát tett választott emberével! Visszatérhetett szülővárosába, feleségül vette egyetemi évfolyamtársnőjét, a bájos, arany szívű Blankát, aki 40. életéve után szülte meg egyetlen, törekény, de erős akaratú Gabi nevű kislányát.

Frisch főorvos úrnak nemcsak szaktudása, emberszeretete és segítőkészsége, hanem vallásossága is közismert volt. Mégis előfordult, hogy ráfizetett a jóságára. Egy hitestvére egyszer azzal kereste fel, hogy gyámoltalan fia számára, aki nehezen bírta a katonaságot, adjon igazolást rossz látásáról. A szovjetek szigorúak voltak az újoncokhoz, mondván: eddig anyátok babusgattok, most már a hazát kell szolgálnotok. Köztudott volt, hogy a határ mentén őket általában a Szovjetunió túlsó végébe vezényelték. Az igazolást felmutató újonc megúsza, mivel a katonaoorvosok nem vonták kétségbe Frisch főorvos tudását. Csakhogy a buta fiú eldicsekedett vele, hogyan kapta a szakvéleményt. Ha a helyi és a központi vezetők, a kollégák nem állnak ki a főorvos mellett, nagy bajba kerül..., nem ment volna nyugdíjba a diplomája szerint. A nehéz helyzet után megkönnyebbülve egy mondással válaszolt a kérdezőknek: "Ha egy zsidó buta, üsse meg a guta!"

Dr. Frisch Móríc felesége halála után Izraelben, a Szentföld és Isten közelében megérte 90. életévét. Gabi lányát rendezett körülmények között hagyta. Ot igazolja a mondás: aki jó-tékonykodik, hosszú életű lesz.

**HÁRSÁGHYKÁPOSZTAM. KATALIN
Budapest**

Érzékeny szem

Pislogásunk (átlagosan 10/perc) a folyamatosan termelődő könnyel, nedvesíti, tisztítja a szemet. Minden pislogással szétterítjük a könnyfilmet, ezzel védjük a szemet.

Ha a rögzített figyelem következtében lelassul a pislogás (autóvezetés, TV-nézés, computer-, monitorfigyelés), akkor kialakulhatnak a „szárazszem” igen kellemetlen panaszai.

A „szárazszem” komoly látási és szemészeti problémákhoz vezethet. Gyengül az éleslátás.

A sérülékeny vált szemfelszín krónikus betegségeket indukálhat.

Köszönet a támogatásért!

Mint olvasóink már észrevehették, egy Ausztráliában élő kedves házaspár, Antal Péter és felesége, Ilona, évek óta figyelemmel kíséri a Kárpátaljai Hírmondóban közölt publikációkat. Azon túl, hogy anyagilag támogatják a beregszászi családi típusú nevelőotthont fenntartó Ilosvay családot, illetve a Beregszászi Kossuth Lajos Középiskolát, alkalmanként üzennek is a lap hasábjain a nemzettársaknak. A közelmúltban Antal Péter a jókívánságok mellé egy verset is küldött. Lapunk szerkesztősége a támogatottak nevében is köszöni a segítséget. A verset alább közöljük.

Az igaz erő

Az életút bukdácsol, keskeny ösvényén
Előre, tovább kell lépni, megállni nem lehet!
Ami a jókedvű igyekvést adja: a szeretet.

E nagy kincs, amely másé sosem lehet,
Csak azé, aki megosztja, s adja önzetlenül.
A lázban enyhít, hidegben fűt belül. A szeretet.

A sérelmekben a szeretet megvigasztal.
Vész megtámad, félelem fog el ezeket;
Ha elhagy bárki is, megkeres a szeretet.

A világ zaja elvonja figyelmedet minden jóról,
Gond és szükség rávisz, hogy mással ne törődj;
De ami figyelmet, fellélegzést ad, az a szeretet.

Ha jóért rosszal fizetsz, és bánt a lelkiismeret,
S ha hiszed, hogy a rossz is jó, ha sikerre vihet,
Ami megtorpan és megfedd: a szeretet.

Aki valamit Istentől kér, mert javára lesz:
Tiszta érzés, tudás, áldás, erő és jövő,
Való lehet, ha hittel tartja, hogy Isten a szeretet.

Ha igyekeztem lankad, bár még vár rám egy teendő,
Gyengébb, idős, tűrő lettem, s még él bennem a felelet,
Ki is mondom, mert érzem, hogy az igaz erő a szeretet.

ANTAL PÉTER, Ausztrália

Étkezési bölcsességek

* Három olyan dolog van az életben, amit nem tudok elviselni: a forró kávé, a langyos pezsgő és a hideg nők. **(Orson Welles)**

* Aki evett már görögdinnyét, tudja, hogy mit esznek az angyalok. **(Mark Twain)**

* A főzés könnyű fejet, nyitott lelket és meleg szívet kíván. **(Paul Gauguin)**

* Nagy volt annak bátorsága, aki először megkóstolta a kagylót! **(Jonathan Swift)**

* Azért eszünk, hogy éljünk, nem pedig azért élünk, hogy együnk. **(Molière)**

* Tíz emberből kilenc szereti a csokoládét. Atizedik hazudik. **(John G. Tullius)**

* Velence olyan, mintha megennénk egy doboz likőrös csokoládét egy ültő helyünkben. **(Truman Capote)**

* Ha a civilizált embernek ölnie kellene azért, hogy húst egyen, a vegetáriánusok száma ugyancsak megnövekedne. **(Christian Morgenstern)**

„A kép nem pusztán esztétikai tárgy”

Beszélgetés Cserniga Gyula festővel

Kárpátalja mindig is bővelkedett kiemelkedő művészekben. Korunk egyik fiatal alkotója Cserniga Gyula. A közelmúltban egy beszélgetés keretében életéről, munkásságáról kérdeztük.

– **Mikor kezdett el festéssel foglalkozni?**

– Már gyermekként nagyon szerettem rajzolni, de valószínűleg felhagytam volna vele. Később összeismertettek Horváth Annával. Ő sokat biztatott és segített. Elsősorban nemcsak a művészeti ágazatokkal és technikákkal ismertetett meg, hanem feltárta a művészetek igazi célját: az emberismeretet, az emberszeretetet.

– **Hol végezte tanulmányait?**

– Munkácson körülbelül 10 évig működött az Ivano-Frankivszki Pedagógiai Főiskola kihelyezett tagozata, amelyet sikeresen elvégeztem rajztanári szakon. Terveztem, hogy továbbtanulok, de másképp alakult az életem. A jelenlegi rajztanári és nevelői munkám leköti a szabadidőmet. A munkám mellett ifjúsági és képzőművészeti táborok rendszeres résztvevője vagyok.

– **Milyen témákat fest szívesebben?**

– Változó. Szerintem a legérdekesebb embert festeni. Az alkotás nagyon sok mindent elárul arról, aki fest és arról is, akit festenek, ami nem fogalmazódik meg konkrétan, csak már miután elkészült a kép. Általában szokottnémi jellembeli tulajdonság tükröződni a képeimen.

Mostanában nagyon sok tájképet is festek. Főként azért, mert kimerült a portréfestés. Már nem találok olyan embereket, akik másfél-két órát ücsörögnének anélkül,

hogy hasznuk lenne belőle. Az meg nekem nem jó, hogy lerajzolom, elviszik a képet és soha többé nem látom. Az emberek többsége főként az alkotásért cserébe hajlandó vállalni a felkérést. Valahogy a tájképekben is ki lehet fejezni az embernek önmagát, hangulatait. Volt szerencsém a Kárpátokban eltölteni néhány hetet, ahonnan elég sok vázzalattal és fényképpel tértem haza. Ezek adják meg a képek alapötletét. Nem ragaszkodom ahhoz, hogy feltétlenül felismerhető legyen az adott táj. Előfordul, hogy az elkészült képen a színeket egy-két hónap múlva újra átfestem. Arra is van példa, hogy nem valós tájakat festek, hanem fantáziaképeket. Nem tartom magam igazi festőnek, mert nem foglalkozom a festéssel teljes odaadással, inkább csak a fölös energiáimat kötöm le vele. Ezt az is tükrözi, hogy az utóbbi fél évben nem festettem egyáltalán. Két befejezetlen tájképem is van. A nagyobb ünnepnapok alkalmával felkérnek rajzolgatni, ilyenkor portrékat is készítek, de ezek a munkák nem túl értékesek.

– **Milyen festészeti irányzatot kedvel?**

– A technikák és stílusok változnak. Sok mindennel próbálkoztam. Általában expresszív a színválasztásom. Néha megpróbálok realista lenni, néha poentilista. Nincs igazán kiforva ez nálam. Folyamatosan változik körülöttem minden és változom én is. Ami nem igazán sikerült ezidáig, az az absztrakt. Nem tudok elvonatoztatni, úgy látszik nem olyan szabad a gondolkodásom. Persze az is lehet, hogy többet kellett volna vele foglalkoznom. En úgy látom, hogy az emberek nem tudják sem értelmezni, sem értékelni ezt az irányzatot. Néha azért úgy visszatér.

– **Mivel fest legszívesebben?**

– Legkönnyebben olajjal tudok festeni, és azzal is szeretek. Van annak egy külön hangulata. Emellett az olaj nagyobb méretet enged meg, mint mondjuk az akvarell, a pasztell vagy bármi más. Az olajfestésnél érzem úgy, hogy az elkészült kép valóban egy festmény. Az olaj mellett kisebb képeket készítek akvarelllel és guással is.

– **Milyen színeket kedvel?**

– Nálam ez is egy folyamat, egy változás volt. Fiatalabb koromban nagyon kedveltem a harsány színeket, ma már igénylem azt, hogy a dolgoknak megmaradjon a borongós jellege. A színek mellett fontos a megfestett tárgyak kontrasztja is. Kedvelem az árnyjátékokat, a megvilágítások különböző játékát.

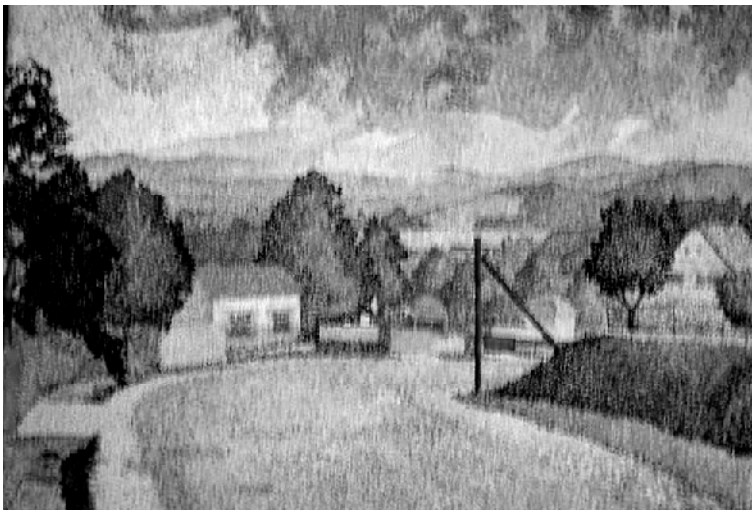
– **Milyen kiállításokon vett részt?**

– Az első önálló kiállításom valamikor a 90-es évek elején volt, ezt követően 2007-ben a közigazgatási hivatal előcsarnokában, valamint a közelmúltban az Európa-Magyar Házban rendezett tárlat. Emellett több közös kiállításom is volt a Bereg Alkotóegyesülettel, amelynek tagja vagyok. A kiállításra szánt képeimet igyekszem azonos tematika szerint összeválogatni. Megítésem szerint ezek többsége emberközpontú, még a tájképek is.

– **A festményeit keresik az emberek?**

– Általában kiállítások alkalmával szoktak a képeim iránt érdeklődni, mivel nincs konkrét kiállítóterem, ahol folyamatosan megtekinthetők lennének. Akiiket érdekelnek a festményeim, azok felhívják telefonon és vásárolnak is az elkészült képekből. Komolyabb megrendésem nem igazán volt.

(Folytatás a 40. oldalon)

A Kárpátaljai Hírmondó galériája

CERNIGA GYULA

keret kiemeli a képet, de ugyanakkor nem szabad, hogy elnyomja az alkotás lényegét.

A kép nem pusztán egy esztétikai tárgy, amely a falon kell hogy lógjon, szépen bekeretezve. Sokszor elfelejtjük, hogy a művészetnek nem csak az a célja, hogy esztétikai élményt nyújtson. A lé-

(Folytatás a 39. oldalról)

– **Mi a véleménye a képketerekről?**
– Szívem szerint nagyon sok képet nem kereteznék be, de természetesen ez egy elvárás, kiállításra sem fogadják azo-

kat a festményeket, amelyek nincsenek bekeretezve. Valahol ez is egy visszassága a

nyege, hogy az ember magasabbra emelje a tekintetét, valamit megtanuljon magáról, a világról, rádöbbenjen, rácsodálkozzon.

– **A kárpátaljai vagy a külföldi festők közül ki áll önhez a legközelebb?**

– Erdélyitől Manajlóig nagyon sok kárpátaljai festőt lehetne kiemelni. Sajnálatos módon nem volt részünk méltó elismerésben. Ha nem Kárpátalján születnek, hanem mondjuk, Franciaországban, akkor most talán őket tanulnánk a tankönyvekből. Nem mintha a nyugati festők kevesebbek lettek volna, csak az egy másfajta kultúrkör. Sajnos földjeink képeit még most sem tudják megfelelően értékelni. Jellemző a helyi mentalításra, hogy a festményekben nem a művészi értéket látják, hanem pénzben akarják kifejezni a képek értékét.

– **Mennyire megbecsült ma Kárpátalján a művészet?**

– Változó. Úgy tapasztalom, hogy külföldön vagy akár az ország belső részein hamarabb ismerik el a művészt, mint itthon. Ez, szerintem, valahol összefügg a létbizonytalansággal. Akiiket ismerek a vezetők közül, kedvelik a képzőművészetet. Sajnálatos módon a művelődési szférának jelenleg az a legnagyobb problémája, hogy fenntartsa magát és nem az, hogy támogatson másokat.

– **Mi a véleménye a felnővekvő nemzedékről?**

– A gyerekek tehetségesek, nem hiszem, hogy bárki is cáfolná ezt. Az is igaz, hogy kevés bennük a kitartás és nem mindig tud-

dolgoznak. A keretek nagyon sokszor drágák és az egész festmény árának nagyobb részét a keret teszi ki. Az tény, hogy a jó

ják, mit akarnak. Persze vannak ellenpéldák is. Vannak, akik nagyon komolyan veszik a művészetet és úgy kell visszafogni őket, hogy nem szabad teljes mértékben, kizárólag csak annak élni. Az ember elsősorban embernek kell hogy maradjon. Korának, szülőföldjének körülményeit kell hogy figyelembe vegye, és

szolgálja azt. Igyekszem hazaszeretetre és emberszeretetre nevelni a diákjaimat.

– **A családja támogatja a művésztében?**

– Eleinte hobbinak tekintették, valahol még most is, hisz az időm java részét nem ez teszi ki. Alapvetően jól állnak hozzá. Korábban próbáltak más irányba terel-

ni. Itt is sokat köszönhetek Horváth Annának, aki megértette a szüleimmel, hogy nemcsak a búzaföldig van a világ, hanem azon túl is. Ma már elfogadják, és valamilyen szinten büszkéek is rám.

– **Köszönöm a beszélgetést, munkájához további sikereket és kitartást kívánok!**

MOLNÁR BERTALAN

